מגילת שיר השירים

ירוּאָלָם | וֹאִם- שֹׁמִוֹרְנוּ אַת-טֵּאַבָּב אַנִי: ' אָמִאַלוַ פַּמַאַי וֹמִילִּוֹ הְנִיבָּ הַבְּלֵנִי בְּאַמִּים וֹ וֹאִם- תִּמִוֹרְנוּ אַת-טָאַבָּם אַנִּי: ' שְׂמִאַלוַ הַּבְּלוֹת אֲבַבּי בְּאַנִּי וֹ הַאָּבָּית הְּצָּיִי וֹ הַצְּאַבָּים וֹ הַבְּיִם מִּין בְּאַבִּית הְּבָּית הְּצִּינִי וֹ הַבְּינִי אַנִּים בִּוֹרִינִים אַנְּיִבּ בְּנִתִּי אָבִּיבִּי אַנִּי וֹדִּצְּלֵּת הַשְּׁבָּוֹת הַפָּמָרִי בְּעִּתְּי אָבְּבָּה בְּנִיתִ בְּעִּיתִי בְּלְּבִּ בְּנִבְּית בְּבָּיִת בְּעִּיתִי בְּעָבִים בְּעִלְּת הְשִׁבְּית בְּבָּבְּי בִּילִּת בְּעִבְּים בְּרְמִי שָׁלָּנִי לִּאַבְּים בִּילִים בְּרִמִי שָׁלָּנִי לִּצְּיִם בְּעִבִּיי אַנְיִילִּה בְּנִייִם אַנְּמָב בְּנִתִּי בְּעִבְּיִם בְּעִבְּיִים בְּעִבְּי בְּעִבְּים בִּבְּעִייִם בְּעִבְּיִם בְּעִבְּי לִא נְטַרְתִּים: " אָבִי וְבִּצְשִׁה בְּנִייִם הְּבָּבְּי בִּנְעִייִּ בְּעִּיִּים בַּרְמִי בְּנִבְּי הְבִּילִּה בְּנִייִם בְּעִבְּיִים בְּעִבְייִם בְּעִבְיים בְּעִבְייִם בְּעִבְייִים בְּעִבְּיִים בְּעִבְייִם בְּעִבְייִ אָּבְּיִים בְּעִבְייִם בְּעִבְּיִים בְּעִבְּיִים בְּעִבְּיִים בְּעִבְּיִים בְּעִבְּיִים בְּעִבְּיִים בְּעִבְּיִם בְּעִבְּיִים בְּעִבְּייִם בְּיִּיִם בְּעִבְּייִם בְּעִבְּיִים בְּעִבְּייִּי בְּעִינִים בְּעִבְּיִם בְּבִּיים בְּבְּעִייִּים בְּבְּעִיים בִּיּבְּיבִּי בְּבְּעִבְּייִבְּי בְּבְּעְבִּייִי בְּבִּיעִּים בְּבְּעִים בְּבְּעִייִּה בְּנִייִי בְּבִּיעִּים בְּבְּעִייִי בְּבִּילְם בְּבְּעִייִּי בְּבִּיעִּה בְּבִּיעִי בְּבִּיעִי בְּבְּעִּייִי בְּבִּיעִים בְּבִּיעִים בְּבִּיעִּים בְּבְּעִייִּי בְּבִּיעִים בְּבִּיעִים בְּבִּעְם בְּבִּיעִייִּי בְּבִּיים בְּבְּעְבִּי בְּבְעִייִּי בְּבִיעְ בְּיִּבְּי בְּבִּיְם בְּבִּייִּי בְּעִּיִּילְּיִי בְּבִּיעִּים בְּבִּיעִּייִּי בְּבִּיעִּים בְּבִּיעִּים בְּבִּיעְם בְּבִּיבְּי בְּבִּיעְּי בְּבִּיעִּים בְּבִּיבִּים בְּבְּעִים בְּבִּיבְּי בְּבִּיבְּי בְּבִּבְּי בְּבִּיב בְּבִּיב בְּבְּבְּבִּיי בְּבִּבּים בְּבְּבִּים בְּבְּבִּים בְּבִּבּים בְּבִּבְיי בְּבִּבּים בְּבִּבּים בְּבִּבּיי בְּבִּבּיי בְּבִּיבְּיי בְּבִּבּיי בְּבִּיבּיי בְּבִּבּיי בְּבִּבּיי בְּבִּבְּי בְּבִּבְיי בְּבִּבְּיי בְּבִּבְיי בְּבִּבְּי בְּבִּבְיי בְּבִּבְיי בְּבִּיב

11 (רחיטנו)] קרי: רַהִּיטֵנוּ

רגילה) | אלת=שָׁיר (באות רגילה) | אלת=שַּׁיר (באות רגילה) | אלת

⁴ שֶׁשְׁזְפַתְנִי [בחטף סגול!) א ובדפוסים | ל=שֶׁשֶׁזְפַתְנִי (בחטף סגול!)

⁽אין געיה) ל=שֶׁאָהֲבָה | לאין געיה) | ל שָׁאָהֲבָה (אין געיה) 5

⁽אין געיה) | ל=תַדְעִיּ (אין געיה) | 6

⁷ לְסֻסְתִיּ [=א (געיה) | ל=לְסֻסְתִיּ (אין געיה)

⁽אין געיה) | ל=נַעֵשֵׂה־לֶּדְ | אין געיה) | א נַעֵשֵׂה־לֶּדְ (אין געיה) 8

¹⁵ תְּעִוֹּרְרָהּ] מרכא=א? (כמנהגו ולפי כללי המסורה, וכן הכריעו ברויאר ומג"ה). הקו בתיבה זו כמעט ישר ודומה מאוד לגעיה, אמנם במקרה המקביל (ג,ה) הוא נטוי כמרכא. לפרטים נוספים ראו בהמשך בהערה זו. | א=תְּעוֹּבְרָהּ (מרכא וחטף וכן הוא באופן ברור במקום המקביל ג,ה) או תְעוֹבְרָהּ (געיה וחטף) | ל=תְעוֹרְרָהּ (געיה וחטף) | בשני המקומות המקבילים [ג,ה; ח,ד] למרות שבמקום האחרון יש אולי נטייה קלה להיות קו של מרכא) ובדפוסים | ייבין (כד.4 עמ' 218) כתב על המקרה הראשון (כאן ב,ז): "תחת ע קו מאונד, ואולי אף נוטה ימינה, וכן "ל"; ש ול ב מרכא ברור". ובמקרה השני (ג,ה): "תחת ע מרכא ברור; וכן לל ב"ל. ובמקרה השלישי (ת,ד): "לל 3... תחת ע מרכא ברור". אמנם לגבי המקרה הראשון (כאן) בכתר ייתכן מאוד שהקו מרכא לפי צורת כתיבתו של המסרן; ראו לדוגמה באותו עמוד בכתר בטור השני, כמעט במקביל למקרה הראשון: "עַל־הֲבִי" ושם הקו של המסרק; ראו לדוגמה באותו עמוד בכתר בטור השני, כמעט במקביל למקרה הראשון: "מרכא ברור" (אמנם ייתכן שהוא מרכא). | ברויאר ספק מרכא בעי"ן (וָאִם־תְּעוֹבְרָוּ) בכתר (בניגוד לייבין) "מרכא ברור" (אמנם ייתכן שהוא מרכא). | ברויאר ספק מרכא בעי"ן (וָאִם־תְּעוֹבְרָוּ) בכתר (בניגוד לייבין) ובתתי"ש ה, ואת המקרה השני (ג,ה) כמרכא וודאי, ודעתו נראית גם לנו. ואילו לגבי כתי"ל אין הקפדה על מרכא הראשונים (ב,ז; ג,ה) כספק מרכא ואת האחרון (ח,ד) כוודאי. אמנם כידוע שבכתי"ל אין הקפדה השלישי בתיבת תביר (בדומה למגמת הדפוסים המאוחרת), ומעיון בכתי"ל נראה הקו בעי"ן כגעיה אף במקרה השלישי

מִקַפֵּץ עַל־הַגָּבָעוֹת: " דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִּי אָוֹ לִעָפֵר הָאַיָּלֵים הְנֵּה־זֵה עוֹמֵד אַחַר בָּתִלֵּנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן־הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן־הַחְרַבִּים : ` עָנָה דוֹדִי וְאֲמַר לֵי קוּמִי לֶךְ רַעְיָתִי יָפָתֵי וּלְכִי־לֶךּ: יא בִּי־הִנֵּה הַסְּתָו עָבֶר הַגַּשֶׁם חָלַף הָלַדְ לְוֹ: יֹ הַנִּצְנִים נִרְאַוּ בָאָבץ עֵת הַזְּמֵיר הִגִּיע וְקוֹל הַתְּוֹר נִשְּׁמַע בְּאַרְצֵנוּ: " הַתְּאֵנָה' חֶנְטָה פַּגֶּיה וְהַגְּפָנֵים | סְמָדֵר נָתְנוּ בֻיִח קוּמִי (כתיב:לכי)קרי: לֶךְ רַעְיָתִי יָפָתֶי וּלְכִי־לֶךָ: " יוֹנָתִי בְּחַגֶוַי הַפֶּׁלַע בְּמַתֶר הַמַּדְרֵגְּה הַרְאִינִי אֶת־מַרְאַיִּד הַשְּׁמִיעָנִי אֶת־קוֹלֶדְ פִּי־קוֹלֵדְ עָרֵב וּמַרְאֵידְ נָאוֶה: יו אֱחֱזוּ־לָנוֹ שֻׁעָלִים שֻׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמֵים וּכְרָמֵינוּ סְמָדַר: " דּוֹדִי לִי וַאֲנֵי לוֹ הָרֹעֶה בַּשׁוֹשַׁנִּים: " עַד שֶׁיָפּוּחַ הַיּוֹם וְנֶסוּ הַצְּלָלֵים סֹב דְּמֵה־לְדְּ דוֹדִי לִצְבִי אֲוֹ לְעָפֶר הָאַיָּלִים עַל־הָרֵי בֶתֶר: * עַל־מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּלַשְׁתִּי אֵת שֱאָהֲבָה נַפְּשֵׁי בִּקַשִּׁתִיו וְלָא מִצָאתֵיו: בּ אָלוּמָה נָּא וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשִּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת אূבַקשָּׁה אֱת שֵׁאָהֵבָה

ַנַפְשֶׁי בִּקַשְׁתֵּיו וְלָא מְצָאתִיו: י מְצָאוּנִי הַשְּׁמְרִים הַסֹּבְבֵים בְּעֵיר אֶת שֶׁאָהֲבָה נַפְשָׁי רְאִיתֶם: ֿ בּמְעַטֹ שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶּם עַד שֶׁמְצָׁאתִי אֵת שֶׁאְהַבָּה נַפְּשֵׁי אֲחַזְתִּיוֹ וְלָא אַרְבֶּנוּ עַד־שֶּׁהֲבִיאתִיוֹ י אַל־בֵּית אָמִּׁי וָאֵל־חֲדֵר הוֹרָתִי: " הִשָּׁבַּעִתִּי אֵתְכֵּם בִּנְוֹת יִרוּשָׁלֹלַיָּםם בִּצְבָאוֹת אָוֹ בִּאַיָלוֹת הַשְּׂדֵה אָם־הָּעֶירוּ | וְאִם־ הְּעָוֹרְרֶוּ אֶת־הָאַהָבֶה עַד שֶׁהֶּחְבֶּץ: ' מֵי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּּר כְּתִימְרְוֹת עָשֵׁן מְקַשֶּׁרֶת מֹר וּלְבוֹנֶה מִבְּל אַבְקָת רוֹבֵל: ' הִנֵּה מִּטְתוֹ שֶׁלְשְׁלֹמֹה שִׁשֵּׁים גִּבֹּרֵים סְבֵיב לֶה מִגִּבֹּרֵי ּ יִשְׂרָאֵל: " כַּלָּם אֲחָזֵי הֶׁרֶב מְלַמְדֵי מִלְחָמֶה אֵישׁ חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ מִפָּחַד בַּלֵילְוֹת : " אַפִּרְיוֹן

עֶשָׂה לוֹ הַמֵּלֶךְ שִׁלֹמֹה מֵעַצֵי הַלְּבָנְוֹן: ` עַמּוּדָיוֹ עֵשָׂה בֶּסֶף רְפִידָתוֹ זַהָּב מֵרְכַּבְוֹ אַרְגָּמֵן תּוֹכוֹ

(ובמיוחד כאשר לוקחים בחשבון את שני המקומות המקבילים שקדמו לו), וכן דעתם (לגבי שלושת המקומות בכתי"ל) של דותן והמקליד, וגם של המדפיסים ב-BHS וב-BHQ. | במכון ממרא סימנו מרכא בדומה לברויאר, וב"סימנים" סימנו געיה בהתאם למנהג הנפוץ (וכן בקורן ודותן).

- 2 מִן־הַחַלֹנוֹת] =א | ל=מִן־הַחֲלנוֹת (בחטף פתח!) | קורן, ברויאר, דותן, מכון ממרא, סימנים | הערות ברויאר
  - 2 מָן־הַחֲרַכְּים] =א (אין געיה) | ל=מָן־הַחֲרַכְּים (געיה)
    - 3 הַסְּתָוֹ] =א | ל-קרי=הַסְּתָיו
  - 4 (כתיב:לכי)קרי: לֶדֶ] יש כאן תופעה מוזרה בכתיב של כתי"ל: השווא ממש בתוך פיה של אות הכ"ף (!)
    - 5 אֶת־מַרְאִַּיִדְ] ל=אֶת־מַרְאַיִדְ (תי"ו דגושה!) | הערת המקליד
    - יו"ד) איז ומלא יו"ד ומלא יו"ד וחסר יו"ד) א=הַשְּׁמִיעֶינִי (כתיב מלא יו"ד ומלא יו"ד) אווד הַשְּׁמִיעֶנִי = 5
  - (בתיב מלא וי"ו בשתי התיבות) שְׁעָלִָים שְׁעָלָים (בתיב מלא ויטברניות ומ"ש | ל=שְׁנְעָלִים שְׁעָלַים (בתיב מלא וי"ו בשתי התיבות) שַׁעָלִים שְׁעָלָים שָׁעָלִים (בתיב מלא וי"ו בשתי התיבות)
- 7 דְּמֵה־לָדְּ] =ל | א=דְמֵה־לָדְ (חסר טעם!) | במהדורתו הראשונה הוסיף ברויאר את הקדמא בלי להעיר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא
  - (אין געיה) | ל=שֶׁאָהֲבֶה | אין געיה) | 8 שֶׁאָהֲבֶה (אין געיה)
    - 9 וַאֲסוֹבְבֶה (חטף)
  - (אין געיה) | ל=שֶׁאְהֲבֶה (אין געיה) | א | שָּאָהֲבֶה (אין געיה) 9
    - 10 הַסֹּבְבֵים (חטף)
  - (אין געיה) | ל=שֶׁאַהֵבָה (אין געיה) | 10
  - (געיה) אַפְּצְּאַתִי (געיה) אין ל=שֶׁפְצָּאַתִי (געיה) און אַפָּגָאַתי (געיה) און 11
  - (אין געיה) | ל=שֶׁאְהֲבֶה (אין געיה) | 11
  - (פשטא אחד כשיטתו) א=יִרוּשָׁלַחַ (פשטא אחד כשיטתו) = [ירוּשָׁלַחַ (פשטא אחד כשיטתו) 12
- תביר תבית מרכא (כשיטתו ולפי כללי המסורה); וראו את הערת הנוסח לעיל (ב,ז) לגבי מרכא בתיבת תביר 13 בשלושת המקומות המקבילים. | א=תְּעָוֹרֶרֶוּ (בחטף) | ל=תְּעָוֹרֶרֶוּ
  - 13 כְּתִימְרָוֹת (חטף) אל=כְּתִימְרָוֹת (חטף)
  - 14 מֹל] =את ומסורת-ל וטברנית ובדפוסים | ל=מוֹר (כתיב מלא וי"ו)
    - 15 בַּלֵילְוֹת] =א | ל=בַּלֵילְוֹת (הלמ"ד השנייה דגושה!)

רְצִוּף אַהֲבָּה מִבְּנִוֹת יְרוּשָׁלֶם ֹ " צְאֶנָה | וְרְאֶינָה בְּנִוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֶה בְּעֲטָרָה שֶׁעִסְרָה־לְּוֹ אָמוֹ בְּיָוֹם חֲתֻנְּלֹוֹ וּבְיָוֹם שִּׁמְתַת לִבְּוֹ: * הַנָּך יְבֶּה רַעְיָתוֹ הַנָּךְ יָבָּה עִינַיִדְ יוֹנִים מִבַּעַד לְצַמְּתֵך שַּעָרֶד בָּעֵצֶדר הֶעִיּיִים שֶׁגָּלְשָׁוּ מֵהַר גִּלְעֲד: יַ שִׁנַּיִדְ בְּעֵצֶדר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלְוּ מִן־הָרַחְצֶה שֶׁבַּלְּם ַמַתְאִימֹוֹת וְשַׁבֶּלֶה אֵין בָּהֶם: י בְּחָוּט הַשָּׁנִי שִּׁפְתוֹתַּיִדְ וּמִדְבָּרֵדְ נָאוֶה בְּפֶלַח הֵרִמוֹן רַקְּתֵּדְ מִבְּעַד ּלְצַמְּתֵדְ: ־ כְּמִגְדֵל דְּוִידֹ צַנָּאבֶרְ בְּנָוּי לְתַלְפִּיָּוֹת אֱלֶף הַמְּגֵן תְּלָוּי עָלָיו כְּל שִׁלְטֵי הַגִּבֹּרִים : " שְׁנֵי שָׁדֵיִךְ בִּשְׁנֵי עֲפָרֵים תָּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעֵים בַּשׁוֹשַׁנִּים: ' עַד שֶׁיָפֹוַּח הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלְלֵים אֱלֶךְ לִיׁ אֶל־הַר הַמֹּוֹר וְאֶל־גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה: ' כַּלֶּדְ יָפָּל רַעְיָתִי וּמְוּם אֵין בֶּדְ: " אִתִּי מִלְבָנוֹן כַּלָּה אָתֵי מִלְבָנִוֹן תָּבֶוֹאִי תָּשִׁוּרִי | מַרָאשׁ אֲמָנָה מֵרְאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמֹוֹן מִמְּעֹנָוֹת אֲרָיֹוֹת מֵהַרְרֵי נִמֵרִים: י לְבַּבְתַּנִי אֲחֹתֶי כַלֶּה לְבַּבְתִּנִי (באחד) מֵעֵינַיִך בָּאַחֵד עַנָק מְצַוּרֹנֵיִך: ` מַה־יָּפְוּ דֹדַיִדְ אֲחֹתֶי י כַלֶּה מַה־טָבוּ דֹדַיִדְ מִיַּ֫יִן וְרֵיחַ שְׁמָגַיִדְ מִכְּל־בְּשָׁמִים: יֹ״ נְפֶת תִּטְּפְנָה שִׁפְתוֹתַיִדְ כַּלָּה דְבַשׁ וְחָלְב ַתַּחַת לִשׁוֹנֵדְ וָרֵיחַ שַּׁלְמֹתֵידְ בָּרֵיחַ לָבָנְוֹן: יֹּ גַּן | נָעוּל אַחֹתֵי כַלָּה גַּל נָעוּל מַעָיֵן חָתְוּם: יֹּ שִׁלְחַׂיִדְ פַּרְדֵּס רְמוֹנִּים עָם פָּרֵי מִגָּדֵים כִּפָּרֵים עִם־נְרָדֵים: " גַרִד | וְכַרְכֹּם קַנֵה וְקַנַּמוֹן עָם כָּל־עָצֵי לְבוֹנָה מָר וַאֲהָלֹוֹת עֵם כָּל־רָאשֵׁי בִשָּׁמִים: ™ מַעיֵן גַּנִּים בִּאֵר מֵיִם חַיֵּים וְנֹזְלֵים מִן־לְבָנָוֹן: ™ עָוּרִי צָפּוֹן וּבְוֹאִי תֵימָׂן הָפֵּיחִי גַנֵּי יִזְּלוּ בִשָּׁמֵיו יָבָא דוֹדִי לְגַנֹּוֹ וִיאַכֵּל פָּרֵי מִגָּדֵיו: * בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתֵי כַלַּהֹ אָרַיתִי מוֹרִי עִם־בִּשַּׂמִּי אָכַלְתִּי יַעָרִי עִם־דְּבִשִּׁי שָׁתֵיתִי יֵינֵי עִם־חַלָבֵי אָכַלְוּ רַעִּים שִׁתוּ וְשִׁכִרְוּ דּוֹדֵים: בּ אָנֵי יִשֶׁנָה וִלְבֵּי עֵר קוֹל | דּוֹדֵי דוֹפַׁק פָּתִחִי־לִּי אֲחֹתֵי רַעָיָתִי יוֹנָתֵי תַמְּתִׁי שֵׁרֹאשִׁי ָנִמְלָא־טָּׁל קוָצוֹתַי רְסִיסֵי לֵיִלָה: י בָּשַּׁטְתִּי אֶת־כַּתְּנְתִּי אֵיכֶבָה אֶלְבָּשֶׁנְּה רְחַצְתִּי אֶת־רַגְלַי אֵיבֶבָה ּ אֲטַנְפֵב: י דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹּר וּמֵעֵי הָמְוּ עָלֵיו: י קַמְתֶּי אֲנֵי לִפְתַּח לְדוֹדֵי וְיָדֵי נֵטְפּוּ־מוֹר וְאֶצְבְּעֹתֵי מֲוֹר עֹבֵּר עֻל כַּפְּוֹת הַמַּנְעִוּל: ' בָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדֵי חָמֵק עָבֶר נַפְשִׁי יֶצְאָה בְדַבְּרוֹ בָּקַשְׁתִּיהוֹ וְלָא מְצָאתִׁיהוּ קְרָאתָיו וְלָא עָנְנִי: ' מְצָאָנִי הַשֹּׁמְרֶים הַסֹּבְבִים בְּעִיר הִבּוּנִי פְצָעִוּנִי

9 (באחד) קרי: בָּאַחַת

¹ צָאֵנָה] =את ומסורת-א | ל=צָאֵינָה (כתיב מלא יו"ד)

[.] איון עד כאן נשמר כתר ארם צובה, ומכאן ואילך חסר.

¹ שֶׁעִפְּרָה־לָּוֹ] –ל (אין געיה) | מ"ש=שֶּׁעִפְּרָה־לָּוֹ (ציון מיוחד לגעיה בשי"ן, במקום שֶּעִפְּרָה־לָּוֹ בטפּחא (!) במ"ג דפוס ונציה)

ע"י שנבדקו שני (ובעוד שני כתבי־יד שנבדקו ע"י ברויאר) ומסורה ומ"ג דפוס ונציה (ובעוד שני כתבי־יד שנבדקו שני ברויאר) | ל=שִּפְתוֹתַיִּךְ (כתיב חסר וי"ו) ע"י ברויאר) | ל=שִּפְתוֹתַיִּךְ (כתיב חסר וי"ו)

יותר מדויק וכתי"ת ומג"ה; וכתי"ת יותר מדויק ע"י ברויאר) אין ברויאר ומג"ה; וכתי"ת יותר מדויק ומְדְּבֶּרֶדְ = ברויאר, מג"ה, סימנים, מכון ממרא ברויאר, מג"ה, סימנים, מכון ממרא ברויאר, מג"ה, סימנים, מכון ממרא

⁵ הַגָּבּרְים (כתיב מלא יו"ד) בת ומסורות-אל וטברניות | ל=הַגָּבּוֹרְים (כתיב מלא יו"ד)

⁹ לְבַּבְתִּנִי (כתיב מלא יו"ד) =ת ומסורת-ל ובדפוסים | ל=לְבַבְתִּנִי (כתיב מלא

⁽חסר דגש) ביוַלְּוּ (חסר דגש) ומ"ש | ל=יוַלְוּ

¹⁷ קְנָצוֹתָי] =ש1 ובדפוסים (וכן הכריעו דותן ברויאר ומג"ה) | ל=קְוּצוֹתָי (נקודת שורוק במקום קובוץ בוי"ו?) | יש סימן מטושטש או מחוק מתחת לוי"ו, שאולי יכול להיות קובו"ץ <קְנָצוֹתִי ?>. | ייבין ה.11 (עמ' 65-66) | יש סימן מטושטש או מחוק מתחת לוי"ו, שאולי יכול להיות קובו"ץ <קְנָצוֹתִי ("ל" שה"ש ה,ב; כתב: ב-2 מקומות מצויה ו ואחריה u באמצע תיבה, ושתיהן נשתמרו ב"לש1" בלבד: קְּוּצוֹתֵי ("ל" שה"ש ה,ב; כנראה נמחק קבוץ תחת ו; אפאראט ב"ה: קָנָ; "ש1" קְנָצ), קְּוּצוֹתִיוֹ ("ל" שם, יא; לא נראית מחיקה בו'; "ש1" קְנָצ). אפשר שהניקוד המקורי ב"ל" או במקור שהעתיק ממנו היה: זָ, היינו: בנקודה בו' להדגשת מבטאה התנועי ובקבוץ לתנועת u, אך מנקד "ל" השמיט את הקבוץ מתוך סברה שלפניו סימון כפול של תנועת בשורק ובקבוץ, ואחד מהם מיותר. | הערות דותן וברויאר (והמקליד הוסיף כאן קובו"ץ בלי להעיר, כמו שעשה להלן בפסוק י"א).

נְשְׂאָוּ אֶת־רְדִידִי מֵעָלֵי שֹׁמְרֵי הַחֹמְוֹת: " הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְבֶם בְּנָוֹת יְרוּשְׁלֻם " מַה־דּוֹדֵךְ מְדּוֹד הַיָּפָָה בַּנָּשָׁים מַה־דּוֹדֵךְ מִדּּוֹד שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְהֵנוּ: ' דּוֹדֵי צַחֹ וְאָדֹוֹם דָגִוּל מֵרְבָבֶה: י״ רֹאשׁוֹ בֶּתֶם פֶּז קוָצוֹתִיוֹ תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרְוֹת כָּעוֹרֵב: יי עֵינֶיוֹ כְּיוֹנֵים עַל־אֲפִיקִי מֻיִם רְחֲצוֹת בֶּחְלָב יֹשְׁבְוֹת עַל־מָלֵאת: " לְחָיָוֹ בַּעֲרוּגַת הַבּּשֶּׁם מִגְדְּלְוֹת מֶרְקָתֻים שִּׁפְתוֹתִיוֹ שְׁוֹשַׁנִּים נִטְפְוֹת מְוֹר עֹבֵר: " יְדָיוֹ גְּלִילֵי זָלָב מְמֻלְּאִים בַּתַּרְשָׁישׁ מֵעָיוֹ עֱשֶׁת שֵׁן מְעֻלֱפֶת סַפִּירִים: " שׁוֹקָיוֹ עַמְוּדֵי שֵׁשׁ מְיָפָּדִים עַל־אַדְנִי־פֵּז מַרְאֵּהוּ בַּלְּבָנוֹז בָּחְוּר בְּאַרְזִים: יי חִכּוֹ מַמְתַלִּים וְכַלְוֹ מַחֲמַדֵּים זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִׁי בְּגִוֹת יְרוּשָׁלֶם * אֲנָה הָלַדְּ דּוֹבֶּד הַיָּפֶה בַּנָּשָׁים אֲנָה פָּנָה דוֹבֵד וּנְבַקְשֶׁנוּ עִמֶּך: י דּוֹדִי יָרָד לְגַנֹּוֹ לַעֲרָגִוֹת הַבָּשֶּׁם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שְׁוֹשַׁנִּים: יֹ אֲנֵי לְדוֹדִי וְדוֹדֵי לִּי הָרֹעֶה בַּשׁוֹשַׁנִּים : י יָבָּה אַתְּ ַרַעְיָתִי בְּתִרְצָּה נָאוָה בִּירוּשָׁלֶם " הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנָּגָדִּי שֶׁהֶם הִרְהִיבֻנִי שַׂעְרֵדְ בְּעֵדֶד הְעִזִּים שֶׁגְּלְשְׁוּ ָמִז־הַגּלְעֶד: ' שִׁנַּיִך בְּעָדֶר הֶרְחֵלִּים שֶׁעָלָוּ מִן־הָרַחְצֵּה שֶׁכַּלְם מַתְאִימֹוֹת וְשַׁכַּלֵּה אֵיז בְּהֶם: ' בְּפֶּלַח הָרִמּוֹן רַקְּתֵּדְ מִבַּעַד לְצַמְּתַדְּ: " שִׁשִּׁים הַמְּה מְלְבוֹת וּשְׁמֹנֵים פְּילַגְשָׁים וַעֲלְמָוֹת אֵין מִסְבְּּר: " אַתַת הִיאֹ יוֹנָתֵי תַמָּתִּי אַתַת הִיאֹ לְאִפָּׁה בָּרָה הָיא לְיוֹלַדְהָּה רָאִוּהְ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכְוֹת וּפִילַגִּשִׁים וַיְהַלְּלְוּהָ: ` מִי־זָאת הַנִּשְׁקְפֶה כְּמוֹ־שֻׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בְּרָה בְּחַמָּה אֲיֻמֶּה בַּנִּדְגָּלְוֹת: " אֶל־גִּנַת אֱגוֹז יָבִּדְתִּי לִרְאַוֹת בְּאָבֵּי הַנָּחַל לְרָאוֹת הֲפֶרְחָה הַנֶּפֶן הַנֵצוּ הָרִפֹּנִים: " לָא יָדַׁעְתִי נַפְשֵׁי שְׂמַׁתְנִי מַרְכְּבָוֹת עַמִּי נָדִיב : * שְׁוּבִי שׁוּבִי הַשִּׁוּלַמִּׁית שְׁוּבִי שְׁוּבִי וְנֶחֱזֶה־בֶּּךְ מַה־תֶּחֱזוּ בַּשִּוּלַמִּית בִּמְחֹלֻת הַמַּחֲגָיִם: י מַה־יָּפְוּ פְעָמַיִדְ בַּנְּעָלִים בַּת־נָדֶיב חַמוּגֵקי יְרֵלַיִדְ כְּמָוֹ חֲלְאִים ַמַעֲשָׂה יְדֵי אָמֶן: י שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַפַּֿהַר אַל־יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְגַךְ עֲרַמַת חִטִּים סוּגָה בַּשׁוֹשַׁנִּים: ָּ שְׁנֵי שָׁדַיִּךְ כִּשְׁנֵי עֲפָרֵים תָּאֲמֵי צְבִיֶּה: יֹ צַנְאַרֵךְ כְּמִגְדַל הַשֵּׁן עֵינִיךְ בְּרַכְוֹת בְּחֶשְׁבוֹן עַל־שַּׁעַר בַּת־רַבִּּים אַפֵּדְ כְּמִגְדֵּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה פְּנֵי דַמֲשֶׁק: ' רֹאשֵׁךְ עָלַיִּדְ כַּכַּרְמֶׁל וְדַלַת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמֶן מֶלֶדְ אָסְוּר בְּרְהָטִים: ' מַה־יָּפִּיתֹ וּמַה־נָּעַמְתְּ אַרֲבֶה בַּתַּעֲנוּגִים: " זָאת קוֹמְתַדְּ דֵּמְתূה לְתָלֶּר וְשָׁדַיִדְ לְאַשְׁכּּלְוֹת: " אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָלֶיר אְבְוֹזֶה בְּסַנְסנְיֵו וְיִהְיוּ־גָא שָׁדַיִדְ כְּאֶשְׁכְּלָוֹת הַגֶּׁפֶּן וְרֵיחַ אַפֵּדְ כַּתַּפּוּחִים: ` וְחִבֶּדְ כְּיֵין הַטֶּוֹב הוֹלֶדְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרֵים דּוֹבֵב שִּׁפְתִי יְשֵׁנִים: '* אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלֵי הְשוּקְתְוֹ: יֹ לְבֶה דוֹדִי גַצֵא הַשְּׂדֶּה נָלֶינָה בַּכְּפָרִים: יֹ נַשְׁבִּׁימָה לַבְּרָמִים נִרְאֶּה אָם־פֶּרְחֶה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר הַגֵּצוּ הָרִמּוֹנֵים שֶׁם אֶתֵּן אֶת־דֹדַי לֶדְ: יֹ הַדּוּדְאַים נֶתְנוּ־בִית

ּ וְעַל־פְּתָחֵינוּ בָּל־מְגָדִּים חֲדָשִׁים גַּם־יְשָׁגִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לְדְ: * מֵי יִתֶּנְדְּ בְּאָח לִּי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמֵּי

^[5] קוֻצוֹתִיוֹ] =ש₁ ובדפוסים (וכן הכריעו דותן וברויאר ומג"ה), וראו לעיל פסוק ב' בהערת הנוסח | ל=קוצוֹתִיוֹ (נקודת שורוק במקום קובוץ בוי"ו?) | הערות דותן וברויאר והמקליד (למרות שהאחרון לא העיר למעלה בפסוק ב')

הערת המקליד | פער ובדפוסים | ל=מַהְים (חי"ת דגושה!) | הערת המקליד 6 מַחֲמַדֵּים |

א בַּשׁוֹשַׁנִּים | ל=בַּשׁוֹשַׁנִּים (חסר דגש | הערת המקליד 8

¹¹ מְלֶבׄוֹת] =ש₁ ובדפּוסים (וכן הכריעו דותן וברויאר ומג"ה) | ל=מְלָבׄוֹת (מ"ם דגושה!) | קורן, ברויאר, מג"ה, סימנים, מכון ממרא

[,] ברויאר, בטעם בלי טעם) | קורן, בלי תיבה מוקפת בלי תיבה ("עמי" בטעם ברטא ברויאר, ברויאר, ברויאר) | ל-עַמִּי־נָדְיב מוקפת בלי טעם) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא, מג"ה

²⁴ אָם־פֶּרְחֶה] ל?=אָם פֶּרְחֶה (חסר מקף?) וכן בהקלדה בעקבות BHS (בו העירו על הנוסח החריג). | במבט ראשון נראה שאין מספיק רווח למקף בין התיבות, אך רואים אולי רושם זעיר של מקף בהגדלה.

- ַזְ אֶמְצְאַדֶּ בַחוּל אֶשְּׁקְדְּׁ גַּם לֹא־ יָבֵזוּ לִי: ¹ אֶנְהֵגְדְּ אֲבִיאְדָּ אֶל־בֵּית אִמֶּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְדְּ מִיָיִן הָלֶּקַח בּמְעֵסִי ס רִמֹּנֵי: ¹ שְׁמֹאׁלוֹ תַּחַת רֹאשִׁי וִימִיגְוֹ תְּחַבְּקֵנִי: ¹ הִשְּׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנִוֹת יְרוּשְׁלֶם | וְמַה־
- תְּעִרְרֶוּ אֶת־הָאַהֲבֶה עַד שֶׁתֶּחְבֵּץ: י מֵי זֹאת עֹלֶה מִן־הַמִּדְבֶּׁר מִתְרַבֶּּקֶת עַלֹּדּוֹדֶה תַּחַת הַתּּפּוּחַ ׄ עִוֹרַרְהִּיִּד שֲׁמָה חִבְּלַתְּד אִבֶּּד שֲׁמָה חִבְּלֵה יְלָדַתְד: ' שִׁימֵנִי כַחוֹתָׁם עַל־לִבְּדְ בַּחוֹתָם עַל־זְרוֹעֶׁדְּ
- בֵּי־עַזֶּה כַפָּוֶׁת אַהַבָּה קִשְּׁה כִשְׁאֻוֹל קּנְאֶה רְשָׁפֶּיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיֵה: ' מַיִם רַבִּים לָא יְוּכְלוּ' 5 לְכַבִּוֹת אֶת־הֵאַהַבָּה וּנְהָרְוֹת לָא יִשְׁטְפָוּה אִם־יִמֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הָוֹן בֵּיתוֹ בְּאַהַבָּה בְּוֹז יְבִוּזוּ לְוֹ:
- ר אָחָוֹת לְנוֹ קְטַבָּׁה וְשָׁדֵיִם אֵין לֵה מַה־בַּעֲשֶׂה לַאֲחֹתֵׁנוּ בַּיָּוֹם שֶׁיְדַבַּר־בֵּה: " אָם־חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עֶלֵיהָ לְנַח אָבו: ` אֲנֵי חוֹמָה וְשָׁדֵי כַּמִּגְדְּלִוֹת אֲז הָיֵיתִי עֶלֵיהָ לְיַח אֲרֵז: ` אֲנֵי חוֹמָה וְשָׁדֵי כַּמִּגְדְּלִוֹת אֱז הָיֵיתִי
- ַבְּעֵינֵיו בְּמוֹצְאֵת שִׁלְּוֹם: "* בֶּרֶם הְיֵה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעֵּל הְמוֹן נְתָן אֶת־הַבֶּּרֶם לַנִּטְרֵים אֶנִשׁ יִבְא פּ בְּפִרְיוֹ אֶלֶף בֶּסֶף: " בַּרְמִי שָׁלֶּי לְפָנֵי הָאֶלֶף לְךּ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם לְנִטְרִים אֶת־פִּרְיוֹ: " הַיּוֹשֵׁבֶּת
- ַנּגַנִּים חֲבֵרֶים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵדְ הַשְּׁמִיעֵנִי : " בְּרַח | דּוֹדִי וְדְמֵה־לְדֶּ לִצְבִי אוֹ לְעַפֶּר הֲאַיָּלִים עֵל בּנַנִּים חֲבֶרֶים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵדְ הַשְּׁמִיעֵנִי : " בְּרַח | דּוֹדִי וְדְמֵה־לְדֶּ לִצְבִי אוֹ לְעַפֶּר הֲאַיָּלִים עֵל הָרֵי בְשָּׁמִים:

מגילת רות

יי זְיָהִי בִּימֵי שְׁפָּט הַשֹּׁפְּטִים וְיָהִי רָעֶב בְּאֵבֶץ וַנֵּלֶךְ אִישׁ מִבְּית לֶחֶם יְהוּדָה לְגוּר בִּשְׁדֵי מוֹאָב הּ הָוּא וְאִשְׁתִּוֹ וּשְׁנֵי בְּנֵיו: ¹ וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶׁלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתֹּוֹ נְעֵמִי וְשֵׁם שְׁנִי־בְנֵיו| מַחְלָזוּ וְכִלְיוֹן הָיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ: ¹ וַיִּשְׁאָוּ לְהָּם נְשִׁים מְאֲבִּיּוֹת שֵׁם הָאַחַתֹּ עְרְפָּׁה וְשֵׁם הַשֵּׁנֵית רָוּת וַיֵּשְׁבוּ שֶׁם הָיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ: ¹ וַיִּשְׁאָוּ לְהָּם נְשִׁים מְחְלָזוּ וְכִלְיִוֹן וַתִּשָּׁאֵר הֵאשָׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישֵׁהּ: י וַתְּקָם בְּעֵשֶׂר שָׁנִים: ʰ וַיָּמֵתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלָזוּ וְכִלְיִוֹן וִתִּשָּׁאֵר הֵאשָׁר מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישֵׁהּ: י וַתְּקָם

ז אָשֵּקְדְּ | ל=אֶשֶקְדְּ (חסר דגש) | הערת המקליד [אֶשֵּקְדְּ [

ו"ו) בווּ (כתיב מלא וי"ו) –ת ומסורת-ל וטברנית ובדפוסים | ל=יַבְוּזוּ (כתיב מלא וי"ו)

¹ אֶנְהְגְדְּ] =מ"ג דפוס ונציה ומ"ש | ל=אֶנְהְגְדְּ (חטף פתח) לפי הסכמת בן אשר ובן נפתלי שבספר החילופים | קורן, ברויאר, מכון ממרא, סימנים

³ תְּעִבְרֶנְּוֹ] מרכא=שיטת-א וכללי המסורה. ראו בהערת הנוסח לעיל (ב,ז) למידע מלא לגבי מרכא בתיבת תביר בשלושת המקומות המקבילים. | שיטת-א=תְּעַבְרֶנּ (בחטף פתח) | ל=תְּעַרְנָּוֹ (בגעיה); יש בקו נטייה קלה שקצת בשלושת המקומות המקבילים. | שיטת-א=תְּעַבְנוֹ לשני המקומות המקבילים), אמנם לנו נראה יותר שהוא געיה (ובמיוחד לאור שני המקומות המקבילים בכתי"ל (ב,ז; ג,ה), ודרכו של כתי"ל בדרך כלל.

והמקליד (בקמץ: בקמץ: בתוחות האחרונות) הערות הערות הערות הערות (בקמץ: ל=כְּרְמֵי בקמץ: ל=כְּרְמֵי הערות האחרונות) והמקליד 10

יַּיִי בַּיִּי שֶׁבֶת (חסר דגש) | הערת המקליד [היוֹשֶׁבֶת (חסר דגש

¹¹ הַשְּׁמִיעֶנִי] =ת (כתיב מלא יו"ד וחסר יו"ד) ובדפוסים, וכן בעוד שני כתבי־יד שנבדקו ע"י ברויאר [ב₁שב]. וראו גם במחלוקת המקבילה (לעיל ב,יד) שבה נתמך כתיב זה ע"י אש₁ת; וכן בברויאר ומג"ה. | ל=הַשְׁמִיעִינִי ווראו גם במחלוקת המקבילה (לעיל (ב,יד).

אמצעית אמצעית (!) אבל במג"ה בשמאל | ל=געיה אמצעית 14

¹⁴ וְשֵׁם שְׁנֵי־בְנֵיו מַחְלָּזוְ וְכִלְיוֹל] על לגרמיה בתחום שלטונו של פשטא ראו ברויאר, טעמי המקרא, ב.56 (עמ' 66); והשוו ויקרא י,ו (שמיני); כא,י (אמֹר).

⁽אין געיה) אַב ן ל=שְׁבִי־מוֹאָב (אין געיה) אין אַבי־מוֹאָב (אין געיה) אַב 15

¹⁶ הָאַחַת [=א (אין געיה) | ל=הֱאַחַת (געיה) 16

ון"ו) את ומסורות-אל וטברנית | ל=וַיָּמֶתוּ (כתיב מלא וי"ו) את ומסורות-אל

ָהִיאֹ וְכַלֹּנֶיהָ וַהַּשָּׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב כֵּי שֲמְעָה בִּשְּׁדֵה מוֹאָב כֵּי־פָּקַד יְהוָה אֶת־עַמוֹ לְתָת לְהֶם לֶחֶם: ' וַתַּצֵא מִז־הַמָּקוֹם אֲשָׁר הֶיְתָה־שָּׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלּוֹתֶיהָ עִמֶּה וַתַּלַבְנָה בַדֶּׁרֶךְ לְשׁוּב אֶל־אֶבֶץ יְהוּדֶה: " וַתְּאמֶר נָעֲמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּהֶיהָ לֵכְנָה שֹׁבְנָה אָשֶׁה לְבֵית אָמֶהּ (יעשה) יְהוָֹה עִמְּכֶם הֶׁסֶד בַּאֲשֶׂר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים וְעִפְּדִי: " יִתָּן יְהוָהֹ לְבֶּׁם וּמְצֵאן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישֵׁהּ וַתִּשַּׁק לְבֶּׁן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְבֶּינָה: ` וַתֹּאמַרְנָה־לָּה בִּי־אָתֶד נְשִׁוּב לְעַמֵּך: '* וַתִּאמֶר נְעֲמִי שְׁבְנָה בְנֹתִי ָלֶמֶה תַלַכְנָה עִמֶּי הַעְוֹד־לֵי בָנִים בְּמֵעַי וְהָיִּ לָבֶם לַאֲנָשִׁים: יֹב שְׁבְנָה בְנֹתַי לֵכְן כֵּי זָקַנְתִּי מִהְיוֹת לְאֶישׁ כֵּי אָמַרְתִּיֹ יֶשׁ־לִי תִקְּוָה גַּם הָיֵיתִי הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים: " הַלְהַן | תְּשַׂבֵּרְנָה ַעַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ הַלָּהֵן הֵעָגָנָה לְבִלְתִּי הֱיָוֹת לְאֵישׁ אַל בְּנֹתַי כְּי־מַר־לֵי מְאֹד מְבֶּׁם כְּי־יִצְאֲה בִי יַד־יְהוֶה: " וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן וַתִּבְבֶּינָה עֶוֹד וַתִּשַׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָה וְרָוּת דְּבְקָה בֵּה: " וַתֹּאֹמֶר הָנֵּהֹ שֲׁבָה יְבִמְתַּׁדָּ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שְׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתַּדְּ: ◘ וַתְּאֹמֶר רוּתֹ אַל־תִּפְּגְעִי־בִי ּלְעָזְבֵךְ לָשִׁוּב מֶאַחַרָיִךְ בָּי אֵל־אֲשֶׁר תַּלְכִי אֱלֵדְ וּבַאֲשֵׁר תַּלְיֹנִי אָלִין עַמֵּדְ עַמִּי וֵאלֹהַידְ אֱלֹהָי " בַּאֲשֶׁר תָּמֹוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָבֶר כֹּה יַעֲשֶּׁה יְהוָֹה לִי וְכָה יוֹסִיף כִּי הַבְּּנֶת יַפְרֶיד בִּינִי וּבֵיגַך: יו וַתַּבֶּר בָּי־מִתאַמֵּצֶת הָיא לָלֵבֶת אָתָהּ וַתַּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֵיהָ: יוּ וַתַּלַכְנָה שָׁתִיהֶׁם עַד־ בּוֹאָנָה יוּ בֵּית לֶחֶם וַיִּהִי כִּבוֹאָנָה בֵּית לֵחֶם וַתַּהָם כָּל־הָעִיר עֲלֵיהֵן וַתּאמַרנָה הַוְאַת נָעֵמֵי : י וַתְּאמֵר אַלֵיהֵן אַל־תִּקַרֵאנָה לֵי נָעַמֵי קַרֵאן לִי מָלָא כִּי־הַמֵּר שַׁדֵי לֵי מִאָּד: ** אַנִי מְלָאָה הָלַכִּתִי וְרֵיקָם הַשִּׁיבַנִי יִהוָה לָמָה תִקָרֵאנָה לִי נָעֵמִי וַיהוָה עָנָה בִּי וְשַׁדֵי הֵרַע לִי: יַ וַתַּשָׁב נָעַמִי וְרוּת הַמּוֹאֵבְיָה ַכַלָּתָהֹ עִמָּה הַשָּׁבָה מִשְּׁדֵי מוֹאָב וְהַמָּה בָּאוּ בֵּית לֶּחֶם בִּתְחַלַּת קְצִיר שְעֹרִים: * וְלְנְעֵבְּי (כתיב:מידע)קרי: מוֹדָע לְאִישָּׁהּ אָישׁ גִּבְּוֹר חַׁיִל מִמִּשְׁבַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמְוֹ בְּעַז: בּ וַתְּאֹמֶר רוֹת ָהַמּוֹאֲבִיּיָה אֱל־נָעֲמִׁי אֱלְכָה־נָּא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקֶּטֵה בְשִּׁבֵּלִים אַחַֿר אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵיו וַתְּאֹמֶר ָלֶהּ לְבֵי בִתִּי: י וַתֵּלֶדְ וַתָּבוֹאֹ וַתְּלַקֵּט בַּשָּדֶה אַחֲרֵי הַקּצְרֵים וַיַּקֶר מִקְלֶהָ חֶלְקַת הַשָּׁדֶה לְבֹּעַז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶד: י וְהִנֵּה־בַּעַז בָּא מִבֵּית לֶּחֶם וַיָּאמֶר לַקּוֹצְרֶים יְהְוָה עִמְּכֶם וַיָּאמְרוּ לְוֹ יָבָרֶכְךָּ יְהוֶה: " וַיָּאמֶר בּּעוֹ לְנַעֲרוֹ הַנָּצֶב עַל־הַקּוֹצְרֶים לְמֶי הַנַּעֲרֶה הַוֹּאַת: ' וַיַּעַן הַנַּעַר הַנִּצְב עַל־הַקּוֹצְרֶים וַיּאֹמֶר נַעֲרֶה מְוֹאֲבִיָּה הָיֹא הַשְּׁבָה עָם־נְעֲמֶי מִשְּׂדֵי מוֹאֱב: ' וַתֹּאֹמֶר אֲלַקֵּטָה־נָּא

שַׁי :יַעשׂ [(יעשה) 3

(אין געיה) | ל=הְיְתָה־שֶּׁמְה | אין געיה) | 2

² כַלּוֹתֶיהָ] =את ומסורת-ל וטברנית | ל=כַלֹּתֶיהָ (כתיב חסר וי"ו)

⁽אין געיה) | ל=כִּי־אָתֶּדְ (אין געיה) | בּי־אָתֶּדְ (אין געיה) 5

⁽כתיב חסר יו"ו) אל ל=יֹלִיף (כתיב חסר יו"ו) אל יוֹלָיף (בתיב חסר יו"ו) אל יוֹלָיף 12

⁽כתיב חסר וי"ו) אש $_{1}$ ה (בתיב חסר וי"ו) אש $_{1}$ ה (בתיב חסר וי"ו) אש $_{1}$ ה בּוֹאֶנָה (בתיב חסר וי"ו)

¹⁴ כָּבוֹאֶנָה (כתיב חסר וי"ו) את ומסורת טברנית | ל=כָּבֹאֶנָה (כתיב חסר וי"ו)

^{18 (}בפתח) ובדפוסים א (בקמץ) | ל=מוֹדֵע (בפתח) ובדפוסים

⁽חטף) אַלְּכָה־נָּא אוֹ אל=אֱלֵכָה־נָּא (חטף) אַלְ

רערת המקליד | (פו"ף דגושה) | ל=וַאֲלַקֱטָּה (טי"ת דגושה!) | אן (קו"ף דגושה) און אַלְקֵּטָה (פו"ף דגושה) און 19

⁽לגבי השי"ן הדגושה) | ל=בַשָּבֵּלִּים (חסר דגש ואין געיה) | הערת המקליד (לגבי השי"ן הדגושה) | 19

⁽אין געיה) ל=לְנַעֲרוֹ (אין געיה) | אין געיה) אין בערוֹ (אין געיה) 22

⁽געיה) אין געיה) א= [על־הַקּוֹצְרֵים (געיה) א = 22

⁽כתיב ה"א) בְּשְׂדֵי | את ומסורות-אל וטברנית | לש $_1$ =מְשְׂדֵה (כתיב ה"א) 23

ייתכן בכתב־היד ייתכן | אבל מעיון בכתב־היד ייתכן | חסר דגש?) | המקליד לא סימן דגש בקו"ף, אבל מעיון בכתב־היד ייתכן 23 אֲלַקֶּטְה־נָּאֹ

ָוְאָסַפְּתִּי בְעֲמָלִים אַחֲרֵי הַקּוֹצְרֵים וַתָּבָוֹא וַתַּעֲמוֹד מֵאֱז הַבֹּקֶר וְעַד־עַׁתָּה זֶה שִׁבְתָּה הַבַּיִת מְעֵט: י וַיֹּאמֶר בּעַז אֶל־רוּת הֲלָוֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל־הַלְכִי לִלְלְטֹ בְּשָׂדֶה אַחֵׁר וְגַם לְא תַעֲבוּרִי מָזֶה וְכָה תִדְבָּקִין עִם־נַעֲרֹתֵי: " עֵינַיִדְ בַּשָּׁדֶה אֲשֶׁר־יִקְצֹרוּן וְהָלַכְהְ אַחֲבִיהֶן הֲלָוֹא צִנֵּיתִי אֶת־הַנְּעָבֶים ּלְבִלְתִּי נְגָעֵדְ וְצָמִת וְהָלַכְהְּ אֶל־הַבֵּלִּים וְשָׁתִּית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבִוּן הַנְּעָרִים: ` וַתִּפֹּל ׁעַל־פָּגֶּיהָ וַתִּשְׁתַחוּ אָרְצָה וַתְּאֹמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ מְצָאתִי חֵן בְּעֵינֶידְ לְהַכִּילִיִ וְאָנֹכֶי נְכָרְיֶה: " וַיָּעַן בּעַוֹ וַיִּאֹמֶר לְהַה הָגַּר הַגַּד לִי כָּל אֲשֶׁר־עָשִּׁית אֶת־חֲמוֹתֶּדְ אַחֲרֵי מְוֹת אִישֵׁךְ וַתַּעַזְבִּי אָבֶידְ וְאָבֵּין מְאַבֶּיל מְוֹלַדְתַּדְ וַתַּלְלִי אֶל־עַׁם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעַתְּ תִּמְוֹל שִׁלְשִׁוֹם: " יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֲלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכַּרְתֵּׁךְ שִׁלְמָה מֵעָם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵׁל אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסְוֹת תַּחַת־בִּנְפֵּיו: " וַתוּאמֶר אֶמְצָא־חֵׁן בְּעֵינֵיךּ אֲדֹנִי בִּי נְחַמְתְּנִי וְכִי דָבַּרָתָּ עַל־לֵב שִׁפִּחָתֶדְּ וָאֲנֹכִי לָא אָהָיֵה כִּאַחַת שִׁפִּחֹתֵידְּ : " וַיֹּאמֶר לָהַ בֿעַז לְעֵת הָאֹכֵל נְּשִׁי ָבְלֹם וְאָכַלְתְּ מִן־הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּד בַּחָמֶץ וַתִּשֶׁב מִצֵּד הַקֹּצְרִים וַיִּצְבְּט־לָה קְלִי וַתְּאכַל וַתִּשְׂבֵּע וַתֹּתַר: " וַהָּקָם לְלַקֵּט וַיִצוּ בַּעז אֶת־נְעָרִיו לֵאמֹר גַּם בָּיו הְעֲמְרֵים תְּלַקֵּט וְלָא תַכְלִימִוּהָ: " וְגֶם שׁל־תָּשִׁלּוּ לֶה מִן־הַאְבָתֵים וַעַזַבְתֶּם וְלִקְטֶה וְלָא תִגְעֵרוּ־בֶה: " וַתְּלַקֵּט בַּשָּׁדֶה עַד־הָעָרֶב וַתַּחְבּט אָת אֲשֶׁר־לִּקֶּטָה וַיִהֵי כָּאֵיפָה שָעֹרִים: " וַתִּשָּׂא וַתָּבוֹא הָעִיר וַתֵּרֵא חַמוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר־לִקֶּטָה וַתּוֹצֵא וַתִּתֶּן־לָּה אֵת אֲשֶׁר־הוֹתֶרָה מִשְּׂבְעֶה: יוֹ וַתֹּאֹמֶר לָּה חֲמוֹתָה אֵיפָּה לָקַסְתְּ הַיּוֹם וְאֲנָה עָשִּׂית יָהֶי מַכִּירֶךְ בַּרָוּדְ וַתַּגֵּד לַחֲמוֹתָהּ אָת אֲשֵׁר־עֲשִׂתָהֹ עָמֹוֹ וַהֹּאמֵר שֵׁם הָאִישׁ אֲשֵּׁר עָשֶׂיתִי עָמֶוֹ הַיְּוֹם בְּעַזִ: יַ וַתִּאמֶר נָעֵמִי לְכַלֶּתָה בָּרוּדְ הוּא לַיהוָה אֲשֵׁר לֹא־עָזָב חַסִּדּוֹ אֱת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתֶים וַתְּאֹמֶר לָה נְעֲמִי קָרָוֹב לְנוּ הָאִישׁ מְגֹּאֲלֵנוּ הְוּא: יי וַתְּאֹמֶר רָוּת הַמּוֹאֲבָיֶה גַּם ְ כִּי־אָמֵר אֵלַי עִם־הַנְּעָרֵים אֲשֶׁר־לִּי תִּדְבָּלִּין עֵד אִם־כִּלּוּ אֵת כָּל־הַקָּצִיר אֲשֶׁר־לִי: יי וַתְּאֹמֶר | נָעָמֶי אֶל־רָוּת כַּלְּתָה טָוֹב בִּתִּי כֵּי תֵצְאִי עִם־נַעֲרוֹתְיו וְלָא יִפִּגְעוּ־בָדְ בְּשָׁדֵה אַחֵר: יי וַתִּדְבַּק בְּנַעֲרָוֹת בּעוֹ לְלַלֵּמֶט עַד־בְּלָוֹת קְצִיר־הַשְּׁעֹרָים וּקְצֵיר הַחִּטֵּים וַהֵּשָׁב אֶת־חֲמוֹתֵה: * וַתְּאֹמֶר לֶה נְעֲמֵי חֲמוֹתֶה בִּתָּי הֲלָא אֲבַבֶּשׁ־לֶךְ מָנִוֹח אֲשֶׁר יִיטַב־לֶךְ: י וְעַהָּה הֲלָא בַּעַוֹ מְדַעְהָּנוּ אֲשֶׁר הָיִית אֶת־נַעֲרוֹתֶיו הַנָּה־הוּא זֹרֶה אֶת־גָּרָן הַשְּׁעֹרֵים הַלֵּילָה: י וְרָחַצְהְּ | וְסַׁכְהְ וְשַּׂמְהִ (שמלתך) עָלַיִדְ (וירדתי) הַגָּרֶן אַל־תִּוָּדְעֵי לָאִישׁ עַד כַּלֹתְוֹ לֶאֱכָל וְלִשְׁתְּוֹת: יֹ וִיהֵי בְשָׁכְבוֹ וְיָדַעַהְּ

```
22 (שמלתך)] קרי: שִּׁמְלֹתְיִדְ
```

^{23 (}וירדתי) קרי: וְיַרֵּדְתְּ

⁽געיה) אין געיה) | ל=בֶעֶמָרִים (געיה) א [בַּעֶמָרִים (געיה) 1

⁽אין געיה) ל=אַל־תֵּלְכִי (אין געיה) | ל=אַל־תַּלְכִי (אין געיה) אַל־תַּלְכִי (אין געיה)

³ וְהַלֵּכְתִּ] או ל=וְהַלֵּכָתִ (חסרה נקודה תחתונה בשווא!) | הערת המקליד

⁵ וָאָנֹכֵי] און ל=וָאָנֹכֵי (אל"ף דגושה!) | הערת המקליד

רת המקליד | אבִידְ | ל=אָבֵידְ (אל"ף אל"ף אבידְ | א = [אָבֵידְ 6

⁹ וְאֶנֹכִי] =א (געיה) | ל=וְאָנֹכִי (אין געיה)

⁽געיה) | ל=אֶהְיֶּה (געיה) | אַהְיֶּה (געיה)

⁹ שְׁבְּחֹתֶידְ] =אלת ומסורת-ל | ברויאר ציין בצדק שהכתיב בכתי"ל נראה מטושטש, וכנראה שהכתיב המקורי היה חסר ("שָׁבְּחֹתֵדְּ" בדומה למ"ש ובעקבותיו בדפוסים וקורן) והיו"ד נוספה אח"כ בתיקון.

וגעיה) בתיב (כתיב מלא וי"ו וגעיה) ל=הַקְּוֹצְלִים (כתיב מלא וי"ו וגעיה) בתיב אש $_{1}$ ת ומסורות-אל טברנית (כתיב חסר וי"ו ואין געיה) ל

וֹעְמֶרֶים (געיה) | ל=הֱעֶמְרֵים (געיה) אין געיה) | א הָעֶמְרֵים (געיה) 11

⁽אין געיה) ל=אֱשֶׁר־עֲשְׂתָה (אין געיה) | ל=אֱשֶׂר־עֲשְׂתָה (אין געיה) 15

⁽טעם גרשיים) | ל=בָּתִּיי (בטעם גרשיים) בדפוסים (טעם זקף גדול | ל=בָּתִּיי (בטעם גרשיים)

ָאָשֶׁר יִשְׁכַּב־שָּׁם וּבֶאת וְגִלֶּית מַרְגְּלֹתָיו (ושכבתי) וְהוּאֹ יַגִּיד לְּדְ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂין : " וַתְּאֹמֶר אֵלֶיהָ כָּל אֲשֶׁר־תּאֹמְרֵי ( ) אֱעֱשֶׂה: י וַתֵּרֶד הַגָֹּרֶן וַתַּּעֵשׁ כְּלָל אֲשֶׁר־צִּוָּתָה חֲמוֹתֶה: י וַיֹּאֹכַל בְּעַז וַיִּשְׁתְּ וַיִּיטַב לָבוֹ וַיָּבֿא לִשְׁבָב בִּקְצֵה הָעֲרַמֶה וַתְּבָא בַלָּט וֹתְגַל מַרְגְּלֹתָיו וַתִּשְׁבֶּב: " וַיְהִיֹּ בַּחַצֵי הַלֹּיְלָה וַיֶּחֶרָד הָאָישׁ וַיִּלָּפֵת וְהִנֵּה אִשָּׁה שֹׁבֶבֶת מַרְגְּלֹתֵיו: " וַיָּאמֶר מִי־אֶףְ וַתֹּאמֶר אֲנֹכִי ָרָוּת אֲמֶעֶד וּפָרַשְׁתָּ כְנָפֶּד עַל־אֲמֶתְדֹּ כֵּי גֹאֵל אֲתָה: ` וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לֵיהוָה בִּּתִּי הֵיטֵבְתְּ חַסְדֵּדְ הָאַחַרְוֹן מִן־הָרִאשָׁוֹן לְבִלְתִּי־לֶכֶת אֲחֲרֵיֹ הַבַּחוּרִים אִם־דֵּל וְאִם־עָשִׁיר: " וְעַהָּה בִּתִּי אַל־תַּירְאִׁי כִּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרֶי אֶעֱשֶׂה־לֶּךְ כִּי יוֹדֵעַ כְּל־שַׁעַר עַמִּי כֵּי אֵשֶׁת חַיִל אֶתְּ: " וְעַתָּה כִּי אָמְנָּם בִּי ((אם)) גאָל אָנָכִי וְגָם יֵשׁ גאָל קָרָוֹב מִמֶנִּי: ״ לֵילָי | הַלַּיִלָה וְהָיָה בַבּּמֶר אִם־יִגְאָלֵדְ טוֹב יִגְאָל וְאִם־לֹּא יַחְפָּץ לְגָאֱלֶדְ וּגְאַלְתִּידְ אָנָֹכִי חַי־יְהֹוֶה שִׁכְבֶי עַד־הַבְּּקֶר: דֹּ וַתִּשְׁכַּב מַרְגְּלוֹתָוֹ עַד־הַבּּקֶר וַתְּקָם (בטרום) יַבֵּיר אָישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיֹּאמֶר אַל־יִוָּדַע כִּי־בָאָה הָאִשֶּׁה הַוְּּרָן: יי וַיֹּאמֶר ָּהָבִי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר־עָלָיִדְ וְאֶחֲזִי־בֶּהּ וַתַּאֹחֶז בָּהּ וַיָּמְד שֵׁשׁ־שְׁעֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶּיהָ וַיִּבְאׁ הָעֵיר: יוַתָּבוֹא אֶל־חֲמוֹתָה וַתָּאמֶר מִי־אַתְּ בִּתֵּי וַתַּגֶּד־לְה אֵת כְּל־אֲשֶׁר עָשָׂה־לֶה הָאִישׁ: יוֹ וַתְּאמֶר ייַ שַׁשֹּ־הַשִּּעֹרֵים הָאֵלֵה נָתַן לֵי כֶּי אָמֵר ( ) אַל־תָּבְוֹאִי רֵיקָם אֵל־חַמוֹתֵדְ: ח וַתֹּאמֵר שָׁבֵי בִתִּי עַד אֲשֶׁר תַּדְעִין אֵידְ יִפָּל דָבֶר כִּי לָא יִשְׁלִטֹ הָאִישׁ כִּי־אִם־כִּלֶּה הַדְּבֶר הַיְּוֹם: * וּבֹּעַז עָלֶה ָהַשַּעַר וַיָּשֵׁב שָׁם וְהָגַּה הַגֹּאֵל עבר אֲשֵׁר דְּבֵּר־בַּעוֹ וַיָּאמֵר סְוּרָה שָבָה־בְּה בִּלֹנֵי אַלְמֹנֵי וַיָּסֵר וַיַּשֵׁב: יַ וַיִּקָּח עֲשָׁרָה אֲנָשֵים מִזּקְנֵי הָעֶיר וַיָּאמֶר שְבוּ־פָּה וַיֵּשֵׁבוּ: יַ וַיֹּאמֶר לַגֹּאֵל חֶלְקַת הַשְּׁדֶּה אֲשֶׁר לְאָחֵינוּ לֶאֱלִימֶלֶךְ מָכְרָה נָעֲמִי הַשָּׁבָה מִשְּׁדֵה מוֹאֱב: י וַאֲנִי אָמַרְתִּי אֶגְלֶה אָזְנְךָ לֵאמֹר ּקְבֶּה נֶגֶד הַיּשָׁבִים וְנֵגֶד זִקְנֵי עַמִּי אִם־תִּגְאַל גְּאָל וְאִם־לֹא יִגְאַל הַגִּידָה לִּי (ואדע) כִּי אֵין זוּלְתְדּ ּלְגָאוֹל וְאָנֹכֶי אַחֲבֶידּ וַיָּאמֶר אָנֹכֵי אָגָאֱל: " וַיָּאמֶר בּֿעַז בִּיוֹם־קְנוֹתְדְּ הַשָּׁדֶה מִיַּד נְעֲמֶי וּמֵאֵת רְוּת

```
1 (ושכבתי) קרי: וְשָׁבֶּבְהְּ
```

[[] אַלַי] קרי ולא כתיב: [אַלַי] קרי ולא

^{8 ((}אם)) כתיב ולא קרי

^{10 (}בטרום) קרי: בְּטֵרֵם

[[]אַלַֿי] קרי ולא כתיב: [אַלַֿי] קרי ולא

^{18 (}ואדע) קרי: וְאֵדְעָה

הערת המקליד | א (בחטף פתח) ובדפוסים | ל=תַּעשִין (חסרות נקודות החטף בעי"ן) | הערת המקליד 1

⁽אין געיה) | ל=וַיִהִי (אין געיה) | 3

אַתּ (חסר שוא!) | הערת המקליד | 4 בְּמִי־אָתּ (חסר שוא!) | אַר [אַרּ בַּמִי־אָתּ 4

⁽אין געיה) | ל=אָנֹכִי (אין געיה) אַ אָנֹכִי (אין געיה) 4

⁽אין געיה) ל=אַחַרַי (אין געיה) א = [אַחַרַי (אין געיה) 6

⁽געיה) | ל=אָעֵשֶׂה־לֶּדְ (געיה) | ל-אָעֵשֶׂה־לֶּדְ (געיה) 7

⁸ לֵילָי] =מ"ס-ל ובדפוסים וקורן | אל=לֵינִי (באות רגילה)

⁽געיה) | ל=לְגְאֱלֵדְ (געיה) | אין געיה) | 9

⁹ מַרְגְלּוֹתָוֹ] =את (כתיב מלא וי"ו וחסר יו"ד, ואין קרי) | ל-כתיב=מרגלתו (כתיב חסר וי"ו וחסר יו"ד) | ל-קרי=מַרְגִּלוֹתָיוֹ (מלא וי"ו ומלא יו"ד ונקודת חולם חריגה בסוף התיבה!) | הערת המקליד

⁽געיה) | ל=וְאֶחֱזִי־בֶהּ | אין געיה) | ל=וְאֶחֱזִי־בֶהּ (געיה)

⁽געיה) | ל=עֱשָּׂה־לֶּהּ | אין געיה) | ל=עֱשָׂה־לֶּהּ (געיה)

¹⁸ הַיּשְׁבִים"] =א (אין געיה) | ל=הַיִּשְׁבִים" (בגעיה ימנית); ברויאר ציין ספק געיה בכתי"ל בה"א, והמקליד הוסיפה. בצילום כתי"ל רואים אותה באופן ברור מימין הפת"ח.

הַמּוֹאֲבִיָּה אֲשֶׁת־הַמֶּת (קניתי) לְהָקִים שֶׁם־הַמֶּת עַל־נַחֲלָתְוֹ: י וַיָּאמֶר הַגֹּאֵל לָא אוּבַל (לגאול) לִّי פֶּן־אַשְׁחֵית אֶת־נַחֲלָתֶי גִּאַל־לְךָּ אַתָּה אֶת־גִּאַלָּתִי כֵּי לֹא־אוּכֵל לִגְאָל: ' וְזֹאת לְפָנִים בִּישְׂרָאֵל עַל־הַגָּאַלֵּה וְעַל־הַתִּמוּרָה לְקָיֵם כָּל־דַּבָּר שַׁלַף אֵישׁ נַעַלוֹ וְנַתַן לְרֵעָהוּ וְזֹאֹת הַתִּעוּדָה בִּיִשְׂרָאֵל: " וַיָּאמֶר הַגֹּאֱל לְבְעַז קָנָה־לֶדְ וִיִּשְׁלְף נַעֲלוֹ: " וַיֹּאמֶר בּעז לַזְקַנִים וְכָל־הָעָׁם עֵדֵים אַתֶּם הַיּוֹם בֵּי ָקָנִיתִיּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לֶאֱלִימֶּׁלֶךְ וְאֱת כָּל־אֲשֶׁר לְכִלְיוֹן וּמַחְלָוֹן מִיַּד נְעֵמֶי : ` וְגַם אֶת־רַוּת הַמּּאֲבִיָּה ゚ אַשֶּׁת מַחָלוֹן קָנֶיתִי לֵי לְאִשָּׁה לְהָקֵים שֵׁם־הַמֵּת עַל־נַחֲלָתוֹ וְלֹא־יִבְּרֶת שֵׁם־הַמֵּת מֵעָם אֶחֶיו וּמִשַּׁעַר מְקוֹמֶוֹ עֵדֶים אַתֶּם הַיִּוֹם: " וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־בַּשַּׁעַר וְהַוְּקַנִים עֵדֶים יִתֵּן יְהוָֹה אֶת־הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל־בֵּיתֶׁדּ כְּרָחֵל | וּכְלֵאָה אֲשֶּׁר בָּנְוּ שְׁתִיהֶם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וַעֲשֵה־חַיִל בְּאֶפְלָתָה וּקְרָא־שֵׁם בְּבֵית לֱחֶם: " וִיהֵי בֵיתְדְּ כְּבֵית פֶּׁרֶץ אֲשֶׁר־יָלְדָה תְמֶר לִיהוּדֶה מִן־הַזֶּׁרַע אֲשֶׁר יִתָּן יְהוֹה לְדְּ מִן־הַנִּעֲרָה הַזְּאת: " וַיִּפָּח בְּעַז אֶת־רוּת וַתְּהִי־לָוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבָא אֵלֶיה וַיִּתֵּו יְהוָֹה לֶה הַרְיוֹן וַתֵּלֵד בֵּן: " וַתּאֹמַרְנָה הַנָּשִׁים אֱל־נָעָמִי בְּרוּדְ יִהוֶֹה אֲשַּׁר לְא הִשִּׁבִּית לֶדְ גֹאֵל הַיָּוֹם וִיקָרֵא שִׁמְוֹ בִּישִׂרָאֵל: " וְהָיָה לָךְ לְמֵשִׁיב וְּפֵשׁ וּלְכַלְבֵּל אֵת־שֵׁיבָתֵךְ כִּי כַלְּתֵךְ אֲשֶׁר־אֲהַבְּתַךְ יַלְדַּתוּ אֲשֶׁר־הִיאֹ טְוֹבָה לֶּדְ מִשְּׁבָעָה בָּנֵים: ™ וַתִּלַּח נָעַמֵי אֵת־הַיֵּלֵד וַתִּשְׁתֵהוּ בְחֵילֶה וַתְּהִי־לְוֹ לָאמֶנֶת: " וַתִּקַרֶּאנָה לוֹ הַשִּׁכֵנָוֹת שֵׁם לֵאמֹר יֻלַד־בֵּן לְנָעַמֵי וַתִּקַרֵאנֵה שָׁמוֹ עוֹבֵּד הָוּא אֲבֶי־יִשִׁי אֲבִי דָוָד: " וְאֵלֶה תּוֹלְדָוֹת פָּׁרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת־חֶצְרוֹן: " וְחֶצְרוֹן הוֹלַיד אֶת־לֶם וְרֶם הוֹלִיד אַת־עַמֶּינָדֶב: יֹּ וְעַמֶּינָדָב הוֹלֵיד אָת־נַחִשוֹן וְנַחִשְוֹן הוֹלֵיד אַת־שַׁלְמָה: יֹּ וְשַׂלְמוֹן הוֹלֵיד אֶת־בַּׁעַז ּוּבְעַז הוֹלֵיד אֶת־עוֹבֵד: יי וְעֹבֵד הוֹלֵיד אֶת־יִשְּׁי וְיִשַּׁי הוֹלֵיד אֶת־דְּוָד: 17

מגילת איכה

אַ אֵיכָה | יָשְׁבָה בָּדָּד הָעִיל רַבְּתִי עָׁם הְיְתָה פְאַלְמָנֵה רַבְּתִי בַּגוֹיִם שְׁלְתִּי בַּמְדִינוֹת הָיְתָה לְמַס: בּבּוֹיִם שְׁלְתִּי בַּמְדִינוֹת הָיְתָה לְמַס: בּבּוֹיִם שְׁלְתִּי בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה לְמַס: בּבְּוֹיִם שְׁלְתִּי בְּבְּדִּה מְעָּיָל בְּבְּדִּה מֲעָל וּמֵרָב עֲבֹדְּה הָיא יָשְׁבָה בַּגוֹיִם לְא מִצְאָה מְנִוֹח כְּל־רֹדְפֶיהְ הִשִּיגוּה בֵּיוֹ הַמְּצְרָים: בְּרָבִי צִּיּוֹן אֲבֵלוֹת מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵּד כְּל־שְׁעָלִיהָ שְׁוֹמִמְין כּהְנֵיה נָאֶנְחָים בּי הַשִּיגוּה בְּבִּי בְּבִי בְּיִּוֹה מִבְּלִי בְּאַי אִינְיה לְרֹאשׁ אִיְבֵיה שְׁלוּ כִּי־יְהְוֹה הוֹגָה עַל רֹב־בְּשְׁעֵיה עִל רֹב־בְּשְׁעֵיה עִל רֹב־בְּשְׁעֵיה הַלְנִה הָלְכָּה הָיִנִּ שְׁבִּילִם לֹא־מַצְאָוּ מְרְעָה עִל רֹב־בְּשְׁעֵצִיה הַלֹּבִי הָ הָלְכָּה הָיִנְ שְׁבֵי לִפְנֵי־צֵר: בְּנִבְיצִא (מן בת) צִיּיִוֹן כְּל־הַדְרָה הָיִנִ שְׂרֵיה בְּאַלִּים לֹא־מַצְאָוּ מְרְעָה

ל-קרי=קניתה -<b/קליק | ל-קרי=קניתה קרי: הערה בתוך הערה -<b/קליק | ל-קרי=קניתה קרי: הערה בתוך הערה -

^{1 (}לגאול)] קרי: לְגָאָל־

^{23 (}מן בת) | קרי: מְבַּת־

^(!) ובקורן ו"ו) ובקורן ל=עַל־הַגָּאַלֵּה (כתיב מלא וי"ו) ובקורן על־הַגָּאַלֵּה (כתיב מלא וי"ו) ובקורן 3

⁽געיה) | ל=לֱאֵלִימֶּלֶדְ (געיה) | ל לאֵלִימֶּלֶדְ (געיה) 5

⁽געיה) | ל=לְיהוּדֵה (געיה) | ל קיהוּדֵה (געיה) 9

⁽אין געיה) ל=אַבִּי־יִשֵׁי (אין געיה) = אַבִּי־יִשֵּׁי (אין געיה) אַבְי־יִשֵּׁי (אין געיה)

¹⁸ רַבָּתִי] =דפּוסים (וכן הכריעו ברויאר ומג"ה) | לֹ=רַבָּתִי (רי"ש דגושה!) | הערת המקליד

²² נּוּגְוֹת] =ל? (נו"ן דגושה?), וכן הכריעו ברויאר ומג"ה | הנו"ן דגושה בכתי"ל ע"פ קריאתם של דותן, ברויאר (ובעקבותיו במכון ממרא), והמקליד. אבל לא ברור לחלוטין שהנקודה הזעירה בנו"ן היא באמת דגש, ואולי צריך לקרוא נוּגְוֹת. | דפוסים וקורן=נוּגָוֹת (וכן במהדורת סימנים)

וַיֵּלַכְוּ בָּלֹא־כְּחַ לִּפָּגֵי רוֹדֵף: ' זֵכְרָה יִרוּשָׁלַם " חֵטָא חֲטָאָה יְרוּשָׁלַם " טָמִאָתָה בִּשוּלֵיהָ לָא זַכָרָהֹ אַחַרִיתָּהּ וַתַּרֶד פְּּלָאִים אֵין מְנַחֵם לֶהּ רְאֵה יְהוָהֹ אֶת־עָנְיִי כִּי הִגְדֵּיל אוֹיֵב: ` יָדוֹ בְּּרַשׂ צָּר עַל כָּל־מַחֲמַדֶּיהָ כִּי־רָאֲתָה גוֹיִם בָּאוּ מִקְדָּשָּׁהּ אֲשֶׁר צִוֹּיתָה לֹא־יָבְאוּ בַקָּהָל לֱך: ״ כָּל־עַמֶּה נָאֱנָחִיםؗ מְבַקְשַׁים לֶּחֶם נָתְנָוּ (כתיב:מחמודיהם)קרי: מַחֲמַדֵּיהֶם בְּאָכֶל לְהָשַׁיב נָפֶשׁ רְאֵה יְהוְהֹ וְהַבִּּיטָה כֵּי הָיֻיתִי זוֹלֵלֶה: יֹב לָוֹא אֲלֵיכֶם בָּל־עַּבְרֵי דֶּרֶדֹּ הַבִּיטוּ וּרְאוּ אִם־יַשׁ מַכְאוֹב בְּמַכְאֹבִּי אֲשֶׁר עוֹלֵל ָלֶי אֲשֶׁרֹ הוֹגָה יְהוָה בְּיִוֹם חֲרָוֹן אַפָּוֹ: " מִמְּרָוֹם שֱלַח־אֵשׁ בְּעַצְמֹתֵי וַיִּרְדֶּנָה פָּלַשׁ רֶשֶׁת לְרַגְלַי הֱשִׁיבַנִי אָחוֹר ּנְתָנַנִי שִׁמֵלֶה בָּל־הַיָּוֹם דָּוָה: " נִשְּׂקַד על בְּשָׁעֵי בְּיָדוֹ יִשְׂתַרְגוּ עָלוּ עַל־צַוָּאַרָי הִכְשֵּיל כֹּחֶי נְתָנַגִי אֲדֹנְי בִּידֵי לֹא־אוּבַל קוּם: " סִנְּה כָל־אַבִּירֵי | אֲדֹנֶי בְּקַרְבִּי קָרֶא עָלֵי מוֹעֵד לִשְׁבִּר בַּחוּרֶי גַּת דְּרַדְ אֲדֹנְי לִבְתוּלֵת בַּת־יְהוּדֶה: ™ עַל־אֵלֶה | אֲנִי בוֹכִיָּה עֵינִי | עֵינִי וַיְרָדָה פַּׁיִם בְּי־רָחָק מְמֶּנִי מְנַחֵם מֵשַׁיב נַפְּשָׁי הְיִוּ בְנַיּ שְׁוֹמֵמְׁים בַּת־יְהוּדֶה: ™ עַל־אֵלֶה | אֲנִי בוֹכִיָּה עֵינִי | עֵינִי וֹיְרְדָה פַּׁיִם בְּי־רָחָק מְמֶּנִי מְנַחֵם מֵשַׁיב נַפְּשָׁי הְיִוּ בְנַיֹּ שְׁוֹמֵמְׁים ּכֵי גָבָר אוֹיֵב: " בַּרְשָּׁה צִּיּוֹן בְּיָדִיהָ אֵין מְנַחֵם לָּה צִּנְּה יְהֹנֶה לְיַעָקֹב סְבִיבְיו צָרֵיו הִיְתְה יְרוּשָׁלֵם " צַדִּיק ֶּהָוּא יְהוָה בֶּי פֵיהוּ מֶרֶיתִי שִׁמְעוּ־גָא כָל־ (עמים) וּרְאוּ מַכְאבִי בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרֵי הָלְכָוּ בַשֶּׁבִי: " קָרֶאתִי לַמְאַהֲבִּי הֵמָּה רִמֹּוּנִי פֹּהֲנִי וּזְקֵנֵי בָּעֵיר גָּוָעוּ כִּי־בִקְשִׁוּ אֹכֶל" לְמוֹ וְיָשֶׁיבוּ אֶת־נַפְשָׁם: מּ רְאֵה יְהוָֹה כִּי־צַר־לִיּ מַעַי חֲמַרְמָּרוּ נֶהְפַּדְ לִבִּי בְּקרְבִּי כִּי מָרָוֹ מָרֶיתִי מִחְוּץ שִׁכְּלָה־חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמְּטֶת: * שָׁמְעֿוּ כִּי נֶאֱנְחָה אָנִי אַין מָנַחַם לִּי בָּל־אֹיבִי שָׁמְעַוּ רֱעָתִי שָּׁשוּ בִּי אַתָּה עָשֶית הַבֵאת יוֹם־קָרָאת וְיַהְיוּ כָמְנִי : יי תָּבֹא כָל־רְעָתֶם לְפָגֶידְ וְעוֹלֵל לְּמוֹ כַּאֲשֶׁר עוֹלֶלְהָ לִי עַל כָּל-פְּשָׁעֶי כִּי־רַבְּוֹת אַנְחֹתַי וְלִבִּי דַוֵּי: * אֵיכָה יָעִיב בְּאַפַּוֹ | אֲדֹנְיֹ אֶת־בַּת־צִיּוֹן הִשְׁלֵידְ מִשְּׁמַוִּם אֶּבֶץ תּפְאֶבֶת יִשְּׂרָאֵל וְלֹא־זָכֵר הֲדֹם־רַגְלֶיו בְּיִוֹם אַפְּוֹ: בּ בַּלַע אֲדֹנְי (לא) חָמַל ָאָת כְּל־נְאָוֹת יַעֲלֶּב הָרָס בְּעֶבְרָתֶוֹ מִבְצְרֵי בַת־יְהוּדֶה הִגִּיַע לְאֶרֶץ חִלֵּל מַמְלְבֶה וְשָׂרֶיהָ: ' גָּדַע בֶּחֲרִי־אַׁף כְּלֹ ֶקֶרֶז יִשְׂרָאֵׁל הֵשֵׁיב אָחֶוֹר יְמִיגוֹ מִפְּגֵי אוֹיֵב וַיִּבְעֵר בְּיִעֲלִב ׁ בְּאֵשׁ לֶהְבָּה אָכְלֶה סְבִיב: ¹ דְּרַדְּ קַשְׁתוֹוֹ בְּאוֹיֵב וִצְּב יָמִינוֹ כְּצָר וַיַהַרֹג כָּל מַחֲמַבִּי־עָיִן בְּאֹהֶל בַּת־צִּיּוֹן שָׁפַּדְּ כְּאֵשׁ חֲמָתוֹ: " הָיָה אֲדֹנֵי | כְּאוֹיֵב בִּלַע יִשְׂרָאֵל בִּלַע בְּל־אַרְמְנוֹתֶּיהָ שָׁחֵת מִבְצָרֶיו וַלֶּרֶבֹ בְּבַת־יְהוּדָּה תַּאֲנֵיֶה וַאֲנֵיֶה: ' וַיַּחְמָּס כַּגַּן שֻׁבֹּוֹ שָׁחֵת מֹעֲדֵוֹ שִׁבַּׁח יְהֹוֶה | בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַבָּת וַיִּנְאַץ בְּזַעַם־אַפִּוֹ מֶלֶדְ וְכֹהֵן: ' זָנַׁח אֲדֹנֵי | מִזְבְּחוֹ נָאֵר מִקְדָשׁוֹ הִסְגִּיר בְּיַד־אוֹיֵב חוֹמְת אַרְמְנוֹתֶיהָ קוֹל נָתְנָוּ בְּבֵית־יְהוֶֹה כְּיָוֹם מוֹעֵד: " חָשַּׁב יְהוֶֹה | לְהַשְּׁחִיתׁ חוֹמַת בַּת־צִּיוֹן נֵטָה לָּו לֹא־הַשֵּׁיב ָיָדוֹ מִבַּלֵּע וַיַּאֲבֶל־חֵל וְחוֹמֶה יַחְדָּו אַמְלֶלוּ: " טְבְעַוּ בָאָרֵץ שְׁעָרֶיהָ אִבָּד וְשִׁבֵּר בְּרִיחֵיהָ מַלְבְּה וְשְׂרֵיהָ בַּגּוֹיִם אַץ תּוֹרָה גַּם־נָבִיאֶּיהָ לֹא־מָצִאָּוּ חָזָוֹן מֵיִהוֹה: ` יַשְׁבוּ לְאָרֶץ יִדְמוּ זִקְנֵי בַת־צִיּוֹן הֶעֵלָוּ עָפָּר עַל־רֹאשָׁם חָגְרְוּ

^{11 (}עמים)] קרי: הֱעַמִּים

^{16 (}לא) קרי: וְלָא

⁴ מְבַקְשַׁיִם] =ל? וכך בתיגאן ובדפוסים (קו"ף רפה), וכן אצל דותן וברויאר ומג"ה. אמנם בכתי"ל יש סימן קלוש לנקודת דגש בקו"ף, אך ייתכן שמדובר על ניסיון מחיקה או על כתם. | ל?, הקלדה=מְבַקְּשִַּים (קו"ף דגושה) בעקבות BHS. | קורן, ברויאר, דותן, מג"ה, סימנים.

^{&#}x27;ו ביתיה:מחמודיהם)קרי: מַחֵמַדֵּיהֵם | ל=יתיר ו'

⁵ לְוֹא] =מ"ס-ל ומ"ש (ובדפוסים וקורן) | ל=לְוֹא (אות רגילה) וכן הכריעו במג"ה כשיטתם.

⁵ וְרְאֹּוּ] =ל? (בנקודה אחת של רביע לפי קריאתם של דותן והמקליד) וכן בדפוסים וקורן | ל?=וְּרְאֹּוּ (בשתי נקודות זקף קטן לפי קריאתם של ברויאר ומג"ה). | בצילום כתי"ל בהגדלה ייתכן שיש נקודה תחתונה מובלעת בתוך האל"ף, אבל יותר נראה כמו רביע.

ישִׁתֵּרְגוּ | שיטת-א (מרכא בתיבת תביר) | הקלדה=יִשְּׁתֵּרְגוּ 7

¹⁴ בָמְוֹנִי (כתיב מלא וי"ו) און ברנית | d=cמְוֹנִי (כתיב מלא וי"ו)

¹⁷ בַּחֲרִי־אַּף | =דפּוסים ובכל המהדורות המדוייקות | ל=בֶּחֲרִי אַּף (חסר מקף!)

ו"ו) בתיב מלא וי"ו) בתיב מלא וי"ו = מוֹעֲדֶוֹ (כתיב מלא וי"ו)

²³ טָבְעָוּ] =מ"ס-ל ומ"ש (ובדפוסים וקורן) | ל=טָבְעָוּ (אות רגילה) וכן הכריעו במג"ה כשיטתם

שַׁקֵּים הוֹרֵידוּ לָאָרֶץ רֹאשָׁן בִּתוּלָת יִרוּשָׁלֶם " בָּלוּ בַדִּמְעַוֹת עֵינַי חֲמַרְמְרָוּ מֵעַׁי נִשְׁפַּדְ לְאֶרֶץ כְּבַּדִּי עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמֶּי בַּעָטֵף עוֹלֵל וְיוֹבֶׁק בִּרְחֹבָוֹת קַרְיֶה: בּ לְאִמֹּתָם יְאמְרוּ אַיֵּה דְּגֵן וְיֵיֵן בְּהְתַעַשְּׁפֶּם בֶּחְלָל בִּרְחֹבָוֹת עִיר בָּהִשִּׁתַבֵּּךְ נַפְשָּׁם אֶל־חֵיק אִמֹּתֶם: " מֱה־אֲעִיבֿדְ מֶה אֲדַמֶּה־לָּדְ הַבַּּת יְרָוּשָׁלַּם " נְבִיאַיִּדְ חֲזוּ לָּדְּ שָׁוְא וְתָבֵּל וְלֹא־גִלָּו עַל־עֲוֹגֵדְ לְהָשֵׁיב (שביתד) וַיֶּחֱזוּ לְדְ מַשְׂאָוֹת שֶׁוְא וּמֵדוּחִים: ◘ סְפְלוּ עָלַיִדְ כַּפַּיִם כְּל־עַבְרֵי דֶּרֶדְ שַׁרְקוּ וַיַּגַעוּ רֹאשָׁם עַל־בָּת יִרוּשָׁלָם " פַּצוּ עַלַיִדְ פִּיהֵם כָּל־ אִיבַּיִדְ שֵׁרְקוּ וַיַּחַרְקוּ־שַׁן אַמְרוּ בְּלֵעְנוּ אַך זֶה הַיָּוֹם שֶׁקּוִינֻהוּ מָצֵאנוּ רָאִינוּ: " עָשָּׁה יְהוֶּה אֲשֶׁר זָמָם בִּצַע אֶמְרָתוֹ אֲשֶׁר צְוָה מִימֵי־לֶּדֶם הָרֵס וְלָא ָחָמֶל וַיְשַׂמָּח עָלַיִדְ אוֹיֵב הַרֶים הֶרֶן צְרֵיך: " צָעָק לָבֶּם אֶל־אֲדֹנֵי חוֹמַת בַּת־צִּיווֹן הוֹרִידִי כַנַּחַל דִּמְעָה יוֹמֶם וַלַיָּלָה אֱל־תִּתְנֵי פוּגַת לֶּדְ אֵל־תִּדְם בַּת־עֵינֵדְ: " קוּמִי | רְנִּי (בליל) לְרֹאשׁ אַשְׁמְרוֹת שָׁפְכֵי כַמַּיִם לְבֵּדְ נְכַח ּפְגַי אֲדֹנֶי שְׂאָי אֵלֵיו כַּפַּוֹדְ עַל־גֶּפֶשׁ עִוֹלְלַיִדְ הָעֲטוּפִים בְּרָעֶב בְּרָאֹשׁ כְּל־חוּצִוֹת: י רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה לְמֶי עוֹלַלָּתָּ כָּה אִם־תּאֹבַּלְנָה נָשֵים פִּרְיָם עֹלְלֵי טִפָּחִים אִם־יֵהָרֵג בְּמִקְדֵּשׁ אֲדֹנֵי כֹּהֵן וְנְבִיא: ** שָׁכְבוּ לְאֲרֶץ חוּצוֹת נַעַר וְזָלֵן בְּתוּלֹתִי וּבַחוּרֵי נָפְלַוּ בֶחֶרֶב הָרַגְּתָּ בְּיָוֹם אַפֶּׁדְ טָבַחְתָּ לְא חָמֱלְתָּ: יי תִּקְרָא כְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרַיֹּ מִסְּבִּׁיב וְלָא הָיֶה בְּיָוֹם אַף־יְהֹוֶה בְּלִיט וְשָׂרֶיד אֲשֶׁר־יִפַבְּּחְתִּי וְרַבִּיתִי אֹיְבִי כִלֶּם: * אֲנֵי הַגֶּבֶר רְאָה עֵנִי בִּשֵּבֶט עֶבַרֶתְוֹ: " אוֹתִי נָהַג וַיֹּלַדְ חְשֶׁדְ וְלֹא־אָוֹר: וֹ אַדְ בִּי יָשֶׁב יַהַפְּדְ יָדוֹ כָּל־הַיְּוֹם: " בִּלֵּה בְשָּׁרְיֹ וְעוֹרְי שָׁבַּר עַצְמוֹתֵי: " בָּנָה עָלַי וַיַּקָף רְאשׁ וּתִלָּאֶה: ' בִּמַחֲשַׁבֵּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמַתֵי עוֹלֶם: ' גָּדַר בַּעַדֵי וְלְא אֵצֵא הָּכְבֵּיד נְחָשְׁתִּי: " גַּם כִּי אֶזְעַל וַאֲשַׁוֹּע שְׁתֵם תְּפִּלְתִי: " גָּדֵר דְּרָכֵי בְּגָוֹית נְתִיבֹתַי עָוֶה: ` דָּב אֹרֵב הוּאׁ לִי (אריה) בָּמִסְתָּרִים: "* דְּרָבֵי סוֹבֶר וַיִּפַשְּׁחֲנִי שָּמַנִי שׁמֵם: " דְּרַדְ קַשְׁתוֹ וַיַּצִיבַׁנִי כַּמַּטְרָא לַחֵץ: " הַבִּיא בְּכִלְיֹתֶּׁי בְּנֵי אַשְׁפָּתְוֹ: " הָיֶיתִי שְּׁחֹל לְכָל־עֵפִּי נְגִינָתֶם כָּל־הַיְּוֹם: " הִשְׂבִּיעַנִי בַמְּרוֹרֶים הְרְוַנִי לַעֲנֶה: " וַיִּגְרֶס בֶּחָצָץ שָׁנִּי הִכְפִּישַנִי בָּאֵפֶר: " וַתִּזְנַח מִשֶּׁלֶוֹם נַפְשֶׁי נָשֵׁיתִי טוֹבֶה: " וָאֹמֵר אָבַד נִצְחִי וְתוֹחַלְתִּי מֵיְהוֹה: " זְכָר־עָנְיֵי וּמְרוּדֵי לַעֲנָה וָרִאשׁ: " זְכָוֹר תִּזְבּוֹר (ותשיח) עָלֵי נַפְשָׁי: " זָאת אָשֵׁיב אֶל־לִבֶּי עַל־בֵּן אוֹחְיל: " חַסְדֵי יְהוָֹה בֵּי לֹא־תָּמְנוּ בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵיו: " חַדְשִׁים לַבְּקָרִים רַבֶּה אֱמוּנְתֶדְּ: " חֶלְקִי יְהוָֹה אָמְרֵה נַפְּשִּׁי עַל־כֵּן אוֹחֵיל לְוֹ: " טָוֹב יְהוָה לְקֹוֹו לְנֵפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: " טָוֹב וְיָחִיל וְדוּלְם לִתְשׁוּעַת יְהוֹה: " טָוֹב לַגֶּבֶר בִּי־יִשָּׂא עָל בִּנְעוּרֵיו: יוֹ יֵשָׁב בָּדָד וְיִדְּם בִּי נְטֵל עָלֵיו: יוֹ יִתָּן בֶּעָפָּר פִּיהוּ אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה: י יִתְּן לְמַבֶּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְבֶּה: ** כֵּי לְא יִזְגָח לְעוֹלֶם אֲדֹנֵי: ** כֵּי אִם־הוֹגָה וְרִחַם כְּרָב חֲסְדֵיו : *' כֵּי לָא

```
קרי: שְׁבוּתֵדְ) 4 (שביתך)
```

^{8 (}בליל)] קרי: בַּלַּיְלָה

^{16 (}אריה) קרי: אֲרֶי

^{19 (}ותשיח) קרי: וְתְשְׁוֹחַ

⁽כתיב מלא וי"ו) =תש בוברפוסים | ל=אָוֹיְבַיִדְ (כתיב מלא וי"ו) 5

⁽חטף) לּלְלֵי [ל=עֹלֲלֵי (חטף) 10

¹¹ הָרַגִּתְּ | =דפּוסים | ל=הָרַגְּתָּ (מקום כפּילות הפשטא!) | הערת ברויאר, והמקליד תיקן בלי להעיר

¹⁴ בְּמַחְשַׁבֶּים] ל=בְּמַחְשַׁבֶּים? (חי"ת בשווא?) | כך לפי הערת ברויאר, אבל מעיון בכתב־היד נראה שנקודות החטף קיימות, למרות שהן מתנגשות בראשו של הלמ"ד (וכן דעתם של דותן והמקליד)

¹⁶ קַשְׁתוֹ (חסר דגש) | הערת המקליד

¹⁷ בְּכִלְיוֹתֶׁי (כתיב מלא וי"ו) =אקת ומסורות-אל וטברנית | ל=בְּכִלְיוֹתֶׁי (כתיב מלא וי"ו)

קר שְּׁחֹלֶ (שי"ו דגושה; וכן הכריעו ברויאר ומג"ה) | הערות ברויאר והמקליד | דפּוסים וקורן=שְׁחֹלֶ (אין דגש) דגש)

^(!) ל-קרי=חֶסְדֵיו ל-כתיב מסר יו"ד) ל-קרי=חֶסְדֵיו וישסורת-ל וטברנית ל-כתיב ל-תיב מסר יו"ד) ל

עָנָה מִלְבֹּוֹ וַיֵּגָה בְּנֵי־אִישׁ : " לְדַבֵּא תַּחַת רַגְלָיו כְּל אֱסִירֵי אֱרֶץ: " לְהַטוֹת מִשְׁפַּט־נְּבֶר נֵגֶד פְּנֵי עֶלְיִוֹן: ַר לְעַנֶּת אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנֵי לָא רָאֵה: " מֵי זֶה אָמַר וַתֶּהִי אֲדֹנֵי לָא צְוָה: " מִפֵּי עֶלְיוֹן לָא תַצֵּא הָרְעַוֹת " לְעַנָּת אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנֵי לָא רָאֶה: " מִי זֶה אָמַר וַתֶּהִי אֲדֹנֵי לָא צְוָה: " מְפֵּי עֶלְיוֹן לָא תַצֵּא הְרְעַוֹת וְהַסְּוֹב: יֹם מַה־יִּתְאוֹגֵן אָדֶם חִי גֶבֶר עַל־ חֲטָאֵו: יוֹ נַחְפְּשֵּׁה דְרָכֵינוּ וְנַחְלֶּרָה וְנָשְׁוּבָה עַד־יְהוֹה: ייֹ נִשְׂא לְבָבֵנוֹ אֶל־בַּפָּיִם אֶל־אֵל בַּשָּׁמֵיִם: יי גַחָנוּ פָשַּׁעְנוּ וּמְרִינוּ אַתָּה לָא סְלֶחְתָּ: יי סַכְּוֹתָה בָאַף וַתִּרְדְּפֵׁנוּ הָרַגְתָּ לְאַ חָמֵלְתַּ: " סַכָּוֹתָה בֻעָנַן לֶּדְ מֵעֲבָוֹר תִּפְלֵה: " סְחֶי וּמַאָוֹס תִּשִׁימֵנוּ בִּקָרֵב הַעַמֵּים: " פַּצְוּ עַלֵינוּ פִּיהֶם בֶּל־אֹיְבֵינוּ: " פַּחַד וְפַחַת הָיָה לֶנוּ הַשֵּׁאת וְהַשְּׁבֶר: יוי פַּלְנֵי־מַׂיִם תַּרַד עֵינִי עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמְי: יוי עֵינִי נְגְרֶה וְלָא תִדְמֶה מֵאֵיו הַפַּגְוֹת: ' עַד־יַשְׁקִיף וְיֶרֶא יְהוֶה מִשְּׁמֵיִם: '* עֵינִי עְוֹלְלָה לְנַפְּשִׁׁי מִכְּלֹ בְּנָוֹת עִירִי: " צָוֹד צָדָוּנִי כַּצְפָּוֹר אֹיָבֵי חָנָם: " צֵמְתוּ בַבּוֹר חַיַּי וַיַּדּוּ־אֵבֶן בִּי: " צַפּוּ־מֵיִם עַל־רֹאשׁי אָמַרְתִּי נְגוַרְתִּי: " קָרֶאתִי שִׁמְדְּ יָהוָֹה מִבְּוֹר תַּחְתִּיְוֹת: " קוֹלֵי שָׁמֶעָתָ אַל־תַּעָלֶם אָזִנְדֶּ לְרַוֹחָתִי לְשַׁועָתִי: " קַרַבְּתָּ בְּיִוֹם ָאֶקְרָאֶׁדָ אָמַרְתָּ אַל־תִּירֵא: " רַבְתָּ אֲדֹנֵי רִיבֵי נַפְּשֶׁי גָּאַלְתָּ חַיֵּי: " רָאֵיתָה יְהוֹּהֹ עַנַּתְהִי שָׁפְּטֶה מִשְׁפְּטֵי: ° רָאִיתָה בָּל־נִקמָתָהָם בָּל־מַחִשִׁבֹתָם לְי: ™ שָׁמַעִהָּ חֶרְפָּתָם יְהוָֹה בָּל־מַחִשִׁבֹתָם עָלֵי: ™ שִׁפָּתֵי קְמֵי וְהֶגִיוֹנְם יֹרָרָה בָּל־מַחִשִׁבֹתָם עָלֵי: ™ שִׁפָּתֵי קְמֵי וְהֶגִיוֹנְם יֹרְיֹרָה בָּל־מַחִשִׁבֹתָם עָלֵי: ייי עָלַי בָּל־הַיּוֹם: ™ שִׁבְתָּם וְקִימָתָם הַבִּּיטָה אֲגֵי מַנְגִּינָתֶם: ™ תָּשִּׁיב לְהֶם גְּמָוּל יְהוֶֹה בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם: ™ תִּתַּן לָהֶם מְגַנַּת־לֵב תַּאֲלֶתְדָּ לָהֶם: ™ תִּרְדֹּף בְּאַף וְתַשְׁמִיבֹּם מִתַּחַת שְׁמֵי יְהוֹה: * אֵיכָה יוּעַם זָּהְב יִשְׁנֶא הַבֶּתֶם הַשָּוֹב תִּשִׁתַבּּּכְנָה אַבְנִי־לֶּדֶשׁ בְּרָאשׁ כָּל־חוּצְוֹת: בּ בְּנֵי צִיוֹן הַיְקָרִים הַמְסֻלְּאֵים בַּבָּוֹ אֵיכָה נֶחְשָׁבוּ ּלָנָבְלֵי־חֶּׁרֶשׁ מַעֲשֵׂה יָדֵי יוֹצֵר: 1 גַּם־ (תנין) חֶלְצוּ שַּׁד הַינֵיקוּ גּוּרֵיהֶן בַּת־עַמֵּי לְאַכְּוָר (כתיב:כי ענים)קרי: בַּיִעֵינִים בַּמִּדַבֶּר: " דָבַה לְשָׁוֹן יוֹנֵק אֶל־חִבְּוֹ בַּצְּמָא עְוֹלְלִים שָׁאֲלוּ לֶּחֶם פֹּרֵשׁ אֵין לָהֶם: " הָאְכִלִים לְמַעֲדַנִּים נְשַׁמוּ בַּחוּצִוֹת הָאֱמֻנִים עֲלֵי תוֹלָע חִבְּקוּ אֵשְׁפַּתְוֹת: ' וַיִּגְדַל עֲוֹן בַּת־עַמִּי מֵחַטַּאת סְדָם הַהֲפוּבָה כְמוֹ־לְגַע 17 וְלֹא־חֲלוּ בָהּ יָדֵיִם: ' זַכִּוּ נְזִירֶיהָ מִשֶּׁלֶג צַחָוּ מַחְלֶב אֱדְמוּ עֶּצֶם מִפְּנִינִּים סַפָּיר גִּזְרְתֶם: " חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תַּאֲלֶם לָא נִפְּרָוּ בַּחוּצָוֹת צָפַד עוֹרָם עַל־עַצְלֶם יָבֵשׁ הָיֶה כָעֵץ: " טוֹבֵים הָיוּ חַלְלֵי־חֶׁרֶב מֵחַלְלֵי רְעֶב שֶׁהָם יָלָבוּ מְדָקָּרִים מִהְּנוּבָת שָּׁדֵי: ` יְבִי נְשִׁים רַחֲמֶנִּיוֹת בִּשְּׁלְוּ יַלְדֵיהֶן הָיָוּ לְבָרוֹת לְמוֹ בְּשֶׁבֶר בַּת־עַמְּי: " בְּלֶה יְהוֶֹהֹ אֶת־חֲמְתֹׁוֹ שָׁפָּךְ חֲרָוֹן אַפָּוֹ וַיַּצֶת־אֲשׁ בְּצִּיוֹן וַתְּאֹכֵל יְסֹדֹתֶיהָ: יֹי לְא הָאֱמִינוּ מַלְכֵי־אֶּׁרֶץ (וכל) יִשְׁבֵי תַבֵל כַּי יָבֹא צַר וְאוֹיֵב בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשְׁלֶם ״ מֵחַפָּאות נְבִיאֶיהְ עֲוֹנָת כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְּכִים בְּקַרְבֶּה דַם צַדִּיקִים: " נָעָוּ עָוְרִים בַּחוּצוֹת נְגָאֲלָוּ בַּדֶּם בְּלָא יְוּכְלוּ יִגְּעָוּ בִּלְבַשׁיהֶם: " סָוּרוּ טְמֵא הֶקְרְאוּ לָמוֹ סְוּרוּ סוּרוּ

```
3 חֲטָאֵו ] קרי: חֲטָאֵו | ל-קרי=חֲטָאֵיו
16--15 (תנין) ] קרי: תַּנִים
```

21 (וכל)] קרי: כָּל

ו מִלְבֹּוֹ] ל=מִלְבֹּוֹ (חסר דגש) | הערת דותן 1

ז בְּנֵי־אֶישׁ | ל=בְנֵי־אָישׁ (חסר דגש) | הערת המקליד 1

ם במג"ה כשיטתם. | ל=לְעֵוָּת | במ"ס-ל ובדפּוסים וקורן | ל=לְעֵוָּת (אות רגילה) וכן במג"ה כשיטתם.

⁴ סַבְּוֹתָה] =ת ומסורות-אל וטברנית ובדפוסים | ל=סַבְּתָה (כתיב חסר וי"ו) | התיבה מוכתמת בכתי"ל, אבל בהגדלה רואים בבירור שהכתיב חסר וי"ו (אמנם ברויאר ציין את הכתיב החסר רק כספק).

^{15 (}כתיב:כי ענים)קרי: כַּיְעֵינֶים] דותן העתיק ל-קרי=כַּיְעֵנֶים (כתיב חסר יו"ד בהברת העי"ן) ולא העיר על השינוי (וכן הוא בדפוסים, קורן, ברויאר ומג"ה). רק המקליד הביא את הקרי כמו שהוא מופיע באמת בכתי"ל.

^{...} אבל מעיון בכתי"ל ייתכן שיש חיריק לפי הערת המקליד). אבל מעיון בכתי"ל ייתכן שיש חיריק בחי"ת. 16

¹⁸ מִשֶּׁלֵג] =ל | לפי ברויאר קמץ בשי"ן, אבל בהגדלה רואים סגול בבירור, וכן דעתו של המקליד.

⁽כתיב מלא וי"ו) או מסורות-אל וטברניות ומ"ש | לש $_1$ ייוב (כתיב מלא וי"ו) (כתיב מלא וי"ו)

יסר וי"ו) | ל=יְסוֹדֹתֶיהָ (כתיב מלא וי"ו וחסר וי"ו) | ל=יְסוֹדֹתֶיהָ (כתיב מלא וי"ו וחסר וי"ו) | מסורת-אל וטברניות (כתיב חסר וי"ו) | ל=יְסוֹדֹתֶיהָ (בתיב מלא וי"ו וחסר וי"ו)

וקורן ובדפוסים וי"ו) ובדפוסים וקורן ל=מֵחַשָּאת (כתיב חסר וי"ו) ובדפוסים וקורן מחַ מַחַשָּאת (בתיב חסר וי"ו) במחַשָּ

²² עֲוֹנָת [=אקתש 1 ומסורות-אל וטברנית | ל=עֲוֹנָוֹת (כתיב מלא וי"ו)

- ַז בְּלִיתּבְּׁעוּ בִּי נָצְוּ גַּם־גֶעוּ אֱמְרוּ בַּגּוֹיִם לְאׁ יוֹסֶפּוּ לְגִּוּר: ™ פְּנֵי יְהוְוֹה חִלְּקֶׁם לְאׁ יוֹסֶיף לְהַבִּיטֶם פְּנֵי כֹהֲנִים בּלְא נְשָׁאוּ (זקנים) לְאׁ חָנֵנוּ: " (עודינה) תִּכְלֵינָה עֵינִינוּ אֶל־עָזְרְחֵנוּ הֻבֶּל בְּצִפִּיָתֵנוּ צִפִּינוּ אֶל־גָוֹי לְאׁ יוֹשְעֵ: '' (עודינה) מִּכְלֵינָה עֵינִינוּ אֶל־עָזְרִחֵנוּ הֻבֶּל בְּצִפִּיָתֵנוּ צִפִּינוּ אֶל־גָוֹי לְאׁ יוֹשְעַ:
- " צְדַוּ צְעָדֵׁינוּ מִלֶּכֶת בִּרְחֹבֹתֵינוּ קָרָב קַצֵּנוּ מְלְאָוּ יָמֵינוּ כִּי־בֶא קַצֵּנוּ : " קַלֵּים הָיוּ רֹדְפֵּׁינוּ מִנְּשְׁרֵי שְׁמֵיִם 3 עַל־הָהָרִים דְּלָלֻנוּ בַּמִּדְבֶּר אֲרְבוּ לֵנוּ: " רָוַח אַפֵּׁינוּ מְשְׁיַח יְהוֶֹה נִלְכֵּד בִּשְׁחִיתוֹתֶם אֲשֶׁר אְמַׁרְנוּ בְּצִלְוֹ נְחָיֶה
- ַבגּוֹיֶם: " שַּׁישִׂי וְשִּׁמְחִי בַּּת־אֱדֹּוֹם (יושבתי) בְּאֶרֶץ עֻוּץ גַּם־עָלַיִּדְ הַּעֲבְר־בּׁוֹס תִּשְׁכְּרֶי וְתִתְעָרֶי: יי תַּם־עֲוֹנֵדְּ בַּת־אֱדֹוֹם גָּלֶה עַל־חַטאֹתֵיִדְ: " זְכָר יְהוְּהֹ מֶה־הָיָה לְּנוּ (הביט)
- זּרְאָה אֶת־חֶרְפָּתֵנוּ: " נַחֲלֶתֵנוּ נֶהֶפְּבֶה לְזְרִים בְּחֵינוּ לְנָכְרִים: ' יְתוֹמֵים הָיִּינוֹ (אִין) אָב אִפֹּתֵינוּ בְּאַלְמְנְוֹת: " מֵילֵינוֹ בְּבֶּסֶף שָׁהִינוּ עֵצִינוּ בִּמְחֵיר יָבָאוּ: " עֵל צַוְאַבֹנוּ נַרְדְּפְנוּ יַגַעָנוּ (לא) הְּנְחַ־בְלֵנוּ : ' מִצְרַיִּם נְתַנּוּ
- 9 שְׁלַּנְתְ לְשְׁבְּעֵ לֵחֶם: ' אֲבֹתֵינוּ חֲטְאוּ (כתיב:אינם)קרי: וְאֵינְם (כתיב:אנחנו)קרי: וַאָּגַחְנוּ עֲוֹנֹתִיהֶם פּ סְבֵלְנוּ: " עֲבָדִים ׁ מֲשְׁלוּ בָּנוּ פֹּרֵק אֵין מִיְדֶם: " בְּנַפְשֵׁנוּ נְבֵיא לַחְמֵׁנוּ מִפְּגֵי חֶרֶב הַמִּדְבֵּר: ` עוֹבֵנוּ בְּתַנּוּר
- 11 גָּרְמֶׁרוּ מִפְּנֵי זַלְעֲפָוֹת רָעֵב: ״ נָשִׁים בְּצִיּוֹן עַבּּוּ בְּחֻלְת בְּעָרֵי יְהוּדֵה: ״ שָׁרִים בְּזָדֶם נִתְלוּ פְּנֵי זְקַנֶּים לְא גַּרְדֵּרוּ: ״ בַּחוּרִים טְחָוֹן נָשָׂאוּ וּנְעָרֶים בָּעֵץ כְּשֵׁלוּ: ״ זְקַנִים מִשְּׁעִר שְׁבֶּתוּ בַּחוּרִים מִנְּגִינְתֶם: ״ שָׁבַת
- בְּיִנְיִי בִּיִּתִּי בְּיָּתִּין בְּּיָּאִת יְּדְּיָּהְ בְּבְּיִלְ נְעֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ אְוֹי־נְא לֵנוּ כִּי חָטֵאנוּ: " עַל־זֶה הָיֶה דְּזֶה לְבֵּנוּ 13 מַשְׂבוּ הַיְּה חְשָׁכָּוּ לְעִלְּלֶם תַּשֶּׁב כִּסְאֲךָּ לְדָוֹר עַלִיאֵלֶה חִשְּׁכִּוּ מִינֵינוּ: " עַל הַר־צִּיּוֹן שָׁשְׁמֵׁם שׁוּעָלֶים הִלְּכוּ־בְוֹ: " אַתְּה יְהוְהֹ לְעוֹלְם תִּשַּׁב כִּסְאֲךָּ לְדָוֹר
- ַןדוֹר : ° לֱמָה לְנֶצַחֹ תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֶרֶדְ יָמִים: מֹּ הֲשִׁיבֵנוּ יְהוֶֹה | אֵלֶיֹדְ (ונשוב) חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: נּיּ בּי כֵּי אִם־מַאָּס מִאַסִּתָּנוּ קַצַבְּפָּת עָלֵינוּ עַד־מִאָּד:

מגילת קהלת

״ דּבְבֵי ׁ לְהֶלֶת בֶּן־דָּוִּד מֶלֶד בִּירוּשְׁלֵם י הֲבֵל הֲבָלִים אָמֵר לְהֶלֶת הֲבֵל הֲבָלים הַכְּל הֲבֶל ' מַה־יִּתְרוֹן לֵאָדֶם בִּבְּל־עַמְלוֹ שֵּׁייַעֵּלִל תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ: י דְּוֹר הֹלֵדְּ וְדְוֹר בָּא וְהָאֶרֶץ לְעוֹלֵם עֹמֶדֶת:

^{2 (}זקנים)] קרי: וּזְקֵנֶים

ינוֹ (עודינה) קרי: עוֹדֵינוֹ 2

^{5 (}יושבתי)] קרי: יוֹשֶּׁבֶּת

^{6 (}הביט) קרי: הַבֶּיטָה

[ָ]רי: וְאֵין (איז)] קרי: וְאֵין

^{8 (}לא)] קרי: וְלָא

^{15 (}ונשוב)] קרי: וְנָשׁׁוּבָה

⁽כתיב מלא יו"ד) ביוֹסֶיפּוּ | לש $_1$ =יוֹסֶיפּוּ וטברניות וטברניות וטברניות ומסורת-אל ויספוּ 1

³ קאֵנוּ] =תש1 ובדפוסים וקורן | ל=קאֱינוּ (כתיב מלא יו"ד בצד"י)

⁽כתיב מלא יו"ד בצד"י) ל=קַצֵינוּ (כתיב מלא יו"ד בצד"י) פחטים וקורן ובדפוסים וקורן 3

⁸ הְוּגַח־לֶנוּ] =ל ("הונח" בשתי געיות ומוקפת) ע"פ קריאתם של דותן (וכן (BHS וברויאר (ובעקבותיו בסימנים ומכון ממרא) | המקליד קרא את הנו"ן בטפחא ובלי מקף <הְוּנַח לֻנוּ>.

^{9 (}כתיב:אינם)קרי: יְאִינְּם (כתיב:אנחנו)קרי: וַאֲנַחָנוּ] שתי התיבות הן שתי הערות קרי שונות בכתי"ל, ולכן סומנו גם כאן בנפרד (ולא ברצף כמו שעשו במהדורת סימנים).

¹⁵⁻⁻¹⁴ לְדָּוֹר וְדְוֹר] =ש $_1$ ומסורות-אלת (כתיב מלא וי"ו ומלא וי"ו בשתי התיבות) ובדפוסים וקורן | ל=<לְּדָר וְדָר> (כתיב חסר וי"ו ומלא וי"ו) | | ת=<לְּדָר וְדָר> (כתיב חסר וי"ו ומלא וי"ו) | | ת=<לְּדָר וְדָר> (כתיב חסר וי"ו ומלא וי"ו)

ממרא מכון ממרא, סימנים, ברויאר, סימנים, מכון ממרא [לּבְּלֶל־עֲמְלוֹ] ל=בְּכָל־עֲמְלוֹ [אין מתיגה | קורן, ברויאר, סימנים, מכון

ּ וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְאֶל־מְקוֹמֹו שׁוֹאֵף זוֹרֵחְ הָוּא שֶׁם: ' הוֹלֵךְ אֶל־דְּרֹוֹם וְסוֹבֵב אֶל־צְפָּוֹן סוֹבֶב | סֹבֵב הוֹלֵדְ הָרֹּוּח וְעַל־סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרְוּחַ: י כָּל־הַנְּחָלִים הֹלְכֵים אֶל־הַיָּם וְהַיֶּם אֵינֶנוּ מְלֵא אֶל־מְלוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הְלְלִּים שֵׁם הֵם שָׁבִים לְלֲכֶת: " כָּל־הַדְּבָרֵים יְגִעִים לֹא־יוּכֵל אֵישׁ לְדַבֵּר לֹא־תִשְׂבַע עַיָּן לִרְאוֹת וְלֹא־תִמְלֵא אָזֶן מִשְׁמְעֵ: " מַה־שֶּׁהְיָה הַוּא שָׁיִהְיֶּה וּמַה־שֶּׁנַּעֲשָׂה ָהְוֹא שֶׁיֵעָשֶׂה וְאֵין כָּל־חָדֶשׁ תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ: ' יֵשׁ דְּבֶר שֶׁיאׁמֵר רְאֵה־זֶה חָדֶשׁ הָוֹא כְּבְר הָיָה לְעְלָמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָגַנוּ: " אֵין זִכְרָוֹן לָרִאשׁגִים וְגַּם לְאַחֲרֹנִים שֶׁיִּהְוֹוּ לְא־יִהְיֶה לָהֶם זִבְּרֹוֹן ָעָם שֶׁיִּהְיָוּ לָאַחֲרֹנֶה: " אֲנֵי לֹהֶלֶת הָיֶיתִי מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּירוּשְׁלֶם " וְנָתַתִּי אֶת־לִבִּי לִדְרָוֹשׁ ּוְלָתוּר בַּּחָכִמָּה עֵל כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמָיִם הַוּא | עִנֵין רְע נְתַן אֱלֹהֵים לִבְנֵי הָאָדֶם לַעֲנָוֹת בְּוֹ: " רָאִיתִי אֶת־כְּל־הַמַּעֲשִּׁים שֶׁנַעֲשָוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהַנֵּה הַכֶּל הֶבֶל וּרְעָוּת רְוּחַ: " מְעָוֶת לאֹ־יוּכֵל לִתְלֶן וְחֶסְרָוֹן לֹא־יוּכֵל לְהִמְּנִוֹת: ◘ דַבַּרְתִּי אֲנֵי עִם־לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הָנֵּה הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַׂפְתִּיֹ חְכְמָה עֵל בָּל־אֲשֶׁר־הָיֶה לְפָנֵי עַל־יְרוּשָׁלֶם " וְאֶתְּנֶה לִבִּיֹ לְדַעַת חְכְמָה וְדַעַת הוֹלֵלְת וְשִׂכְלָוּת יָדַּעָתִי שֶׁגַּם־זֶה הָוּא רַעְיוֹן רְוּח: " כֵּי בְּרָב חָכְמָה רָב־בָּעַס וְיוֹסֵיף דַּעַת יוֹסֵיף מַכְאוֹב: * אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכָה־נָּא אֲנַסְּכָה בְשִׂמְחָה וּרְאֵה בְטִוֹב וְהִנֵּה גַם־הָוּא הֶבֶל: בּ לְשְׂחְוֹק אָמַרִתִּי מְהוֹלֻלַל וּלְשִׁמְחָה מַה־זָּה עֹשֱה: י תַּרְתִּי בְלָבִּי לִמְשְׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׁרֵי וְלָבִּי נֹהֵג בַּחְכְמָה ָּוְלֶאֱתָוֹ בְּסִכְלוּת עַד אֲשֶׁר־אֶרְאֶׁה אֵי־זֶּה טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׁוּ תַּחַת הַשָּׁמַׁיִם מִסְפַּר יְמֵי ַחַיֵּיהֶם: זֹ הִגְדַלְתִּי מַעֲשֻׁי בְּגֵיתִי לִי בְּתִּים נְטַעְתִי לִי בְּרָמִים: זֹ עָשֵׂיתִי לִי גַּנְּוֹת וּפַרְדֵּסֵים וְנָטַעְתִּי בָהֶם עֵץ כְּל־בֶּּרִי: ' עָשִׂיתִי לִי בְּרֵכְוֹת מֻיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶּם יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים: ' קּנִּיתִי עֲבָדֵים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בֵיִת הָיָה לֻי גַּם מִקְנֶה בָלֶר וָצָאו הַרְבֵּה הָיָה לִּי מִכֶּל שֶׁהִיוּ לְפָנֵי בִּירוּשָׁלֵם " כָּנַסִתִּי לִי גַּם־בֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַת מְלָבֶים וְהַמְּדִיגָוֹת עָשִּׂיתִי לִי שָׁרֵים וְשָׁרוֹת וְתַעֲנֻגָוֹת בְּגֵי הָאָדֶם שִׁדְּה וְשִׁדְּוֹת: " וְגָדַלְתִּי וְהוֹסַׁפְתִּי מִכֶּל שֶׁהָיָה לְפָנֵי בִּירוּשָׁלֶם ` וְכֹל"אֲשֶׁר שֶׁאֲלַוּ עֵינַי לֹא אָצַלְתִּי מֵהֶם לְאֹ־מָנַעְתִּי אֶת־לִבִּׁי מִכְּל־שִּמְחָה בִּי־לָבֵי שָׁמֵׁחַ מִכְּל־עֲמְלִּי וְזֶה־הָיָה חֶלְקִי מִכְּל־עֲמְלִי: '* וּפְּנֵיתִי אָנִי בְּכָל־מַעֲשַׂי שֶׁעָשַׂוּ יָדִי וּבֶעָמֶל שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשֻׂוֹת וְהִנֵּה הַכְּל הֶבֶל וּרְעָוּת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת

הַשֶּׁמֶשׁ: " וּפָּנֶיתֵי אֲנִי לִרְאַוֹת חָכְלָּה וְהוֹלֵלְוֹת וְסִכְלָוּת כֵּי | מֶה הָאָדָם שֶׁיָבוֹאׁ אַחֲרֵי הַלֶּּלֶדְ אֵת אַשֶׁר־בָּבֶר עָשְׂוּהוּ: " וְרָאֵיתִי אָנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרָוֹן לַחְכְמֶה מִן־הַסִּכְלֵּוּת כֵּיתְרִוֹן הָאִוֹר

ן ממרא). | שוו ומנהג-א (שי"ן דגושה) וכן הכריעו ברויאר ומג"ה (וכן הוא בקורן, סימנים, מכון ממרא). | ל=וּמַה־שַּׁנַעֵשָׂה (אין דגש בשי"ן) | בקורן ע"פ הדפוסים הוסיפו גם מתיגה במ"ם <וּמַה־שַּׁנַעֵשָׂה>

¹¹ הוֹלֵלֶת] =אקש ת (כתיב מלא וי"ו וחסר וי"ו) | ל=הוֹלֵלְוֹת (ובהתאם בדותן ובהקלדה). ברויאר ציין ל=הוֹלֵלְת (כמו ברוב כתבי־היד), אבל הוי"ו השנייה ברורה בכתי"ל! האזור מטושטש, וייתכן שלדעתו של ברויאר יש סימני מחיקה לוי"ו; אולם גם אם היה ניסיון כזה למחיקה הוא לא צלח. | דפוסים וקורן=הְּלֵלְוֹת (כתיב חסר וי"ו ומלא וי"ו)

המקליד העיר כאן על צורה חריגה בכתי"ל, אמנם לא ברור למה התכוון (אולי לגעיה?), ובגירסה אַמֶּרְתָּי] המקליד העיר כאן על צורה חריגה בכתי"ל, אמנם לא ביימר וכך נדפס בכל המהדורות ע"פ כתבי־היד הטברנים. | קורן=אָמֶרְתִּי (אין געיה) 4.18

¹³ אֲנַסְּכֶה $]=w_1$ ובדפּוסים | ל=אֲנַסְּכָה? (בנקודת תביר?) | הנקודה הזעירה בתביר אינה מובהקת; ברויאר והמקליד קראו כאן תביר בכתי"ל (וברויאר תיקן למרכא במהדורתו), ואילו דותן קרא במרכא ואנחנו נוטים לדעתו.

¹⁹ וְתַעֲנֶגֶוֹת] =ש₁ת ומסורת-ל וטברנית ובדפוסים (כתיב חסר וי"ו ומלא וי"ו) | ל=וְתַעֲנוּגֶּת (כתיב מלא וי"ו וחסר וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

שיערו שכך ובמג"ה שיערו ובמג"ה שיערו על קריאה בשווא נע, ובמג"ה שיערו שכך היה בחור בַּיְתְרְוֹן (בחטף פתח) כדי להורות על קריאה בשווא נע, ובמג"ה שיערו שכך היה כתוב בכתר.

" הֶחָכָם עִינֵיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסֶיל בַּחָשֶׁך הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַם־אָנִי שָׁמִּקְרֶה אֶחֶד יִקְרֶה אֶת־כַּלֶּם: יןאָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל צַם־אֲנֵי יִקְרֵנִי וְלָמָה חָכַמְתִּי אֲנֶי אָז יֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי יִ שֶׁגַם־זֶה הֶבֶל: ™ כִּי אֵין זִכְרָוֹן לֶחְכֶם עָם־הַכְּסִיל לְעוֹלֶם בְּשֶׁכְּבֶּר הַיָּמֵים הַבָּאִים הַכְּל נִשְׁבְּׁח וְאֶידּ יָמְוּת הֶחָבֶם עִם־הַכְּסִיל: " וְשָׁגַאתי אֶת־הַחַיִּּים כִּי רֻע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ בִּי־הַכָּל הֶבֶל וּרְעָוּת רְוּחַ: " וְשָׁגֵאתִי אֲנִיֹ אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנֵי עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֵׁאַנִּיחֶׂנוּ ּלָאָדֶם שֶׁיּהְיֶה אַחֲרֵי: " וּמֵי יוֹדַעַ הֶחָבֶם יִהְיֶה אֲוֹ סָבָּל וְיִשְׁלַטׁ בִּבָל־עֲמֶלִּי שֶׁעָמֵלְתִּי וְשֶׁחָבַמְתִּי ַתַּחַת הַשָּׁמֶשׁ גַּם־זֶה הֶבֶל: יֹ וְסַבְּוֹתִי אֲנֵי לְיַאֲשׁ אֶת־לִבֵּי עֻל כְּל־הָעָמֶלֹל שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ: יי בִּי־יֵשׁ אָדָּם שֶׁעֲמָלָוֹ בְּחָכְמֶה וּבְדַעַת וּבְכִשְׁרִוֹן וּלְאָדֶּם שֶׁלָא עֲמַל־בּוֹ יִתְגֶנּוּ חֶלְלִוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל יֹ ּוְרַעָּה רַבֶּה: יי בָּי מֶה־הֹוֶה לֱאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבְרַעְיוֹן לִבָּוֹ שְׁהָוּא עָמֵל תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ: יי בִּי כָל־יָמֵיו מַכְאֹבִים וָלַעַסׂ עִנְיָנוֹ גַּם־בַּלַּיְלָה לֹא־שָׁכַב לֹבֵּוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל הְוּא: יי אֵין־טְוֹב בָּאָדְם[ּ] ַ שֶׁיאֹכֵל וְשָׁלָה וְהֶרְאָה אֶת־נַפְּשֶׁוֹ טָוֹב בַּעֲמָלֶוֹ גַם־זֹה רָאֵיתִי אָנִי כֵּי מִיַּד הָאֱלֹהֶים הָיא: ייי מֵי יאבֶל וּמִי יָחָוּשׁ חָוּץ מִמֶּנִי: יו כֵּי לְאָדָם שֶׁטַוֹב לְפָּנְיו נָתַן חָכְמָה וְדַעַת וְשִּׁמְחֶה וְלַחוֹטֶא נָתַוֹ עִנְיָן לֶאֱסָף וְלִכְנוֹס לָתֵת לְטוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים נַם־זֶה הֶבֶל וּרְעִוּת רְוּחַ: * לַכַּל זְמֵן וְעֵת לְכָל־חֱפֶץ תַּחַת הַשָּׁמְיִם: בּ עֵת לְלֶדֶת וְעֵת לְמֻוּת עֵת לְטַׁעַת וְעֵת לַעֲקוֹר נְטְוּעַ: וּ עֵת לַהֲרוֹג' ְוְעֵת לֹרְפוֹא עֵת לִפְּרָוֹץ וְעֵת לִבְנָוֹת: " עֵת לִבְכּוֹת וְעֵת לִשְׂחוֹק עֵת סְפְּוֹד וְעֵת רְקוֹד: " עֵת לְהַשְּׁלִידְ אֲבָנִים וְעֵת כְּנָוֹס אֲבָגִים עֵת לַחֲבֹוֹק וְעֵת לְרְחָק מֵחַבֵּק: ' עֵת לְבַקֵּשׁ וְעֵת לְאַבֵּׁד עֵת לִשְׁמָוֹר וְעֵת לְהַשְׁלֶּיך: י עֵת לִקְרוֹעַ וְעֵת לִתְפֹּוֹר עֵת לַחֲשָׁוֹת וְעֵת לְדַבֵּר: י עֵת לֶאֱהֹב וְעַת לִשְׂנֹא עֵת מִלְחָמֶה וְעֵת שָׁלְוֹם: • מַה־ יִּתְרוֹן הֶעוֹשֶׂה בַּאֲשֶׁר הָוּא עָמֵל: ' רָאַיתִי אֶת־הֶענְיָן אֲשֶׁר נְתַן אֱלֹהֶים לִבְנֵי הָאָדֶם לַעֲנָוֹת בְּוֹ: " אֶת־הַכְּּל עֲשָׂה יָפֶה בְעִתְּוֹ גַּם אֶת־הָעֹלָם נְתַן בְּלִבְּם מְבְּלִّי אֲשֶׁר לֹא־יִמְצָא הָאָדָם אֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה הָאֱלֹהֶים מֵרְאֹשׁ וְעַד־סְוֹף: " יָדַעְתִּי כֵּי ָאֵין טְוֹב בֶּם כֵּי אִם־לִשְׂמוֹת וְלַעֲשְוֹת טָוֹב בְּחַיֵּיו: ״ וְגַם כָּל־הָאָדָם שִׁיֹאבַל וְשָׁתָּה וְרָאָה טְוֹב בְּכָל־עֲמָלֶוֹ מַתַּת אֱלֹהָים הִיא: " יָדַעְתִּי בִּי כְּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הְוּא יִהְיֵה לְעוֹלְם עָלִיוֹ אֵין ּלְהוֹסִיף וּמִמֶּנוּ אֵין לִגְרַע וְהָאֱלֹהֵים עָשָּׁה שֶׁיְּרְאוּ מִלְפָנֵיו: יווּ מַה־שֶּׁהְיָה בְּבָר הוּא וַאֲשֵׁר לִהְיִוֹת בָּבֶר הָיָה וִהָאֱלֹהִים יִבַקֵּשׁ אֵת־נִרדֵּף: ™ וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֵשׁ מִקוֹם הַמִּשִׁפָּטׁ שֲמָה הָרֶשַׁע ּוּמְקוֹם הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרֶשַׁע: " אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלֹבִּי אֶת־הַצַּדִּיקֹ וְאֶת־הָרָשָׁע יִשְׁפִּט הָאֱלֹהֶים כִּי־עֵת לְכָל־חֵפֶץ וְעַל בָּל־הַמַּעֲשֶׂה שֶׁם: דֹּ אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי עַל־דִּבְרַתֹ בְּגֵי הָאָדָּם לְבָרֶם הָאֱלֹהֵים וְלַרְאֹוֹת שְׁהֶם־בְּהֵמָה הֵפְּה לָהֶם: יוֹ כִּי מִקְרֶה בְגֵי־הָאָדְׁם וּמִקְרֶה הַבְּהַמָּה וּמִקְרֶה אֶחָד לְהֶׁם

^{2 &#}x27;תַּר | =ש $_1$ ת ומסורות-אל וטברניות ובדפוסים | ל=יוֹתֵר (כתיב מלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא [סְבָּוֹתִי־אֲנֵי>?, אבל מעיון בכתי"ל בהגדלה לא נראה שהוא קיים.

הערת המקליד | הערת החולם | ל=לְבָּו (חסרה נקודת החולם) | הערת המקליד | אַנב [זַבְּל פַּן ל

⁹ שְׁהָוֹא] בּלבוּ ובדפוסים (בשווא) וכן דותן וברויאר ומג"ה | הקלדה=שֶׁהְוֹּא (בסגול בטעות) אך נראה שכך שו.

¹⁰ לְבֵּוֹ] =ל | לפי המקליד עד גירסה 4.18 ל=לָבָּוֹ (חסרה נקודת חולם), אבל בכתי"ל רואים את החולם בבירור מעל הוי"ו קצת לימין, וכן דעתו של דותן.

⁽כתיב מלא וי"ו) ל=לֶאֱסְוֹף (כתיב מלא וי"ו) ש
= [לַאֱאָסְוֹף 13

¹⁸ אֶת־הֶענְיֶּן? [בפתח או שחסרה נקודת הקמץ). ברויאר ומג"ה | ל=אֶת־הֶענְיֵּן? (בפתח או שחסרה נקודת הקמץ). ברויאר ציין ספק פתח ביו"ד (ותיקן לקמץ במהדורתו), ומעיון בכתב־היד בהגדלה נראה שהוא אכן פתח (למרות שהכתיבה מטושטשת באות זו). אבל בדותן וב-BHS קראו בקמ"ץ.

בְּמְוֹת זֶה בֵּן מָוֹת זֶה וְרָוּח אֶחֶד לַבָּל וּמוֹתַּר הָאָדֶם מִן־הַבְּהַמְה אָיִן בִּי הַבְּּל הַבֶּל: י הַבְּל הוֹלֵדְ אֶל־מָקוֹם אֶחֶד הַכּּל הָיָה מִן־הֶעָפָּר וְהַכִּּל שָׁב אֶל־הֶעָפֶר: מֹ מֵי יוֹדֵעַ רְוּחַ בְּגֵי הָאָדְׁם הָעֹלְה הָיא לְמָעְלָה וְרוּחַ הַבְּהַלָּה הַיֹּרֶדֶת הָיא לְמַטָּה לָאֱרֶץ: יי וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח ָהָאָדָם בְּמַעֲשָּׁיו כִּי־הָוּא חֶלְקָוֹ כֵּי מֵי יְבִיאֶנּוּ לִרְאוֹת בְּמֶה שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרֵיו: " וְשַבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת־כָּל־הַעֲשֻׁלִּים אֲשֶׁר נַעֲשָׂים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְהַנֵּה | דִּמְעַת הָעֲשֻׁלִּים וְאֵין לְהֶם מְנַחֵׁם וּמִיַּד עִשְׁקֵיהֶם בֹּתַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם: י וְשַׁבֶּח אֲנֵי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁבְּבֶר מֻתוּ מִז־הַחַיִּים אֲשֶׁר הַמְּה ַחַיָּים עֲדֶנָה: י וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶּם אֵת אֲשֶׁר־עֲדֶן לָא הָיֶה אֲשֶׁר לְאֹ־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ: " וְרָאִיתִי אֲנִׁי אֶת־כָּל־עָמָל וְאֵת כָּל־כִּשְׁרָוֹן הַמַּעֲשֶׂה כֵּי הִיא קנְאַת־אֵישׁ מֵרַעֵּהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעָוּת רְוּחַ: " הַכְּסִיל חֹבֵק אֶת־יָדְיו וְאֹבֵל אֶת־בְּשָׂרְוֹ: י טוֹב מְלֹא כַף נֶחַת ָמִמְלֹא חָפְנֵיִם עָמֶל וּרְעָוּת רְוּחַ: ' וְשַׁבְתִּי אֲנֵי וָאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: " יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי ַנָם בָּן וָאָח אֵין־לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל־עֲמָלוֹ גַם־ (עיניו) לֹא־תִשְׂבַּע עִשֶּׁר וּלְמֵי | אֲנֵי עָמֵל וּמְחַפֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹבָּה גַּם־זֶה הֱבֶל וְעִנְיִן רֶע הְוּא: " טוֹבֵים הַשְּׁנַיִם מִן־הָאֶחֶד אֲשֶׁר וֵשׁ־לְהֶם שְּׁבֵר ָטוֹב בַּעֲמְלֶם: ` כֵּי אִם־יִפּֿלוּ הָאֶחֶד יָקִים אֶת־חֲבֵרֶוֹ וְאֵילוֹ הָאֶחָד שֶׁיִפּׁוֹל וְאֵין שֵׁנִי לַהְקִימְוֹ: '* גַּם אָם־יִשְׂכְּבִוּ שְׁנַיִם וְתַם לָנֶהֶם וּלְאֶחֶד אֵיד יֵחֶם: דֹּ וְאֶם־יִתְקְפּוֹ הָאֶחֶׁד הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדִּוֹ וְהַחוּטֹ ַבְמְשַׁלְּשׁ לָא בִמְהֵרֶה יִנָּתֵק: " טֶוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכֶם מִפֶּלֶד זְקֵל וּכְסִׁיל אֲשֵׁר לֹא־יָדֵע לְהזָהֵר עוֹד: ַר בִּי־מִבֵּית הָסוּרֵים יָצֵא לְמִלְדְ בֵּי גַּם בִּמַלְכוּתְוֹ נוֹלַד רֵשׁ: יוֹ רָאִיתוֹ אֵת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְּכֵים יִּבַּא לְמַלְדְ בֵּי גַּם בִּמַלְכוּתְוֹ נוֹלַד רֵשׁ: יוֹ רָאִיתוֹ אֵת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְּכֵים יִּבְא לְמַלְדְ בֵּי גַּם בִּמַלְכוּתְוֹ נוֹלַד רֵשׁ: יוֹ רָאִיתוֹ אֵת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְּכֵים יִּי ַתַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עָם הַיֵּלֶד הַשַּׁלִּי אֲשֶׁר יַעֲמָד תַּחְתֵּיו: יוּ אֱיוֹ־הֵץ לְכָל־הָעָם לְכָל אֲשֶׁר־הָיָה לִפְּגֵיהֶׁם ַגָּם הָאַחֲרוֹגִים לָא יִשְׂמְחוּ־בָוֹ כֵּי־גַם־זֶה הֶבֶל וְרַעְיִוֹן רְוּחַ: " שְׁמָֹר (רגליד) כַּאֲשֶׁר תַּלֵד אֶל־בֵּית ּ הָאֱלֹהִים וְקָרָוֹב לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זֶבַח כִּי־אֵינֶם יוֹדְעֵים לַעֲשְוֹת רֵע: * אַל־תְּבַהֵּל עַל־פִּיד ּוְלִבְּדֶּ אַל־יִמַהֵר לְהוֹצִיא דָבֶר לִפְנֵי הָאֱלֹהֵים כֵּי הָאֱלֹהֵים בַּשָּׁמַׂיִם וְאַתָּה עַל־הָאָבֶץ עַל־בֵּן יִהְיוּ דְבָרֶידְ מְעַמֶּים: יַ כֵּי בָּא הַחֲלוֹם בְּרָב עִנְיֵן וְקוֹל כְּסֵיל בְּרָב דְּבָרִים: יַ כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶׁדֶר לֵאלֹהִים אַל־תָאַחַר לְשַׁלְּמֹוֹ כֵּי אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילֵים אָת אֲשֶׁר־תִּדְּר שַׁלֵּם: י טְוֹב אֲשֶׁר לְא־תִדְּר מָשֶּׁתְדְּוֹר וְלֹא תִשַׁלֵם: " אַל־תִּתָּן אֶת־פִּידּ לַחֲטֵיא אֶת־בְּשָּׁרֶדּ וְאַל־תֹּאמַר לְפְנֵי הַמַּלְאָדְ בִּי שְׁנָגָה הֵיא לֶפֶה יִקצָף הָאֱלֹהִים עַל־קוֹלֶדְ וִחָבֶּל אֱת־מַעֲשֵׂה יָדֵידְ: י בֵּי בִּרָב חֲלֹמוֹת וַהַבַּלִּים וּדְבָרֵים הַרבֵּה בֵּי אֶת־הָאֱלֹהֶים יְרֵא: ' אִם־עַשֶּׁק יְּשׁ וְגֹוֶל מִשְׁפֵּט וְצֶּדֶל תִּרְאֶה בַמְּדִינָּה אַל־תִּתְמֵה עַל־הַתֵּפֶץ

וֹן (עיניו) קרי: עֵיגָוֹ

^{18 (}רגליד)] קרי: רַגְּלְדְּ

¹² גַּם־זֶה הֶבֶל] =ל (מרכא ותביר) ובדפוסים (וכן דעתם של דותן והמקליד). אין נקודת תביר, אמנם לכל היותר יש אולי נקודה לא מובהקת מובלעת באות. | ש $_1=<$ גַּם־זֶה הֶבֶּל> (תביר ותביר) ובעקבותיו ברויאר ומג"ה (אבל נשמט מרשימת ברויאר). והשוו להלן וּ,ב.

¹³ שֶׁיִפּׁוֹל] =שיטת-א ודפּוסים | ל=שֶׁיפּׁוֹל (חסר דגש) | כך גם בדותן (חסר דגש), אבל המקליד תיקן בלי להעיר. | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

²⁰ עַל־כַּן] =ל ^{1} ש $_{1}$ ובדפוסים (אין געיה) | ל=<עַל־כַּן>? (בגעיה לפי דותן והמקליד), או <עַל־כַּן>? (מרכא בתיבת בספק). | בהגדלת צילום כתי"ל רואים קו קטן באופן ברור, אבל לא ברור שהוא מיועד להיות טעם או געיה בכלל (וגם ב-BHS התעלמו ממנו). | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

²² מִשֶּׁתִּדְוֹר] =ת ובדפוסים | ל=מִשֶּׁתִּדְוֹר (חסר דגש) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

ּבָּי גָבֿהַ מֵעַל גָּבֿהַ שׁמֵּר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם: " וְיִתְרָוֹן אֶבֶץ בַּבָּל (היא) מֶלֶדְ לְשָׁדֶה נָעֲבֶד: " אֹהֵב ּבֶּּסֶף לֹא־יִשְׂבַּע בֶּּסֶף וּמִי־אֹהֵב בָּהָמָוֹן לָא תִבוּאָה גַּם־זֶה הֶבֶל: ` בִּרְבוֹת הַטּוֹבָּה רַבְּוּ אוֹכְלֵיהָ ּוּמַה־בִּשְׁרוֹן לִבְעָלֶּיהָ בֶּי אָם־ (ראית) עֵינֵיו: ־ מְתוּקָהֹ שְׁנַת הָעֹבֵּד אָם־מְעַט וְאָם־הַרְבֵּה יאֹבֵל ּוְהַשָּׂבָעֹ לֱעָשִּׁיר אֵינֵנַוּ מַנֵּיחַ לוֹ לִישְוֹן: יֹּ יֻשׁ רְעֵה חוֹלְה רְאֵיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עְשֶׁר שָׁמְוּר לִבְעָלֵיו ּ לְרָעָתוֹ: " וְאָבֵד הָעְשֶׁר הַהָּוּא בִּענֵין רֶע וְהוֹלֵיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאִוּמָה: " כַּאֲשֶׁר יָצָא מְבֶּטֶן אָמֹו עָרָוֹם יָשִׁוּב לָלֶכֶת כִּשָּׁבָּא וּמְאוּמָה לא־יִשָּא בַעֲמָלוֹ שֶׁיֹלֵךְ בְּיָדוֹ: יי וְגַם־וֹה רְעֵה חוֹלְה בָּל־עָמַת שֶׁבָּא בֵּן יֵלֶדְ וּמַה־יִּתְרָוֹן לוֹ שֶׁיַעֲמָל לָרְוּחַ: ◘ גַּם בָּל־יָמֶיו בַּחְשֶׁדְ יאבֵל וְכָעַס הַרְבֵּה וְחָלְיוֹ וָקֶצֶף: " הַנֵּה אֲשֶׁר־רָאֵיתִי אָנִי טִוֹב אֲשֶׁר־יָפֶּה לֱאֱכוֹל־וְלִשְׁתُוֹת וְלִרְאוֹת טוֹבְה בְּכָל־עֲמְלַוֹ ן שֶׁיַעֲמָל תַּחַת־הַשֶּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי־ חַיָּן אֲשֶׁר־גַתַן־לְוֹ הָאֱלֹהָים כִּי־הָוּא חֶלְקוֹ: יוו גַּם בֶּל־הָאָדְֿם | אֲשֶׁר וְתַזִ־לִוֹ הָאֱלֹהִים עשׁר וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ לֶאֱכָל מִפֶּנוּ וְלַשֵּׂאת אֶת־חֶלְלִוֹ וְלִשְׁמְחַ בַּעֲמְלִוֹ וֹה מַתַּת אֱלֹהֶים הָיא: ゜ כָּי לָא הַרְבֵּה יִזְכָּר אֶת־יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהֶים מַעֲנֶה בְּשִּׁמְחַת לִבְּוֹ∶ יַשֶּׁר יָתָּן־לְוֹ הָאֵלֹהִים בְּשָׁמָשׁ וְרַבָּה הָיא עַל־הָאָדֶם: בּ אֵישׁ אֲשֵׁר יָתָּן־לְוֹ הָאֵלֹהִים בּ ַעשר וּנִכָסִים וַכָבוֹד וָאֵינַנוּ חָסֵר לִנַפִּשִׁוֹ | מִכְּל אֲשֶׁר־יִתִאַנָּה וַלְאֹ־יַשָּׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לֵאֱכָל מְמֵּנוּ ַן מָלָנוּ זֶה הֶבֶל וְחֲלֵי רֶע הְוּא: ' אִם־יוֹלֵיד אֵישׁ מַאָّה וְשָׁנִים רַבּּוֹת יְחְיֶּה וְרָב | שֶׁיִּהְיַוּ יְמֵי־שָׁנִָיו וְנַפְשׁוֹ לֹא־תִשְׂבַּע מִן־הַטוֹבָּה וְגַם־קְבוּרֵה לֹא־הָיְתָה לֻּוֹ אָבַּׁרְתִּי טְוֹב מִמֶּנוּ הַנְּפֶּל: " כֵּי־בַהֲבֶל בָּא וּבַחְשֵׁךְ יֵלֶךְ וּבַחְשֵׁךְ שִׁמְוֹ יִכְפֶּה: " גַּם־שֵׁמֵשׁ לֹא־רָאָה וְלְאׁ יָדֶע גַחַת לָזֵה מְזֵּה: ּ ' וְאִלָּוּ חָיָה אֱלֶף שָׁנִים בַּעֲמַ֫יִם וְטוֹבֶה לָא רָאֶה הֲלֶא אֶל־מָקוֹם אֶחֶד הַכָּּל הוֹלֶדְ: ' כָּל־עֲמַל הָאָדֶם לְפֶיהוּ וְגַם־הַנֶּפֶשׁ לָא תִּמְלֵא: " כֵּי מַה־יּוֹתֵר לֶחָבֶם מְן־הַכְּּסֵיל מַה־לֶּעָנֵי יוֹדֵע לַהַלְּדְ נֵגֶד הַתַּיִּים : " טָוֹב מַרְאָה עִיגַיִם מֵהַלָּדְ־זָגָפָשׁ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעָוּת רְוּחַ: ` מַה־שֶּׁהְיָה בְּבָר נִקְרָא שְׁמֹוֹ וְנוֹדֶע אֲשֶׁר־הַוּא אָדֶם וְלֹא־יוּכַל לְדִּין עָם (כתיב:שהתקיף)קרי: שֶׁתַּקִּיף מִמֶּנוּ: "ֹֹֹי כֵּי

^{1 (}היא) קרי: הָוּא

^{3 (}ראית) קרי: רְאָוּת

⁹ תַּיֶּן] קרי: תַיָּיו | ל-קרי=תַיָּיו

¹ גָבַבהֹ | ל=גָבהַ (חסר מפיק) | הערת דותן

⁸ לֵאֱכוֹל־יְּלִשְׁתוֹת] =דפּוסים | ל=לֶאֶכוֹל־יְּלִשְׁתוֹת (חסרות נקודות החטף אל"ף) | הערות ברויאר ודותן | קורן, דותן, ברויאר, מכון ממרא, סימנים

¹⁴ יְאֹכְלֶנוּ [ל=יְאֹכְלֶנוּ (חטף)

¹⁴ זֶה הֶבֶּל] =ל (מרכא ותביר) ובדפוסים וקורן (וכן דעתם של דותן והקליד). | ש $_1=<$ זֶה הֶבֶּל> (תביר ותביר) וכן אצל ברויאר ומג"ה. לפי ברויאר במהדורתו הראשונה יש ספק נקודת תביר בכתי"ל (בדומה ל-ש $_1$) ואח"כ הדפיס אותו כנוסח כתי"ל. אבל בצילום כתי"ל בהגדלה רואים מרכא באופן ברור בלי נקודת תביר, ולכל היותר נשאר סימן לנקודה מחוקה. והשוו לעיל ד,ח.

¹⁸ מַה־יּוֹתֵר] =דפּוסים (וכן הכריעו ברויאר ומג"ה) | ל=יוֹתֵר (הדגש חסר לפי ברויאר בוודאי ולפי דותן בספק, ומהגדלת כתי"ל רואים שהוא חסר באופן ברור) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא, מג"ה

¹⁹ הַחַיִּים] ל=הַחַיִים (חסר דגש) לפי ברויאר, אבל בהגדלה אפשר לראות את הדגש מובלע בתוך היו"ד השנייה; וכן דעתו של דותן.

^{20 (}כתיב:שהתקיף)קרי: שֶׁתַּקֶּיף] =לּ,ל-מערבאי ומ"ג דפוס ונציה ובדפוסים (וכן הכריעו במג"ה) | ת,ל-מדנחאי=שֶׁתַּקֵיף ואין קרי (וכן בשני כת"י נוספים שהביא ברויאר [ב₁שב] ועל פיהם דחה נוסח מערבאי לטובת מדנחאי, ולא גרס בשתי מהדורותיו האחרונות (חורב וכתר ירושלים, ובעקבותיו במכון ממרא) את הכתיב השונה מהקרי. | קורן, דותן, סימנים, מג"ה

יֵש־דְּבָרִים הַרְבֵּה מַרְבִּים הָבֶל מַה־יֹֹחֵר לָאָדֶם: יֹ כִּי מִי־יוֹדֵעַ מַה־טוֹב לְאָדָׁם בַּחַיִּים מִסְפֵּר יְמֵי־חַיֵּי הֶבְלְוֹ וְיִעֲעֵשִׁם בַּצֵּל אֲשֶׁר מִי־יַנִּיד לֱאָדְּם מַה־יִּהְיֵה אַחְרֵיו תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ: * סְ'וֹב שֵׁם מָשֶּׁמֶן טָוֹב וְיָוֹם הַמְּׁנֶת מִיָּוֹם הִוּּלְדְוֹ: י טוֹב לְלֶכֶת אֶל־בֵּית־אֵבֶל מִלֶּכֶת אֶל־בֵּית מִשְׁהֶּה בַּאֲשֶׁר הָוּא סִוֹף בָּל־הָאָדֶם וְהַחַי וִתָּן אֶל־לִבְּוֹ: ¹ טְוֹב בַּעַס מִשְּׂחֵוֹק בְּי־בְרְעַ פָּגָים יִיטַב לֵב: ¹ לֶב חֲכָמִים בָּבֵית אֵבֶל וְלֶב בְּסִילִים בְּבֵית שִּמְחֶה: " טוֹב לִשְׁמְעַ גַּעֲרַת חָבֶם מַאִּישׁ שֹׁמֵע שִׁיר בְּסִילִים: ' בֵּי כְקָוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר בֵּן שְּׁתַּק הַבְּסֵיל וְגַם־זֶה הֶבֶל: ' בִּי הָעָשֶׁק יְהוֹלֵל חָבֶם וְיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּגָה: " טֶוֹב אַחֲרֵית דָּבֶר מֵרֵאשִׁיתֵוֹ טְוֹב אֶרֶד־רְוּחַ מִגְּבַה־רְוּחַ: " אַל־תְּבַהֵּל בְּרְוּחְדֶּ לְכְעֵוֹס בֵּי בַּעַס בְּחֵיק כְּסִילֵים יָנְוּחַ: ` אַל־תּאֹמַל מֶה הָיָֹה שֶׁהַיָּמִים הָרָאשׁוֹּים הָוִוּ טוֹבֵים מֵאֵלֶה בֵּי לְא מַחְכָמָה שָׁאַלְתָּ עַל־זֶה: י״ טוֹבָה חָכָמָה עִם־נַחֲלֶה וְיֹתֵר לְרֹאֵי הַשֶּׁמֶשׁ: י־ כֵּי בְּצֵל הַחְכָמָה בְּצֵל הַבֶּסֶף וִיתְרַוֹן דַּעַת הַחְכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ: " רְאֵה אֶת־מַעֲעֵוֹה הָאֱלֹהֵים כִּי מִי יוּכַל לְתַלֵּן אֵת אֲשֶׁר עִוְּתְוֹ: " בְּיָוֹם טוֹבָה הֲיֵה בְּטוֹב וּבְיִוֹם רָעָה רְאֵה גַּם אֶת־זֶה לְעַפַּת־זֶה עָשָׂה הֶאֱלֹהִים עַל־דִּבְרַת שֶׁלֹּא יִמְצֵא הָאָדֶם אַחֲרֶיו מְאָוּמָה: ייי אֶת־הַכָּל רָאָיתִי בִּימֵי הֶבְלֵי יֻשׁ צַדִּיל אֹבֵד בּצִדְלָוֹ וַיֵשׁ רָשָּׁע מַאַרֵיךְ בִּרָעָתוֹ: יוֹ אַל־תִּהֵי צַדִּילְ הַרְבֵּה וְאַל־תִּחַכַּם יוֹתֵר לָמָה תִּשׁוֹמֵם: " אַל־תִּרשַע הַרבָּה וָאַל־תִּהֶי סָכֶל לֶפָה תָמִוּת בִּלְא עָתֵד: " טָוֹב אֲשֵׁר תַּאֵחְז בָּוֹה וְגַם־מְזֵה אַל־תַּנַח אַת־יַדֶדְ בַּי־יֵרֵא אֵלֹהִים יֵצֵא אֵת־כָּלֶם: יי הַחָכִמָה תַּעִוֹ לַחָכָם מֵעַשַּׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֵׁר ָהָיוּ בָּעֵיר: יַ כֵּי אָדָָם אֵין צַדֵּיק בָּאָרֵץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה־טְוֹב וְלֹא יֵחֲטֵא: יֹּ גַּם לְכָל־הַדְּבַרִים אֲשֵׁר יָדַע לְבֶּד יִיבַע לְבֶּד אֲשֵׁר לְאֹ־תִשְׁמַע אֱת־עַבְדְּדָּ מְקַלְלֶדְ: יי בֵּי גַּם־פְּעָמֵים רַבְּוֹת יָדַע לְבֶּד אֲשֶׁר גַּם־ (את) קַלַּלְתָּ אֲחֵרִים: יִּ כָּלֹ־זְה נִסִּיתִי בַחָכְמֵה אָמַרְתִּי אֶחְבָּמָה וְהָיא רְחוֹקָה מְמֵּנִי: " רְחָוֹק מַה־שֶּׁהָיֶה וְעָמָּק | עָמָק מֵי יִמְצָאֱנּוּ: " סַבּּוֹתִי אֲנִי וְלִבִּי לְדַעַת וְלְתוּר וּבַקֵּשׁ חָרְמָה וְחֶשְׁבָּוֹז וְלָדַעַת בָשַׁע בֶּּסֶל וְהַסִּבְלִּוּת הוֹלֵלְוֹת: יו וּמוֹצֶא אֲנִי מֵר מִמְּנֶות אֶת־הֵאשָׁה אֲשֶׁר־הִיא מְצוֹדֶים וַחַרָמֵים לָבָּה אֲסוּרֵים יָדֶיהָ טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֵט מִמֶּנָה וְחוֹטֵא יִלֶּכֶד בָּה: יי רְאֵה זֶה מְצָּאתִי אָמְרֶה לֹהֶלֶעׁת אַחַת לְאַחַת לִמְצָא חֶשְׁבְּוֹן: ייי אֲשֶׁר עוֹד־בִּקְשֵׁה נַפְשֵׁי וְלָא מָצָאתִי אָדֶֿם ָאֶחֶד מֵאֶלֶף מָצָאתִי וְאִשָּׁה בְכָל־אֵלֶה לָא מָצֵאתִי: ייי לְבַד רְאַה־זֶה מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהֵים אַת־הָאָדֶם יָשֶׁר וְהַפָּה בִקשִׁוּ חִשִּׁבֹנְוֹת רַבִּים : * מֶי כְּהֵחָכָּם וּמֵי יוֹדֵעַ פֵּשֵׁר דָּבֶר חָכִמַת אָדָם ּתָאֵיר פָּנְיו וְעָז פָנָיו יְשָׁנֵא: יַ אֲנִי פִּי־מֶלֶד שְׁמֹר וְעַׁל דִּבְרָת שְׁבוּעַת אֱלֹהִים: י אַל־תִּבְּהֵל מִפְּנִיוֹ תַּלֵדְ אַל־תַּעֲמָד בְּדָבֶר רֶע כֵּי כָּל־אֲשֶׁר יַחְפָּץ יַעֲשֶׂה: יֹ בַּאֲשֶׁר דְבַר־מֶלֶדְ שִׁלְטָוֹן וּמִי יְאמַר־לְוֹ ַמָה־תַּעֲשֶׂה: " שוֹמֵר מִצְוָּה לָא יֵדַע דְּבָר רֶע וְעֵת וּמִשְׁפָּט יֵדַע לֶב חָבֶם: ' כֵּי לְכָל־חֵׁפֶץ יֵשׁ ַעָת וּמִשְׁפֶּט בִּי־רָעַת הָאָדֶם רַבָּה עָלֵיו: ' בִּי־אֵינֶנּוּ וֹדֵע מַה־שֶׁיְהֶיֶה בַּי בַּאֲשֶׁר וְהְיֶּה מִי יַגִּיד

^{18 (}את) | קרי: אַתָּה

⁽אות רגילה) ב $\mathbf{\dot{V}}$ וב =מסורה ומ"ש (ובדפוסים וקורן) | ל=עוֹב (אות רגילה)

הערת ברויאר | (כתיב חסר הי"ו) | הערת ברויאר | ל ϕ ק (בתיב חסר הערת ברויאר) | הערת ברויאר 4

⁷ מֱרֵאשִׁיתֶוֹ] ל=מֱרֵאשִׁיתֻוֹ בגעייה ימנית

BHS). בעקבות בטעות בטעם מרכא בטעות | הקלדה | הקלדה | בישער | 17

²⁴ רַבֵּים [ל=הַבֵּים (רי"ש דגושה!) | הערות ברויאר ודותן (דותן ציין את הדגש בתור ספק אבל הוא ודאי)

[,] ברויאר | קורן, ברויאר | הערת הערת ברויאר | ל=שְׁמֹוֹר (כתיב מלא וי"ו) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, ברויאר סימנים, מכון ממרא סימנים, מכון ממרא

[,] ברויאר | קורן, ברויאר | קורן, ברויאר | לבְּמַה־שֶּׁיְהְיֶה (אין דגש בשי"ן) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, | לביה שִּיְהְיֶה (אין דגש בשי"ן) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר,

לְוֹ: " אֵין אָדֶּם שַׁלֵּיט בָּרוּחַ לְכְלָוֹא אֶת־הָרֹּוּחַ וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיָוֹם הַפְּּׁנֶת וְאֵין מִשְׁלַחַת בַּפִּלְחְמֶה וְלָא־יְמַלֵּט רֶשַׁע אֶת־בְּעָלֵיו: • אֶת־בָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתַוֹן אֶת־לִבִּי לְבֶל־מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת ַהַשָּׁמֶשׁ עֵׁת אֲשֶּׁר שָׁלַט הָאָדֶם בְּאָדֶם לְרֵע לְוֹ: ` וּבְבֵּן רָאִּיתי רְשָׁעִים קְבַרִים וָבָאוּ וּמִמְּקְוֹם ָקדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ וְיֶשְׁתַּכְּחָוּ בָעֶיר אֲשֶׁר בֵּן־עָשֶוּ גַּם־זֶה הָבֶל: "* אֲשֶׁר אֵין־נַעֲשָׂה פִּתְגָׁם מַעֲשֵׂה הָרָעָה ַמְהֵרֶה עַל־בֵּוֹ מְלֵّא לֶב בְּנֵי־הָאָדֶם בָּהֶם לַעֲשָוֹת רֶע: " אֲשֶׁר חֹטָא עֹשֶׂה רֶע מְאָת וּמַאֲרֵידּ לְוֹ בֵּי גַּם־יוֹדֵעַ אָׁנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה־טוֹב לְיִרָאַי הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִיְרְאוּ מִלְּפָנֵיו: " וְטוֹב לְא־יִהְיֶה לֶרְשְׁע ּוְלָא־יַאֲרֵיד יָמֶים כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינֶנוּ יֶרֶא מִלּפְנֵי אֱלֹהִים: " יֶשׁ־הֶּבֶל אֲשָׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָּרֶץ אֲשֶׁר ָיָשׁ צַדִּילִים אֲשֶׁר מַגִּיַע אֲלֵהֶם בְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיָשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַגִּיע אֲלֵהֶם בְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקֵים אָמַֿרְתִּי שֶׁגַם־זֶה הֶבֶל: יוּ וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־הַשִּּמְחָה אֲשֶּׁר אֱין־טָוֹב לֱאָדָם הַּחַת הַשֶּּׁמֶשׁ בֵּי אָם־ לֶאֱכָל וְלִשְׁתָּוֹת וְלִשְׁמָוֹת וְהֿוּא יִלְוֶנּוּ בַעֲמָלוֹ יְמֵי חַיָּיֵו אֲשֶׁר־גְתַן־לְוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ: יובֹּ בַּאֲשֶׁר נְתַתִּי אֶת־לִבִּי לְדַעַת חָכְמָה וְלִרְאוֹת אֶת־הָענְיָן אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל־הָאֶרֶץ כִּי גַם בּיּוֹם 🗈 וּבַפּֿיִלָה שֵׁנָּה בְּעֵינָיו אֵינֶנּוּ רֹאֱה: " וְרָאִׁיתִי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים בִּי לֹא יוּכַל הָאָדָם לִמְצוֹא ָאֶת־הַמַּעֲשֶׂהֹ אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַחַת־הַשֶּׁמֶשׁ בְּשֶּׁל אֲשֶׁר יַעֲמְל הָאָדֶם לְבַקָּשׁ וְלָא יִמְצֵא וְגַׁם אִם־יאמַר ָהֶחְכָם לְדַּעַת לְאׁ יוּכַל לִמְצָאׁ: * כֵּי אֶת־כָּל־זֶה נְתַתִּי אֶל־לִבִּי וְלָבָוּר אֶת־כָּל־זֶה אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמֶים וַעֲבָדִיהֶם בְּיַד הָאֱלֹהֶים גַּם־אַהֲבָה גַם־שִּׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ הֲאָדָם הַכְּּל לִפְנֵיהֶם: י הַבּּל בַּאֲשֶׁר לַכִּל מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע לַטוֹב וְלַטְהָוֹר וְלַטְמֵא וְלַּוֹבֶׁח וְלֹאֲשֶׁר אֵינֶנוּ וֹבֵח כַּטוֹב ַבַּחֹטֶׂא הַנִּשְׁבֶּע בַּאֲשֶׁר שְבוּעָה יָרֵא: י זֶה | דְע בְּכָל אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה ׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ בִּי־מִקְרֵה אֶחֶד לַכָּל וְגַם לֵב בְּגֵי־הָאָדָּם מָלֵא־רָע וְהוֹלַלָוֹת בִּלְבָבָם בְּחַיֵּיהֶם וְאַחֲרָיו אֶל־הַמֵּתִים: י כִּי־מִי אֲשֶׁר (כתיב:יבחר)קרי: יְחֻבַּׁר אֶל כְּל־הַחַיָּים יֵשׁ בִּשְּחָוֹן כְּי־לְכֶלֶב חַיֹּ הָוֹא טוֹב מִן־הָאַרְיֵה הַמֵּת: " כִּי ַהַחַיָּיִם יוֹדְעָים שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִּים אֵינְם יוֹדְעַים מְאוּמָה וְאֵין־עָוֹד לָהֶם שָׁכָּׁר כֵּי וִשְׁבַּח זִכְרֶם: ' גַּם אַהְבָתֶם גַּם־שִּׂנְאָתֶם גַּם־קּנְאָתֶם כְּבֶר אָבֶדָה וְחֵׁלֶק אֵין־לָהֶם עוֹד לְעוֹלֶם בְּכִל אֲשֶׁר־נַעֲשֶׂה תַּחַת ָהַשָּׁמֶשׁ: ' לֵדְ אֱכָּל בְּשִּׁמְחָה לַחְמֶּדְ וְּשְׁתֵּה בְּלֶב־טְוֹב יֵיגֶדְ כֵּי כְבָּר רָצְה הָאֱלֹהֶים אֶת־מַעֲשֶׂידְ: " בְּכָל־עֵּׁת יִהְיִוּ בְגָדֶידּ לְבָגִים וְשֶׁמֶן עַל־רֹאשְׁךָּ אַל־יֶחְסֶר: " רְאֵה חַיִּים עִם־אִשָּׁה אֲשֶׁר־אָהַבְתְּ בָּל־יְמֵי תַיֵּי הָבְלֶּדְ אֲשֶׁר נָתַוּ־לְדְּ תַּחַת הַשֶּּמֶשׁ כָּל יְמֵי הָבְלֶדְ כֵּי הָוּא חֶלְקְדְּ בְּחַיִּים וּבַעֲמֵלְדְּ ָאָשֶׁר־אַתָּה עָמֵל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ: ` בֹּל אֲשֶּׁר תִּמְצֶא יֵדְךֶּ לַעֲשְׂוֹת בְּכֹחֲדָּ עֲשֻׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָּה בִּשְׁאוֹל אֲשֵׁר אַהָּה הֹלֵךְ שֶׁפָּה: 🎽 שַּׁבְהִּי וְרָאַה תַחַת־הַשֶּׁמֶשׁ כֵּי לֹא לַקּלִּים הַמֵּרוֹץ וְלָא לַגִּבּוֹרֵים הַמִּלְחָמָה וְגַּם לָא לַחֲכָמִים לֶהֶם וְגַּם לָא לַנְּבֹנִים עُשֶׁר וְגַם לָא

סימנים, מכון ממרא

אר ודותן | הערות ברויאר ודותן | מַצַּדִּיקֵים | לֿ=הַצַדִּיקָים | א הַצַּדִּיקָים | 8

הרויאר | קורן, ברויאר | לאֶכְלֹל | ש $_1$ ת ומסורות-אל וטברניות ובדפּוסים | ל=לֶאֱכְוֹל (כתיב מלא וי"ו) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

¹² אֵינֶנוּ] =ל | לפי ברויאר ל=אֵינֶנוּ (חסר דגש), אבל בהגדלה רואים את הדגש מובלע בוי"ו, וכך גם לפי דותן. הערת ברויאר

¹⁶ וְלַּזֹבַׁת] =קורן ושיטת-א | ל=וְלַזֹבַׁת (אין מתיגה) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

^{19 (}כתיב:יבחר)קרי: יְחֻבַּּר] ל-כתיב=יְבֻּחָּר? (בקמץ?) ע"פ הערת ברויאר בספק, אבל מעיון בצילום כתב־היד בהגדלה כנראה שהוא פת"ח למרות הטשטוש מתחת לקו, וכן דעתו של דותן.

²² וְּשְׁתֵה] =דפּוסים וקורן | ל=וְשְׁתֵה (חטף) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

²⁷ לַגְבּוֹרֵים] =ל ובדפוסים, וכן הכריעו ברויאר ומג"ה (אצל ברויאר בהדפסות המוקדמות של מהדורת חורב

לַיּדְעֵים חֶן כִּי־עֵת וָפָגַע יִקְרֶה אֶת־כָּלֶם: " כִּי גַם לְא־יַדַע הָאָדָם אֵת־עִתּוֹ כַּדְּגִים שֵׁנַאֵחָזִים בּמְצוֹדָה רָעָׂה וְבַּצִּפֶּּרִים הָאֲחָזוֹת בַּפֶּח כְּהֵם יִוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רְעָׁה בְּשֶׁתּפְּוֹל עֲלֵיהֶם פּּתְאָם: " גַּם־זֶּה רָאֵיתִי חָכְמֶה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וּגְדוֹלֶה הָיא אֵלֵי: " עֵיר קְטַנָּה וַאֲנָשֵׁים בַּהּ מִעֵט וּבָא־אֵלֶיהָ מֶלֶדְ גָּדוֹל וְסָבַב אֹתָה וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוֹדִים גִּדֹלְים: " וּמַצָּא בָה אֵישׁ מִסְכֵּן חָבְּם וּמַלַּט־הָוֹא אֶת־הַעֶיר בָּחָכָמַתוֹ וְאַדָם לֹא זַבֶּר אֶת־הַאֶישׁ הַמְּסְבֵּן הַהְוֹא : " וְאַמַרתִּי אַנִּי טוֹבָה חָכָמָה מִגְבוּרֶה וְחָכָמַת הַמִּסְכֵּן בִּזוּיָה וּדְבָרֶיו אֵיגָם נִשְׁמָעֵים: " דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּגַחַת נִשְׁמָעֵים מַזַּעֲקַת מוֹשֵׁל בַּכְּסִילִים: " טוֹבָה חָכְמָה מִכְּלֵי קָרֶב וְחוֹטֶא אֶחָּד יְאַבֵּד טוֹבָה הַרְבֵּה: * זְבִוּבֵי מְּעֶת יַבְאֵישׁ יַבֶּיעַ שֶּׁמֶן רוֹקֻחַ יֶקֶר מַחְכְמֵה מִבָּבְוֹד סִכְלְוּת מְעֵט: בּ לֵב חָכָם לֵימִינוֹ וַלֵב כִּסִיל לִשִּׁמֹאלְוֹ: יַ וְגַם־בַּדֵּרֶךְ (כשהסכל) הֹלֶךְ לְבִּוֹ חָסֵר וְאָמַר לַכְּל סָבֶל הְוּא: יַ אִם־רָוּח הַמּוֹשֵׁל" תַּעֲלֶה עָלֶּידְ מְקוֹמְדֶּ אַל־תַּגָּח כֵּי מַרְבָּא יַנֵּיַח חֲטָאִים גְּדוֹלְים: יֹּ יֵשׁ רְעָׁה רְאָיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ ּכִשְגָגָה שֵּיּצֵא מִלְפָנֵי הַשַּׁלֵּיט: ' נִתַּן הַסֶּבל בַּמְרוֹמִים רַבֵּים וַעֲשִׁירֵים בַּשֵּׁפֵל יֵשֵבוּ: ' רָאֵיתִי עַבָּדִים עַל־סוּסֵים וִשָּׁרֵים הֹלְכֵים כַּעַבָּדִים עַל־הָאֶרֵץ: " חֹפֵּר גּוּמֵץ בְּוֹ וִפָּוֹל וּפֹרֵץ גָּדֵר יִשְּׁבֵנוּ נָחֵשׁ: " מַפֶּיעַ אַבָּנִּים יֵעָצֵב בָּהֶם בּוֹקָעַ עֵצִים יִפֶּכֵן בֶּם: ` אָם־קַהֶה הַבַּרָזֵל וְהוּאُ לֹא־פָּנֵים קּלְלֵּל וַחַיָלִים יִגַבֶּר וִיִתְרוֹן הַכִּשֵׁיר חָכִמָה: " אִם־יִשְׁךְ הַנָּחֵשׁ בִּלוֹא־לָחַשׁ וִאֱין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלְּשִׁוֹן: " דָבָרֵי פִי־חָבֶם חֶן וִשִּׂפָתוֹת כָּסֵיל תִּבַלְעֵנוּ: " תִּחַלֵּת דְּבָרֵי־פֵיהוּ סְכַלְוּת וְאַחֲרֵית פִּיהוּ הוֹלֵלְוּת רָעָה: " וְהַפָּבֶל יַרְבֵּה דְבָרֵים לֹא־יֵדֵע הָאָדָם מַה־שֵּׁיָהְוֹה וַאֲשֵׁר יָהִיָה מֱאַחַרָּיו מִי יַגִּיד לְוֹ: " עַמְל ַהַבְּסִילִים תְּיַגָּעֻנַּוּ אֲשֶׁר לְאֹ־יָדַע לְלֶכֶת אֶל־עִיר: יוֹ אָי־לֶךְ אֶׁרֶץ שֶׁמַּלְבֵּךְ נָעַר וְשְׂרַיִדְ בַּבְּקֶר יאֹבֵלוּ: " אַשְׁרֵיך אֶׁרֶץ שֶׁמַּלְבֵּךְ בֶּן־חוֹרֵים וְשָׁרַיִךְ בְּעֵת יֹאבֹלוֹ בִּגְבוּרָה וְלָא בַשְּׁתִי: " בַּעֲצַלְתִּים יִמַּךְ הַמְּקָרֶה וּבְשִׁפְּלְוּת יָדַיִם יִדְלֹף הַבֶּית: " לִשְׁחוֹל עשִים לֶּחֶם וְיַיִן יְשַׁמַּח חַיֵּים וְהַבֶּּסֶף יַעֲנֶה אֶת־הַכָּל: יֹ גַּם בְּמַדֶּעָדָ מֶלֶד אַל־תִּקַלֵּל וּבְחַדְרֵי מִשְׁבֵּבְדְּ אַל־תִּקַלֵּל עָשֶׁיר בִּי עַוֹף הַשְּׁבַּיִם יוֹלֵידְ אֶת־הַלּוֹל וּבַעַל (הכנפים) יַגַּיִד דְּבֶר: * שַׁלַּח לַחְמְךָּ עַל־פְּגַיִ הַמֵּיִם כִּי־בְּרָב הַיָּמִים תִּמְצָאֶנוּ: ַ מֶן־חֵלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לִשְׁמוֹנָה כָּי לָא תַדַּע מַה־יִּהְיֶה רְעָה עַל־הָאֶרֶץ: י אָם־יִמְּלְאוּ הֶעָבִים נֶּשֶׁם י עַל־הָאָרֶץ יָרִיקוּ וְאִם־יִפְּוֹל עֵץ בַּדְּרָוֹם וְאָם בַּצָּפָוֹן מְקָוֹם שֶׁיִפְּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהוּא: י שׁמֵר רְוּחַ לְא יִזְרֶע וִרֹאֵה בֶעָבִים לְא יִקְצְוֹר: " בַּאֲשֵׁר אֵינְדָּ יוֹדֵעַ מַה־דֵּרֶדְ הָרֹּוַח בַּעַצְמִים בִּבֵטון הַמִּלֵאָה כָּכָה ּלָא תַדַע אֶת־מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶת־הַכְּלֹ: י בַּבֹּקֶר זְרַע אֶת־זַרְעֶׂדּ וְלָעֶרֶב אַל־תַּנַח

^{9 (}כשהסכל)] קרי: כְּשֶׁסְּבְל

¹⁴ הַכְשֵׁיר | ל=יתיר י' (קרי=הַכְשֵׁיר | ל

^{21 (}הכנפים)] קרי: כְּנְפַיִם

[[]עמ' 1123] הנוסח היה "לַּגְּבֹּרֶים" חסר וי"ו, ובהתאם לכך ברשימת "נוסח כתב היד" בסוף הכרך שם צוין הכתיב המלא בכתי"ל, ואילו בהדפסות מאוחרות יותר של אותה מהדורה תיקנו את הנוסח בפנים לכתיב המלא "לַגְּבּוֹרֶים" והשמיטו את הציון ברשימת "נוסח כתב היד"). | ת=לַגִּבֹּרְים (כתיב חסר וי"ו) | קורן, ברויאר, מג"ה, סימנים, מכון ממרא

⁵ הַהָּוֹא | ל=הַהָּוֹא (ה"א מנוקדת!) | הערת המקליד 5

⁷ יְאַבֶּד טוֹבֶה] =ת ובדפוסים (טפחא מרכא) | ל=<יְאַבֵּד טוֹבֶה> לפי המקליד (מרכא ומרכא!), <יְאַבֵּד טוֹבֶה> (מרכא טפחא) לפי דותן וברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא, מג"ה

¹⁶ מַה־שֶּׁיְהְיֶּה] =שיטת-א ובדפּוסים (שי"ן דגושה) | ל=מַה־שֶּׁיְהְיֶּה (אין דגש בשי"ן) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

ממרא | מכון ממרא | ל=שֶׁיִפְּוֹל (חסר דגש | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא 23

ָיָדֶדְ כִּיֹ אֵינְדְּ יוֹדַעַ אֵי זֶה יִכְשָׁר הֲזֶה אוֹ־זֶּה וְאִם־שְׁנֵיהֶם כְּאֶחֶד טוֹבִים: ' וּמְתְוֹק הָאֶוֹר וְטִוֹב לַעֵיגַיִם לִרְאָוֹת אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ: " כֵּי אִם־שָׁנִים הַרְבֵּה יִחְיֵה הָאָדֶם בְּכַלָּם יִשְׂמֶח וְיוְכֹּר אֶת־יְמֵי ּהַהֹשֶׁךְ בִּי־הַרְבֵּה יִהְיוּ כָּל־שֶׁבָּא הֶבֶל: " שְׁמַח בְּחוּרוֹמֶיךְ וְיטִיבְדְּ לִבְּדֹּ בִּימֵי בְחוּרוֹמֶיף ּוְהַלֵּדְ בְּדַרְכֵי לִבְּדֹּ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיִדּ וְדָּע כִּי עַל־כְּל־אֱלֶּה יְבִיאֲדְּ הָאֱלֹהָים בַּמִּשְׁבְּּט: ` וְהָמֵר כַּעַס ָמִלֹבֶּה וְהַעַבֵר רָעָה מִבְּשָׁבֶרָ בֶּי־הַיַּלְדָוּת וְהַשַּׁחַרְוּת הֶבֶל: * וּזְכֹר אֶת־בְּוֹרְאֶידְ בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךְ עַד אֲשֶׁר לֹא־יָבֹאוֹ יְמֵי הֶרְעָֹה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תּאֹמַֹר אֵין־לֵי בָהֶם חֶפֶץ: י עַד אֲשָׁר לְא־תֶחְשַׁדְ ַהַשָּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֶח וְהַכּּוֹכָבֶים וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַתַר הַגְּשֶׁם: י בַּיּוֹם שֶׁיָּלֶעוּ שׁמְרֵי הַבַּּיִת וְהַתְעַוְתְוּ אַנְאֵי הֶחָיִל וּבָטְלָוּ הַטְּחֲנוֹת בֶּי מִעֵּׁטוּ וְחָשְׁכְוּ הָרֹאָוֹת בָּאֲרַבְּוֹת: י וְסַגְּרִוּ דְלָתַׂיִם בַּשׁוּק בִּשְׁפֵּל קוֹל הַטַּחֲנֶה וְיָקוּם לְקוֹל הַצִּפוֹר וְיִשַּׁחוּ כָּל־בְּנִוֹת הַשִּׁיר: " גַּם מִנְּלַהַּ יִרְאוּ וְחַתְחַתִּים בַּדֶּרֶדְּ וְיָנֵאץ ָהַשָּׁקֵד וְיִסְתַבֵּל הֶחָגָּב וְתָפֵר הָאֲבִיּוֹגֵה בִּי־הֹלֵךְ הָאָדָם אֶל־בֵּיִת עוֹלְמוֹ וְסָבְבָוּ בַשְּׁוּק הַסּוֹפְּדֵים ַן עַד אֲשֶׁר לְאֹ־ (ירחק) חֶבֶל הַבֶּּסֶף וְתְרְוּץ גָּלַת הַזְּהֶב וְתִשְּׁבֶר כַּדֹ עַל־הַמַּבּוּעַ וְנָרְץ הַגּּלְגַּל: אֶל־הַבְּוֹר: ' וְיָשְׁב הֶעָפֶּר עַל־הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיֶה וְהָרַוּח תְּשׁׁוּב אֶל־הָאֱלֹהָים אֲשֶׁר וְתָנֶהּ: " הֲבֶל הַבָּלֵים אָמֵר הַקּוֹהֱלֵת הַכְּּל הֶבֵל: " וִיֹתֵּר שֵׁהָיֶה קֹהֱלֵת חָבֶם עוֹד לִמַּד־דַּעַת אֵת־הָעָּם וְאָזֵן וְחַבֵּּר תָּבֶּן מְשָׁלֵים הַרְבֵּה: ' בִּקֵשׁ לֹהֶלֶת לִמְצָא דִּבְרֵי־תֻפֶּץ וְכָתוּב יָשֶׁר דִּבְרֵי אֱמֶת: '* דִּבְרֵי חַכָמִים בַּדָּרָבֹנוֹת וְכְמַשְּׁמְרָוֹת נְטוּעֶים בַּעֲלֵי אֲסֻבּּוֹת נִתְּנָוּ מֵרֹעֶה אֶחֶד: יֹ וְיֹתֵר מֵהֶפְּה בְּנִי הזָהֵר עשות ספָּרֵים הַרבֵּה אֵין לֵץ וַלַהַג הַרבֵּה יִגְעַת בָּשַׂר: " סוֹף דָבָר הַכְּל נִשְׁמֵע אֵת־הָאֵלֹהִים יָרָא ָוְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמֹוֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדֶם: " כַּי אֶת־כָּל־מֵעֲשֶׂה הָאֱלֹהֶים יָבֵא בְמִשְׁבָּט עַל כְּל־גָעְלֶם :אָם־טְוֹב וְאָם־רֶע

מגילת אסתר

ײּשּ " וַיְהֶי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרְוֹשׁ הָוּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַפֹּלֵדְ מֵהְדּוּ וְעַד־בּּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרֵים וּמֵאֶה מְדִינְה: בּיָּמֶים הָהֶם בְּשֶׁבֶת | הַמֶּלֶדְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַל בִּפֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירֵה: י בִּשְׁנַת 11 (ירחק)] קרי: יַרְתַּלְ

ו יוֹדֵע [ל=יוֹדֵע (חסר פתח גנוב!) | הערת דותן 1

³ וְיְטִיבְדֶּ] =דפוסים (וכן הכריעו ברויאר ומג"ה) | ל=וְיְטִּיבְדֶּ (טי"ת דגושה!) לפי ברויאר בוודאי ולפי דותן בספק, והצדק עם ברויאר (הוא ודאי). | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

בְחוּרוֹתֶּידְ] =ת ומסורת-ל ובדפוסים (כתיב מלא יו"ד) | ל=בְחוּרוֹתֶדְ (כתיב חסר יו"ד) | הערת ברויאר | קורן,
 ברויאר, סימנים, מכון ממרא

ן דפוסים ומג"ה | דפוסים ומג"ה | הפוקן וכך אצל איל דותן וברויאר ומג"ה | דפוסים וקורן=וְיָקוֹם | קיָקוֹם | פֿ וְיָקוֹם | אַ ומ"ג דפוס וניציה (בנקודת חולם), וראו מ"ש שהביא את דבריו של ראב"ע על תהלים פּ,יט ובספר הצחות קע"ו ע"ב.

הערת המקליד | בנקודת (וכן הכריעו ברויאר ומג"ה) | בְּשְּׂוּק (בנקודת קמץ!) | הערת המקליד 10 בַּשְׁוּק |

מכון ברויאר, סימנים, ברויאר | הערת הי"ו) | הערת ברויאר | סימנים, סימנים, מכון הַפּוֹפְדְים | ל=הַפּבְּדִים (כתיב חסר וי"ו) | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

הערת ברויאר | הערת בדפוסים מ"ש ובדפוסים | הערת ברויאר | ל=וְתֶרֶץ הערת ברויאר | ל= וְתְרָזּץ | און ומסורה | ל= וְתְרָץ הערת ברויאר | 11

וף [קוֹף] אות רגילה | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון | קוֹף | אות רגילה | הערת ברויאר | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

⁽בטעם מהפך בטעות) –ל ובדפוסים | הקלדה=כֵּי (בטעם מהפך בטעות)

שָׁלוֹשׁ לְמָלְבֹוֹ עָשָּׂה מִשְׁהֶּה לְכָל־שָּׁרֶיו וַעֲבָדֶיו חֵיל | פָּרַס וּמְדִי הַפַּרְהְמֵים וְשָׁרֵי הַמְּדִינְוֹת לְפְנֵיו: ַ בְּהַרְאֹתוֹ אֶת־עשֶׁר בְּבָוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֶת־יְלֶּר תִּפְאֶרֶת גְּדוּלְּתֻוֹ יָמֵים רַבִּים שְׁמוֹנֵים וּמְאַת יְוֹם: ּ וּבִמְלָוֹאת | הַיָּמֵים הָאֵׁלֶּה עָשָׂה הַפֶּׁלֶּךְ לְכָל־הָעָם הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשַׁׁן הַבִּירָה לְמִנְּדוֹל וְעַד־קְטֶן מִשְׁתֶּה שִׁבְעַת יָמֵים בַּחֲצֵׁר גִּנָּת בִּיתָן הַמֶּלֶד: ' תְּוּר | כַּרְפַּס וּתְבֹלֶת אָחוּוֹ בְּחַבְלֵי־בַוּץ וְאַרְגָּמָׁן עַל־גָּלִילֵי כֶּסֶף וְעַמָּוּדֵי שֵׁשׁ מִטְּוֹת | זָהֶב וְכֶּסֶף עֵל רְצְפַּת בַּהַט־וָשֵׁשׁ וְדַר וְסֹחֱרֶת: ' וְהַשְּׁקוֹת בּּכְלֵי זָהָב וְכַלִּים מִבּלֵים שׁוֹגִים וְיֵין מַלְכָוּת רֶב בְּיַד הַמֶּלֶדְ: " וְהַשְּׁתִיֶּה כַדֶּת אֵין אֹגֵס בִּי־בֵן | יִפַּד הַמֶּלֶדְ עַל כָּל־רַב בֵּיתֹוֹ לַעֲשְוֹת כִּרְצִוֹן אִישׁ־וָאִישׁ: " גַּם וַשְׁתַּי הַמַּלְכָּה עָשְׂחָה מִשְׁתַּה נָשֶׁים בֶּית הַמַּלְבוֹת אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרוֹשׁ: ` בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִּי כְּטְוֹב לֵב־הַמֶּלֶךְ בַּיָּיֵן אָמַׁר לְמְהוּמְּן בִּזְּתָא ַחַרָבוֹנְא בִּגְתָא וַאֲבַגְתָא זַתַר וְכַרְכַּס שִׁבְעַת הַפֶּרִיסִים הַמְשָּׁרְתִּים אֶת־פְּגֵי הַמֶּלֶדְ אֲחַשְׁוֵרְוֹשׁ: יֹי בְּלָהָבִּיא אֶת־וַשְׁתִּי הַמַּלְבֶּה לִפְגַי הַמֶּלֶדְ בְּכֶתֶר מַלְכָוּת לְהַרְאוֹת הֵעַמֵּים וְהַשָּׂרִים אֶת־יְפְּיָהּ יֹי ּבְּי־טוֹבַת מַרְאֶה הָיא: יֹּ וַתְּמָאֵן הַמַּלְבָּה וַשְׁתִּי לְבוֹא בִּדְבַר הַמֶּׁלֶךְ אֲשֶׁר בְּיָד הַסְּרִיסֵים וַיִּקְעַׂף הַמֶּלֶדְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בְּעֲרֶה בְוֹ: " וַיָּאמֶר הַמֶּּלֶדְ לַחֲכָמֶים יֹדְעֵי הֶעִתֶּים כִּי־כֵּן דְבַר הַמֶּּלֶדְ לִפְנֵי ּבֶּל־יֹדְעֵי דֶּת וָדֵין: דֹ וְהַקָּרָב אֵלָיו בַּרְשְׁנֶא שֵׁתָר אַדְמָתָא תַרְשִׁישׁ מֶרֶס מַרְסְנֶא מְמוּבֶן שִׁבְעַת שָׂרֵי | פָּרַס וּמָדִי רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּׁלֶךְ הַיּשְׁבִים רִאשׁנָה בַּמַּלְכְוּת: ◘ כְּדָת ׁ מֵה־לַּעֲשׁׂוֹת בַּמַּלְבֶּה וַשְׁתֵּי עַל | אֲשֶׁר לְא־עִשְׂתָּה אֶת־מַאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרֹּוֹשׁ בְּיֻד הַסְּרִיסִים: יוֹ וַיָּאמֶר (מומכן) לִפְּנֵי ַהַמֶּלֶדְ וְהַשָּׁרִים לָא עַל־הַמֶּלֶדְ לְבַדּוֹ עָוְתָה וַשְׁתִּי הַמַּלְבֶּה כֵּי עַל־בָּל־הַשְּׂרִים וְעַל־בְּל־הַעַמְּים אֲשֶּׁר בְּכָל־מְדִינְוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרְוֹשׁ: " כִּי־יֵצֵא דְבַר־הַמַּלְכָּה עַל־כָּל־הַנָּשִׁים לְהַבְּזָוֹת בַּעְלֵיהֶן בְּעֵינֵיהֶן בְּאָמְרָם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אָמֵּר לְהָבִּיא אֶת־וַשְׁתֶּי הַמַּלְבֶּה לְפָנֵיו וְלֹא־בָאָה: " וְהַיּוֹם הַזָּה תּאמַרְנָה | שָׁרָוֹת בָּרַס־וּמָדִי אֲשֶׁר שֶׁמְעוּ אֶת־דְבַר הַמַּלְבָּה לְכָל שָׂבֵי הַמֶּלֶדְ וּכְדֵי בִּזְיִוֹן ָוְקֶצֶף: יוֹ אָם־עַל־הַמֶּלֶדְ טוֹב וֵצֵא דְבַר־מַלְכוּתֹ מִלְפָּנְיו וְיִפְּתֵב בְּדְתֵי פְרַס־וּמָדֵי וְלָא יַעֲבֶוֹר אֲשֶׁר לְאֹ־תָבוֹא וַשְׁתִּי לִפְגַי הַמֶּלֶד אֲחַשְׁוַרוֹשׁ וּמַלְבוּתָהֹ יִתַּן הַמֶּלֶדְ לְרְעוּתָה הַטּוֹבֶה מְמֶנֶה: ַ וְנִשְׁמַע פִּתְגָּם הַמֶּלֶדְ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה בְּכָל־מַלְכוּתוֹ כִּי רַבָּה הֵיא וְכָל־הַנָּשִׁים יִתְּנְוּ יָקָר לְבַעְלֵיהֶן לְמִגָּדִוֹל וְעַד־קָטֶן: יֹּ וַיִּיטַב הַדְּבֶּר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶדְ וְהַשָּׂרֵים וַיַּעַשׁ הַמֶּלֶדְ בִּדְבַר מְמוּבֶן: יי וַיִּשְׁלַח סְפָּרִיםׂ אֶל־כָּל־מְדִינַוֹת הַמֶּּלֶךְ אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה בִּכְתָבָה וְאֶל־עַם וָעָם כִּלְשוֹגִוֹ לִהְיָוֹת כָּל־אִישׁ שֹרֵר בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשִׁוֹ עַמְוֹ: * אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵׁלֶּה כְּשֹׁדְ חֲמַת הַמֶּלֶדְ אֲחַשְׁוֹרִוֹשׁ זְבַר אֶת־וַשְׁתִּיֹ וְאָת אֲשֶׁר־עָשָּׁתָה וְאָת אֲשֶׁר־נִגְזָר עָלֶיהָ: יַ וַיֹּאֹמְרְוּ נַעֲרֵי־הַמֶּלֶדְ מְשְׁרְתֻיו יְבַקְשְׁוּ לַמֵּלֵדְ נִעָרוֹת בִּתוּלְוֹת טוֹבְוֹת מַרָאָה: ' וַיִּפְלֵּד הַמֵּלֵדְ פָּקִידִים בְּכָל־מִדִינְוֹת מַלְכוּתוֹ וַיִקבִּצְוּ אֶת־כָּל־נַעֲרֶה־בְּתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־בֵּית הַנְּשִׁים אֶל־יַד הֵגֶא סְרֵיס הַמֶּלֶדְ שֹמֵר הַנְּשָׁים וְנָתָוֹן תַּמְרָקִיהֶן : " וְהַנְּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטַב בְּעֵינֵי הַכָּּלֶךְ תִּמְלְדְ תַּחַת וַשְׁתִּי וַיִּיטַב ַהַדָּבֶר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶדְ וַיַּעַשׁ בֵּן: " אַישׁ יְהוּדִּי הָיֶה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירֶה וּשְׁמִוֹ מְרְדְּכִי בֶּן יָאָיר בָּן־שִׁמְעֵי בֶּן־קִישׁ אָישׁ יְמִינִי: ' אֲשֶׁר הָגְלָהֹ מִירַוּשְׁלַּיִם עִם־הַגֹּלָהֹ אֲשֶׁר הְגְלְתָּה עָם יְכְנְיָה מֱלֶד־יְהוּדֶה

15 (מומכן)] קרי: מְמוּכְּן

⁽אות רגילה) | במ"ס-ל ומסורה ומ"ש (ודפוסים וקורן) | ל-חוּר (אות רגילה) 4

²⁸ בצירה) בל | דפוסים=הגֵא (גימ"ל בצירה)

²⁹ תַּמְרֻקִיהֶן] =א₀ת ומסורת-ל ומ"ש | לש₁=תַּמְרוּקִיהֶן (כתיב מלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא 30 מַרדָבִי] =ל (בחטף קמץ) | דפוסים=מַרדִּבִי (בשווא) כאן ובכל המגילה.

אֲשֶׁר הָגְלָּה נְבוּכַדְנָצַר מֶלֶךּ בָּבֶל: ' וַיְהִי אֹמֵן אֶת־הֲדַסָּה הֵיא אֶסְתֵּר בַּת־דֹּדוֹ כֵּי אֵין לֶהּ אָב וְאֶם וְהַנַּעֲרֶה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמָוֹת אָבִיהָ וְאִפָּוֹה לְקָחֲהּ מְרְדֶּכֵי לוֹ לְבַת: יוֹ וְיִהִי בְּהשְּׁמֵע ּדְבַר־הַמֶּלֶדְ וְדָתֹוֹ וְבָהַקְבֵּץ נְעָרִוֹת רַבְּוֹת אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־יַד הַגָּי וַתִּלָּקַח אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית ַהַּמֶּלֶדְ אֶל־יֵד הַגַי שֹׁמֵר הַנְּשִׁים: " וַתִּיטַב הַנַּעֲרָה בְעֵינִיוֹ וַתִּשָּׂא חֶסֶד לְפָנִיוֹ וַיְבַהֵּל אֶת־תַּמְרוּ, קֶיה ָוְאֶת־מָנוֹתֶלָּ לְתַת לָּה וְאֵת שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאַוֹת לֶתֶת־לֶה מָבֵּית הַמֶּלֶדְ וַיִשַׁנֶּהָ וְאֶת־נַעֲרוֹתֵיהָ ַלְטָוֹב בֵּית הַנָּשִׁים: ` לֹא־הגַּיִדָה אֶסְתֵּר אֶת־עַמֶּה וְאֶת־מְוֹלַדְתָּה כֵּי מְרְדֶּכֵי צְוָה עָלֶיהְ אֲשֵׁר לארתַגִּיד: ״ וּבְכָל־יָוֹם וָיוֹם מְרְדְּכַיֹ מִתְהַלֵּדְ לִפְגֵי חֲצֵר בֵּית־הַנָּשָׁים לָדַעַת אֶת־שְׁלָוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יִעָשֶה בָּה: יֹנ וּבְהַגִּיעַ תֹּר נַעֲרָה וְנַעֲרָה לָבָוֹא | אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרוֹשׁ מִקֵץ הֱוֹת לָהּ כְּדֵת הַנָּשִׁים שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ כֵּי בֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי מְרוּקִיהֶן שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים בְּשָׁמֶן הַמֹּר וְשִׁשֵּׁה חֲדָשִׁים בַּבְּשָׂלִים וּבְתַמְרוּקֵי הַנְּשִׁים: " וּבָּזֶּה הַנַּעֲרֶה בָּאָה אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵתٌ כְּל־אֲשֶׁׁר תּאׁמַׁר יִנָּתֵן לָהֹ לְבַוֹא עִּמְּה מִבֵּית הַנְּשָׁים עַד־בֵּית הַמֶּלֶדְ: " בָּעֶרֶב | הֵיא בָאָה וֹבַבֿקֶר הֵיא שָׁבָּה אֶל־בֵּית הַנְּשִׁים שׁוֹּי אַל־יַד שַׁעַשָּגַז סְרֵיס הַמֵּלֵדְ שֹׁמֵר הַפִּּילַגִּשָּים לֹא־תָבְוֹא עוֹד אֵל־הַמַּׁלֵדְ כֵּי אָם־חָפֵץ בֶּהּ הַמֵּלֵדְ וָנָקראָה בִשֵּׁם: " וּבָהגִּיעַ תֹּר־אֶסְתֵּר בַּת־אֲבִיחַיִל דְּד מָרְדֻּבַי אֲשֵׁר ּלָקַח־לוֹ לְבַׁת לָבָוֹא אֵל־הַמֵּלֵדְ ּלָא בִקְשָׁהֹ דָּבָּר בִּי אָם אֶת־אֲשֶׁר יֹאמֶר הַגַּי סְרִיס־הַמֶּלֶדְ שֹמֵר הַנְּשָׁים וַתְּהֵי אֶסְתֵּר נֹשֵּׂאת ַתָּלְבָשָׁ הָעֲשִׂירֶי בָּלִ־רֹאֱיהָ: ™ וַתִּלְּלַח אֶסְתֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶל־בֵּיִת מַלְכוּתוֹ בַּחְדֶשׁ הְעֲשִׂירֶי הוּא־חָדֵשׁ טֶבֶת בִּשָּׁנַת־שֶׁבַע לְמַלְכוּתְוֹ: " וַיֵּאֱהַב הַמֵּלֵךְ אֵת־אֶסְתֵּר מָכָּל־הַנָּשִּׁים וַתִּשָּׂא־חֵן וְחֶסֶד לְפָנֶיו מִבְּל־ הַבְּתוּלֻוֹת וַיָּשֶׁם בֶּתֶר־מַלְכוּתֹ בְּרֹאשָׁה וַיִּמְלִיבֶהְ תַּחַת וַשְׁתִּי: יי וַיַּעַשׁ הַפֶּׁלֶדְ מִשְׁתֵּה גָּדוֹל לְכָל־שָּׁרָיוֹ וַעֲבָדָיו אֵת מִשְׁתֵּה אֶסְתֵּר וַהֲנָחָה לַמְּדִינוֹת עָשָּׁה וַיִּתֵּן מַשְּׁאֵת כְּיַד ַהַמֶּלֶדְ: " וּבְהַקָּבֵץ בְּתוּלִוֹת שֵׁנֵית וּמְרְדֶּכַי יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַמֶּלֶדְ: יֹ אֵין אֶסְתֵּר מַגֶּדֶת מְוֹלַדְתָּהֹ ָוְאֶת־עַמָּה כַּאֲשֶׁר צָוָה עָלֶיהָ מָרְדָּכֵי וְאֶת־מַאֲמַר מְרְדֵּכִי אֶסְתֵּר עֹשָׂה כַּאֲשֶׁר הִיְתָה בְאָמְנָה אָתוֹ: יֹא בַּיָמֵים הָהֵׁם וּמְרְדֶּכֵי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר־הַנֶּלֶךְ קָצַף בּגְּלָן וְעֶרֶשׁ שְׁנֵי־סָרִימִי הַנֶּלֶךְ מִשֹּׁמְרֵי ַהַפַּׂף וַיִבַקְשׁוּ לִשְׁלָח יָד בַּמֶּלֶדְ אֲחַשְׁוֵרְשׁ: י ּ וַיִּיָדַע הַדְּבָר לְמָרְדֶבַי וַיַּגִּד לְאֶסְתֵּר הַמַּלְבֶּה וַתְּאֹמֶר ּ אֶסְתֵּר לַמֱלֶדְ בְּשֵׁם מָרְדֶבֶי: יֹ וַיְבַקָשׁ הַדָּבָר וַיִּמְצֵא וַיִּתְלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכְּתָב בְּסֵפֶּר דִּבְרֵי ַהַיָּמֵים לִפָּנֵי הַמֵּלֶךְ: * אַחַר | הַדִּבָּרִים הָאֵׁלֵה גַּדַל הַמֵּלֵךְ אַחַשְׁוַרוֹשׁ אַת־הָמֶן בֵּן־הַמְּדֵתָא הָאַגְנִי ַןיְנַשְּׂאֵהוּ וַיַּשֶׁם אֶת־כִּסְאוֹ מֵעֵּל בְּל־הַשְּׂרֵים אֲשֶׁר אִתְוֹ: יַ וְכָל־עַבְדֵׁי הַפֶּּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַפֶּּלֶךְ בּּרְעִים וּמְשְׁתַּחֲוִים לְהָמָֹן בִּי־בָן צִוָּה־לָוֹ הַנֶּעֶלֶדּ וּמְּרְדֵּבֵׁי לָא יִכְרַע וְלָא יִשְׁתַּחֲוָה: וּ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי הַמֵּלֵדְ אֲשֵׁר־בִּשָּׁעַר הַמֵּלֶדְ לְמָרדָּכֵי מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֶּר אֵת מִצְוַת הַמֵּלֶדְ: י וַיִּהִי (באמרם) אַלְיוֹ ַיִוֹם וְיֹוֹם וְלָא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מְרְדֲלֵי כִּי־הִגִּיד לְהֶם אֲשֶׁר־הְוֹא יְהוּדִי: " וַיַּרָא הָמָֹן כִּי־אֵין מְרְדֶּבַּׁי כֹּרֵע וּמְשְׁתַּחֲוֶה לֵוֹ וַיִּמְּלֵא הָמֶן חֵמְה: ' וַיָּבֶּז בְּעֵינְיו לִשְׁלַח

27 (באמרם) קרי: כָּאָמְרֶם

ן בונים, סימנים, ברויאר, סימנים, בונים | בּוּבְדָנֶאַר | בּוּבְדָנֶאַר | פורן, ברויאר, סימנים, מכון בוניבָדְנָאַר | בונים ומסורות טברניות ובדפּוסים | לבּוְבוּכַדְנֶאַץ (כתיב מלא אל"ף) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

ן הערות ברויאר ודותן | בנקודות של אין | בעשְׁנָגָן | הערות ברויאר ודותן | בנקודות של אין ובדפוסים | ל $\pm$ שָׁנְשְׁנָגַן (בנקודות של אין פתח בעי"ן)

ו"ו (כתיב מלא וי"ו ומלא וי"ו ומלא וי"ו (כתיב מלא וי"ו ומסורות-אל וטברנית ומ"ש (כתיב מלא וי"ו ומלא וי"ו) | ל=הַבְּּתוּלֶת (כתיב מלא וי"ו וחסר וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

¹² יוֹשֶׁב] $= N_0$ ת ומסורת-ל וטברניות ומ"ש | לש $_1=$ ישַׁב (כתיב חסר וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא מילה | ל-ליילה (תחר מתם נובן) | בעובות בתקור בתקור מתח מולה מחדר מתח נובן |

ָיָדֹ בְּמֶּרְדֵּכֵי לְבַדֹּוֹ כִּי־הִגִּידוּ לְוֹ אֶת־עַם מְרְדֵּכֵי וַיָבַקֵּשׁ הָמָוֹ לְהַשְׁמֵיד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדֵים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכָוּת אֲחַשְׁוַרָוֹשׁ עָם מְרְדֶּכֵי: ' בַּחְדֶשׁ הָראשׁוֹן הוּא־חַדֶשׁ נִיסָׁן בִּשְׁנַת שְׁתַּים עֶשְׂבֵׁה ַלָּמֶלֶךְ אֲחַשְׁוַרָוֹשׁ הִפֵּיל פּוּר הוֹא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָוֹ מִיָּוֹם | לְיָוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחָדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־תִּדֶשׁ אֲדֶר: " וַיָּאמֶר הָמָן לַמָּלֶךְ אֲחַשְׁוַרוֹשׁ יֶשְׁנַוֹ עַם־אֶחָד מְפָּזֶר וּמְפֿרֶד בֵּין הֶעַמִּים בְּּכְל מְדִינְוֹת מַלְכוּתֶדְּ וְדָתֵיהֶּם שֹׁנְוֹת מִכָּל־עָם וְאֶת־דְּתֵי הַמֵּלֶדְ אֵינָם עֹשִׁים וְלַמֶּלֶדְ אֵין־שׁוֶה לְהַנִּיחֶם: אַם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יִבָּתֵב לְאַבְּדֶם וַעֲשֶּׁרֶת אֲלָפִׁים בִּכַּר־בָּׂסֶף אֶשְׁקוֹל עַל־יְדֵי עֹשֵי הַמְּלְאבְּה • ּלְהָבֶיא אֶל־גּנְזֵי הַמֶּלֶדְ: ` וַיָּסַר הַמֶּלֶדָ אֶת־טַבַּעְתָּוֹ מֵעַל יָדָוֹ וַיִּתְּנָה לְהָמֵן בֶּן־הַמְּדֶתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר ַהַיָּהוּדִים: '* וַיָּאמֶר הַמֵּלֶדְ לְהָמָו הַבֶּסֶף נָתַוּן לֻדְּ וְהָעָם לַעֲשְוֹת בְּוֹ כַּטְוֹב בְּעֵינֶיף: 'ב וַיִּקּרְאוּ סֹפְרֵי ַהַפֶּׁלֶד בַּחָדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב בְּכָל־אֲשֶׁר־צִנָּה הָבְּוֹ אֶל אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי־הַפֶּּעֶׁד ָןאֶל־הַפַּחוֹת אֲשֶׁר | עַל־מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל־שֲׂבִי עַם וְעָׁם מְדִינָה וּמְדִינָה בְּכְתָבָּה וְעָם וְעֶם ּכִּלְשוֹגָוֹ בְּשֶׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרשׁ גִכְהָּב וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ: " וְנִשְׁלוֹח סְפָּרִים בְּיַד הָרָצִים ׁ אַל־כָּל־מִדִינְוֹת הַמֵּלֶךְ לָהַשִּׁמִיד לַהַרָג וּלִאַבֵּד אֵת־כָּל־בُיָהוּדִּים מִנַּעַר וְעַד־זַלָּן טַף וְנָשִׁים בְּיִוֹם אֶחֶׁד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשֶׂר לְּחָׂדֶשׁ שְׁנֵים־עָשֶׂר הוּא־חַׂדֶשׁ אֲדֶר וּשְׁלְלֶם לָבְוֹז: " פַּתְשֶׁגֶן הַכְּּתָב לְהִנְּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלְוּי לְכָל־הֲעַמֵּים לִהְיִוֹת עֲתִדִים לַיִּוֹם הַזֵּה: " הֶרְצִּים יָצְאַוּ דְחוּפִּים בּדְבַר הַמֶּּלֶדְ וְהַדָּת נִתְּנֶה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירֶה וְהַמֶּלֶדְ וְהָמֶן יָשְׁבִּוּ לִשְׁתֹּוֹת וִהָעֵיר שׁוּשֵׁן נַבְּוֹכַה: יוֹמָרדֵּכִי יָדַע אֵת־כָּל־אֲשֶׁר נַעֲשָּׁה וַיִּקְרַע מָרדַכַי אֵת־בָּגָדִיו וַיִּלְבֵּשׁ שָׂק וָאֱפֶר וַיַּצֵא בְּתוֹדְ הָעִיר יֹ וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדוֹלָה וּמָרֶה: יַ וַיָּבוֹא עֻד לִפְנֵי שַׁעַר־הַנֶּלֶלֶד כֵּי אֵין לָבֶוֹא אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶדְ בִּלְבִוּשׁ שָׂק: ¹ וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֲבֶל גָּדוֹל לַיְהוּדִים וְצְוֹם וּבְכֵי וּמִסְפֵּד שַׂק וָאֵפֶר יָצַע לֱרַבִּים: ד (כתיב:ותבואינה)קרי: וַתְּבוֹאנָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶׂיהָ וַיַּגְידוּ לָה וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְבֶּה מְאָד וַתִּשְׁלֵח בְּגָדִים לְהַלְבֵּישׁ אֶת־מְרְדֲכִי וּלְהָסִיר שַׁקָּוֹ מַעָלָיו וְלָא קבֵּל: ּ וַתִּקְרָא אֶסְהֵּר לַהֲתְדְ מִפְּרִיםֵי הַכֶּּלֶדֶ אֲשֵׁר הָעֲמֵיד לְפָּנֶיהָ וַתִּצוַּהוּ עַל־מְרְדֵּכֵי לָדַעַת מַה־זֵּה ּוְעַל־מַה־זֶּה: ' וַיַּצֵא הָתָדְ אֱל־מְרְדֶּכֵי אֶל־רְחָוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֱלֶדְ: ' וַיִּגֶּד־לָוֹ מְרְדֶּכַי אָת כָּל־אֲשֶׁר קָרֶהוּ וְאֵת | כָּרָשַׁת הַכָּּסֶף אֲשֶּׁר אָמַר הָמָן לִשְׁלוֹל עַל־גִּנְזֵי הַמֵּלֶדְ (ביהודיים) לָאַבָּדֶם: " וָאֱת־פַּתשֵׁגון כָּתָב־בַּדָּת אֲשֶׁר־נָתַּן בְּשוּשָׁן לְהַשִּׁמִידָם נַתַן לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת־אֶסְתֵּר וּלְהַגַּיִד לֶה וּלְצַוּוֹת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְהְתְחַנֶּן־לֶוֹ וּלְבַמָּשׁ מִלְפָנָיו עַל־עַמֶּה: יוֹ יָבָוֹא הְתָדְ וַיַּגַּד לְאֶסְתֵּׁר אֵת דִּבְרֵי מָרְדֵּבֵי: ` וַתְּאֹמֶר אֶסְתֵּר לַבְּתְּדְ וַתְּצַוָּהוּ אֱל־מְרְדֶּבֵי: ״ כָּל־עַבְדֵי הַמֶּּלֶדְ ָוְעַם־מִדִינֹוֹת הַמֵּלֶךְ יְדָעִים אֲשֵׁר כָּל־אֵישׁ וְאִשָּׁה אֲשֵׁר יָבָוֹא־אֵל־הַמֵּלֶךְ אֵל־הַחָצֵּר הַפִּנִימִׁית אֲשֵׁר לְאֹ־יִקְבֹרא אַחַת דָּתוֹ לְהָלִּית לְבַּד מֵאֲשֶּׁר יְוֹשִׁיט־לְוֹ הַמֶּלֶדְ אֶת־שַּׁרְבִיט הַזְּהָב וְחָיֶה וַאֲנִי לְא נִקְרֵאתוֹ לָבַוֹא אֶל־הַמֶּּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשֵׁים יְוֹם: יֹ וַיַּגִּידוּ לְמָרְדֵּלֵי אֵת דִּבְרֵי אֶסְתֵּר: יֹ וַיָּאמֶר מְרְדֵּכֵי לְהָשֵׁיב אֶל־אֶסְתֵּר אַל־תְּדַמֵּי בְנַפְשֵּׁךְ לְהִמְּלֵט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכְּל־הַיְהוּדִים: " כֵּי אִם־הַחְרֵשׁ

23 (ביהודיים)] קרי: בַּיְהוּדִים

¹² מָנַּעַר וְעַד־זְלֵּן] =ל ובדפּוסים | הקלדה=מְנַּעַר וְעַד־זָלֵן (!) בטעות בעקבות BHS עד שתקנו בגירסה 4.20. 17 גִדוֹלֵה] =ת ומסורות-אל וטברניות ומ"ש | ל=גִדֹלָה (כתיב חסר וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

[ַ]רְיָבֶירָ יִרְיָהֶלְיּתְ בּהקלדת WLC הַהָּלְוֹאנָה בּהקליות 19.4 השמיטו את הקרי וכתיב (1.16 השמיטו את הקרי וכתיב

^{(&}quot;ועם" מוטעמת בתלישא קטנה ובלתי-מוקפת" קדינוֹת> ("ועם" מקדינוֹת | ל | דפוסים=<ןעַם מְדִינוֹת |

מכון ממרא, סימנים, ברויאר, פון ו"ו) או ל=יְוְדְעִים (בתיב מלא וי"ו) או זורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא יְדְעִים = 1

²⁹ נְקְרֵאתִיֹ] ל=נָקְרֵאתיֹ (חסר חיריק!) | הערת המקליד

אָם־לְעֵת כָּוֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכָוּת: " וַתְּאֹמֶר אֶסְתֵּר לְהָשֵׁיב אֱל־מְרְדֶּבֵי: " לֵךְ בְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְהוּדִׁים ָהַנְמְצְאֵים בְּשׁוּשָׁן וְצָוּמוּ עֶלֵי וְאַל־תִּאֹכְלוּ וְאַל־תִּשְׁתוּ שְׁלְשֶׁת יָמִים לַוְיָלָה וְיוֹם גַּם־אֲנֵי וְנַעֲרֹתַי אָצַוּם בֵּן וּבְבֵּן אָבָוֹא אֶל־הַכֶּּלֶרֶ אֲשֶׁר לְא־כַדָּת וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבֵדְתִּי: " וַיְעַבָּר מְרְדְּכֵי וַיַּעַשׂ ּבְּבֶּל אֲשֶׁר־צִוְּתָה עָלֵיו אֶסְתֵּר: * וַיְהָי | בַּיִּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבֵּשׁ אֶסְתֵּר מַלְבוּת וַתַּעֲמִّד בַּחֲצֵר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַפְּנִילִית נְכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּמֵא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַּלְכוּת נְכַח בֶּתַח הַבֵּיִת: בּ וַיְהַל כִרְאוֹת הַמֶּלֶדְ אֶת־אֶסְתַּר הַמַּלְבָּה עֹלֶדֶת בֶּחְצֵׁר נְשְׂאָה חֵן בְּעֵינֵיו וּיּוֹשֶׁט ָהַמֶּלֶדְ לְאֶסְתֵּר אֶת־שַׁרְבֵיט הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַתִּקְרָב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרָאשׁ הַשַּׁרְבִיט: י וַיָּאמֶר ָלָהֹ הַמֶּׁלֶדְ מַה־לֶּדְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וּמַה־בַּקּשָׁתֵדְ עַד־חֲצֵי הַמַּלְכָוּת וְיַנָּתֵן לֶדְ: י וַתִּאמֶר אֶסְתֵּר אָם־עַל־הַמֶּלֶדְ עָוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶדְ וְהָמָן הַיּּוֹם אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לְוֹ: " וַיָּאׁמֶר הַמֶּלֶדְ מַהְרוּ ָלְצַשָּׁוֹת אֶת־דְבַר אֶסְתֵּר וַיָּבָא הַמֶּלֶדְ וְהָמָוֹ אֶל־הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר־עָשְׁתָה אֶסְתֵּר: ' וַיֹּאמֶר ' ַהַמֶּלֶד לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיוּ מַה־שְּׁאֵלֶתֵד וְיָנָתֵן לֶדְ וּמַה־בַּקְּשָׁתֵדְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכָוּת וְתֵעֲשׂ: ַ וַתַּעַן אֵסְתֵּר וַתּאֹמָר שִׁאַלָּתֶי וּבַקּשָׁתִי: " אָם־מָצָאתִי חֵׁן בְּעֵינֵי הַמֵּלֶךְ וִאָם־עַל־הַמֵּלֶךְ טוֹב לָתֶתֹ אֶת־שָׁאֵלָתִי וַלָעֲשָוֹת אֶת־בַּקָשָׁתֵי יָבָוֹא הַמֵּלֶדְ וָהָמָוֹ אֱל־הַמִּשְׁתֵּהֹ אֲשֵׁר אֱעֲשֶׂה לָהֶׁם וּמְחֵר ָאֶעֱשֶׂה פִּדְבַר הַמֶּלֶדְ: " וַיֵּצֵא הָמָן בַּיָּוֹם הַהֹּוּא שְׂמֵח וְטָוֹב לֻב וְכִרְאוֹת הָמָוֹ אֱת־מְרְדֲכַי בְּשַׁעַר הַמֵּלֵדְ וָלֹא־קָם וָלֹא־זֶע מִמֵּנוּ וַיִּמָּלֵא הָמֵן עַל־מָרדָבֵי חַמֵּה: ` וַיִּתאַפַּק הָמָן וַיָּבוֹא אֵל־בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלֵח וַיָּבֵא אֶת־אֹהֲבֶיו וְאֶת־זֶרֶשׁ אִשְׁתְּוֹ: ״ וַיִּסַפַּּר לְהֶם הָמֶן אֶת־כְּבְוֹד עָשְׁרְוֹ וְרָב בְּנֵיו וְאֵת^ בָּל־אֲשֶּׁר גִּדְלָוֹ הַמֶּּלֶדְ וְאֵת אֲשֶׁר נִשְּׂאוֹ עַל־הַשָּׂרֵים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶדְ: יֹּ וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא־הַבִּּיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְבֶּה עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשֶׂתָה כֵּי אִם־אוֹתֵי וְגַם־לְמָחֵר אֲנֵי הֶרוּא־לֶה עִם־הַמֶּלֶדָּ: " וְכָל־זֶּה אֵינֵנּוּ שׁוֶה לֵי בְּכָל־עֵת אֲשֶׁר אֲנֵי רֹאֶה אֶת־מְרְדֶּכֵי הַיְּהוּדִּי יוֹשֵב בְּשַׁעַר ַהַמֶּלֶד: " וַתִּאמֶר לוֹ זֶּבֶשׁ אִשְׁתוֹ וְכָל־אְהֲבִיו יַעֲשוּ־עֵץ גָּבְהַ חֲמִשֵּׁים אַמָּה וּבַבְּקֶר | אֱמָר לַמֶּלֶד ּ וְיִתְלָּוּ אֱת־מֶּרְדֵּכֵי עָלָּיו וּבְא־עִם־הַמֱּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה שְׁמֵח וַיִּיטֵב הַדְּבֶר לִפְגֵי הָמֶן וַיַּעַשׁ הָעֵץ:

ַתַּחַרִּישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת בָוַח וָהַצָּלָּה יַעֵמָוֹד לַיִּהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵּר וַאַתִּ וּבֵית־אָבֶידְ תֹאבֵדוּ וּמֵי יוֹדֵע

לִפְנֵי הַמֶּלֶּך: יַ וַיִּמְּצֵא כָתוּב אֲשֶׁר הָנִּיד מְרְדֵּכִי עַל־בִּגְתָנָא וְתָּכֶשׁ שְׁנֵי סָרִמֵי הַמֶּלֶךְ מִשֹׁמְרֵי עַל־זָה וַנִּאמְר בִּקְשׁוּ לִשְׁלָח יָדְ בְּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוּרְוֹשׁ: יַ וַיְּאמֶר הַמֶּלֶדְ מְה־נַּעֲשְׁה יְקֶר בִּקְשׁוּ לִשְׁרְהָיו לֹא־נַעֲשְׂה עִמְּוֹ דְּבֶר: יַ וַיְּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בָּחָצֵר וְהָמֵן בָּא עַל־זֶה וַיִּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲשָׁר־הַכֶּלְן לְוֹ: " וַיִּאמְר וֹ לַשְׁרְהָיו לֹא־נַעֲשְׂה עִמְּוֹ דְּבֶר: יַ וַיְּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי בָּחָצֵר וְיִּאמֶר לֹוֹ הַמֶּּלֶךְ יְבְיִּמְי הַבָּּלְ אֲשְׁר הַמֶּלֶךְ יְבְיּאוֹ הְבָּלְעְשׁׁוֹת בְּאִישׁר הַמֶּלֶךְ הַלְּצְשְׁה הַמֶּלֶךְ הְבִּי עַלִּיתְרָה הַמֶּלֶךְ הַבְּיִמְיה הְמָן עַמֵּד בָּחָצֵר וַיִּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְבְּלִּא: ' וַיְּבוֹא הְמָלְ הַבְּעְשְׁה הַמֶּלֶךְ הְמָץ בִּיְלְרוֹ: " יָבִיאוּ לְבִרּשׁ מַלְכֿוּת יְתִּר הְמָן אֶלִר הָמֶּלֶךְ הְשָּׁלִי הַמֶּלֶךְ חְפֵּץ בִּיקְרְוֹ: " יָבִיאוּ לְבִרּשׁ מַלְכֿוּת הְמִבּי הַמָּלֶךְ וְמִיּשְׁר הַמֶּלֶךְ הְשְּׁלִיוֹ הַבְּעִילִיוֹת בְּאָשׁר הַמֶּלֶךְ וְמִי הְנָּלְיוֹ הִבְּיִי הְנָּלְיוֹ הְבָּלֵי הְיִבְי הְבָּלִי הְיִבְיוֹ הְנָבְיי הַבְּשְׁלִּי הְבָּים הַמְּלִים הְבִּים בְּיִים הְנָבְיי הְיבִּים הְעִּילִיוֹ הְבָּבְי הְבִּלְיוֹ הַבָּּעלְיוֹ הַבְּּעְלִיוֹ הַבְּעְלִיוֹ הְבָּב בְּשְׁה הְבוֹ הְשְׁבְּי הְבִּים הְבִּים הְעִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּישׁ הְבִּוֹ הַבְּיִים הְבָּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְיִּים הְבִּים הְבִּים הְבִּים הְיִים הְיִבּיב הְיִבְּיִים הְבָּב בְּיִים הְבִּים הְיִים הְבִּים הְיִים הְיִים הְּיִּים הְבִּים הְיִיבְים הְבָּים הְּעִּלְיוֹ הְבָּבְעְיוֹים הְבִּבְּים הְבִּיּבְּים הְיִבּבְישׁ בְּיוֹבוּ הְבִּישְׁתְּיִם הְּבִּים הְבִּיבְּיִים הְיוֹבְיִים הְבָּבְים הְיוֹים הְיִים הְיוֹּבְיתְיוֹ לְבִישְׁר בְּבְים הְיבִים הְּלְיוֹי הְבְּבְּים הְיבִּים הְיוֹבְים בְּבְּיוֹים הְבָּיבׁי בְּיִיבְּיוֹם הְבְּבְיוֹי בְּבְּיבׁי בְּלְבִישְׁיבּים הְבִילְים הְבְּבְּים בְּבְּיוֹ הְבְּיוֹב בְּישְׁבְּיוֹם הְבְּיבְיוֹ בְיְבְבִּים בְּלְבִים בְּיוֹבְים בְּבְּיוֹבְיוֹם הְיבְּיוֹבְיוֹ הְיבְּיוּ הְבִּיּבְיוֹי בְּבְּיבְיוֹים בְּיבְבְּיוֹבְיי בְּיִיבְּיוּי בְּבְּיבְּיוּ בְּבְּיבְּיוּבְיוֹי בְּיבְּיוֹם בְּבְּיוֹי בְּב

אַ בַּלַיִלָה הַהֹּוּא נָדְדֶה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִּיא אֶת־מֻפֶּר הַזִּכְרֹנוֹת דִּבְרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיָוּ נִקְרָאִים 🛰

דערת המקליד | הערת אל הַפִּשְׁתָּה (חסר מקף) ל=אָל [הערת המקליד 22 אל־הַפִּשְׁתָּה [

או ווֹיאֹמֶר (בטעם תלישא גדולה) או ווֹיאֹמֶר (בטעם תלישא גדולה) או ווֹיאֹמֶר (בטעם תלישא גדולה) או ווֹיאֹמֶר בטעם כפול בקורן וסימנים. | ברויאר, דותן, מכון ממרא בטעם כפול בקורן וסימנים. | ברויאר, דותן, מכון ממרא

²⁹ מַה־לַּעֲשืׁוֹת] =שיטת-א ובדפּוסים (למ"ד דגושה) | ל=מַה־לַעֲשืׁוֹת (אין דגש) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

הַלְבוּשׁ וְהַפֿוּס עַל־יַד־אִّישׁ מִשָּׁרֵי הַמֵּלֹדְ הַפַּרִתּמִים וְהַלְבִּישׁוֹ אֵת־הָאִישׁ אֲשֵׁר הַמֵּלֶדְ חָפֵץ בִּיקָרְוֹ ּוָהְרְבִּיבָהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחַוֹב הָעִּיר וְקָרָאוּ לְפָנְיו בֶּכָה יֵעָשֶׂה לְאִישׁ אֲשֵׁר הַמֶּלֶךְ חָבֵּץ בִּיקָרְוֹ: ָ וַיֹּאמֵר הַמֵּלֶדְ לְהָטָו מַתֵּר קַח אֶת־הַלְּבָוּשׁ וְאֶת־הַפּוּס כַּאֲשֶׁר דְּבַּרְתָּ וַעֲשֵׁה־בֵּן לְמְרְדְּבֵי הַיְּהוּדִי ' וַיֹּאמֵר הַמֵּלֶדְ לְהָטָן מֶתְהַ בָּח אֶת־הַלְּבָוּשׁ וְאֶת־הַפּוּס כַּאֲשֶׁר דְּבַּרְתָּ וַעֲשֵׂה־בֵּן לְמְרְדְּבֵי הַיְּהוּדִיי ָהַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶדְ אַל־תַּבֵּל דְּבָּר מִכְּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: "א וַיַּקַח הָמָן אֶת־הַלְּבִוּשׁ וְאֶת־הַסוּס וַיַּלְבֵּשׁ אֱת־מְרְדֵּכֵי וַיַּרְכִּיבֵהוּ בִּרְחוֹב הָעִיר וַיִּקְרֵא לְפָּנְיו בָּכָה יֵעָשֶה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶדְ חְפֵּץ בִּיקרוֹ: יֹ וַיַשָּׁב מַרדַכִי אָל־שַׁעַר הַמֵּלֶדְ וְהַמַןֹ נִדְחַף אֵל־בֵּיתוֹ אַבֵּל וַחַפְּוּי רִאשׁ: יֹ וַיְסַבּּׁר ָהָמָן לָזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־אָהֲבֶּיו אָת כָּל־אֲשֶׁר קָרֶהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמִיו וַזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ אֶם מְזָּרַע הַיָּהוּדִים מְרְדֶבַּי אֲשֶׁר ゚הַחִלּוֹתְ לִנְפָּל לְפָנָיוֹ לֹא־תוּכֵל לוֹ בִּי־נָפְוֹל תִּפְּוֹל לְפָנֵיו: " עוֹדֶם מְדַבְּרֵים עִמֹּוֹ וְסָרִיםֵי הַמֵּלֵדְ הִגִּיעוּ וַיַּבָהְלוֹּ לְהָבִיא אֱת־הָמָוֹ אֱל־הַמִּשְׁתֵּה אֲשֶׁר־עַשְׁתָה אֱסְתֵּר: * וַיָּבָא ַהַּמֶּלֶדְ וְהָלָוֹ לִשְׁתִּוֹת עִם־אֶסְתֵּר הַמַּלְבֶּה: יַ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶדְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיָּוֹם הַשַּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיו ַמָה־שָּׁאֵלָתֶדְ אֵסְתֵּר הַמַּלָבָּה וְתָנָתֵן לֶדְ וּמַה־בַּקָשָׁתֶדְ עַד־חַצִי הַמַּלְכָוּת וְתַעֲשׁ: י וַמַּעַן אֵסְתֵּר הַמַּלֹכָּה וַתּאֹמַׁר אָם־מָצָּאתִי חֵן בִּעֵינִידְּ הַמֵּׁלֵדְ וִאָם־עַל־הַמֵּלֵדְ טָוֹב תִּנָתוְ־לֵי נַפִּשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמֵּי בִּבַקָשָׁתִי: ־ כֵּי נִמְכַּרָנוּ אֲנֵי וְעַמִּׁי לְהַשָּׁמִיד לַהַרוֹג וּלְאַבֵּד וְאַלוּ לַעֲבָדִים וְלִשָּׁפַּחָוֹת נִמְכַּרְנוּ הַחַבַּשִׁתִּי כִּי אֵין הַצֵּר שׁוָה בִּגַזָק הַמֵּלֶדְ: " וַיֹּאמֵר הַמֵּלֶדְ אַחַשְׁוַרוֹשׁ וַיָּאמֵר לְאֵסְתֵּר הַמַּלְכָּה ָמִי הָוֹא זֵה' וָאֵי־זֵה הֹוֹא אֲשַׁר־מִלָּאוֹ לְבָּוֹ לַעֲשָׂוֹת בֵּן: ' וַתְּאֹמֵר אֶסִתֵּׁר אֶישׁ צֵר וְאוֹיֵב הָמֵן הָרֶע הַזֶּה וְהָמֶן נִבְעַת מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְבֶּה: ' וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחַמְתוֹ מִמְשְׁתֵּה הַיַּיִן אֵל־גְּנַת ַהַבִּיתָן וְהָמֵן עָמַׁד לְבַקָּשׁ עַל־נַפְּשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה בִּי רָאָה בִּי־כָלְתָה אֵלֵיו הָרְעָה מֵאֵת הַמֱלֶדְ: ין וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגְּנַּת הַבִּיתָו אֶל־בֵּית | מִשְׁתֵּה הַנַּיִן וְהָמָן נֹפֵּל עַל־הַמִּטְה אֲשֶׁר אֶסְתַּר עָלֶיהָ י ַוַיִּאמֶר הַמֶּלֶדְ הֲגַּם לִבְבָּוֹשׁ אֶת־הַמַּלְבֶּה עִמְי בַּבָּיִת הַדְּבָר יָצָא מִפְּי הַמֶּלֶדְ וּפְגֵי הָמֶן חָפְוּ: " וַיִּאמֶר ַחַרְבוֹנָה אֶחָד מִן־הַפָּרִיסִׁים לִפְגֵי הַבָּּלֶךְ גַּם הנַה־הָעֵץ אֲשֶׁר־עָשָׂ ֶה הָבָּּן לְמָרְדֶבַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טָוֹב עַל־הַמֶּלֶדְ עֹמֵדֹ בְּבֵית הָמָוֹ גָּבָהַ חֲמִשִּׁים אַמֶּה וַיִּאמֶר הַמֶּלֶדְ תְּלָהוּ עָלֵיו: ` וַיִּתְלוּ אֶת־הָמָוֹ ַעַל־הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכֵין לְמְרְדֶּכֵי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁבֶכָה: * בַּיִּוֹם הַהֹוּא נְתַוֹ הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה אֶת־בֵּית הָמָן צֹבֵר (היהודיים) וּמְרְדֵּכִי בָּא לִפְנֵי הַמֶּלֶדְ בְּי־הִגִּידָה אֶסְתֵּר מָה הוּא־לֶה: ַ וַיָּסַר הַמַּלֶדְ אֵת־טַבַּעִתוֹ אֲשֵׁר הֵעֵבִיר מֶהָלֶוֹ וַיִּתָּה לְמָרְדֵּכֵי וַתָּשֵׁם אֵסְתֵּר אֵת־מָרְדֵּכִי עַל־בֵּית הָמֶן: יֹ וַתְּוֹסֵף אֵסְמֵּר וַתִּדַבֵּּר לִפָּנֵי הַמֶּּלֶדְ וַתִּפְּל לִפָּנֵי רַגְלֵיו וַתֵּבְדַ וַתִּתְחַנַּן־לוֹ לְהַעֲבִיר אֵת־רָעַת

23 (היהודיים) קרי: הַיְּהוּדֵים

תנפוצות הנפוצות | מ"ש=וְהִלְבִּישׁוּ | חסר יו"ד) וכן בדפוסים ובמגילות הנפוצות | מ $^{\circ}$ שּׁהַלְבִּישׁוּ | אַסּלתב $_{1}$ ומסורת-ל וטברניות | מ $^{\circ}$ שּׁהַלְבִּשׁוּ (חסר יו"ד) וכן בדפוסים ובמגילות הנפוצות

ן והקמליד תיקן בי להעיר | הערות ברויאר ודותן | 4 בויַקַח (חסר דגש) והקמליד תיקן בי להעיר

⁵ אֲשֶׁר [ל=אֲשֶׁר (בנקודה לטעם תביר!) והמקליד תיקן את הטעם בשי"ן בלי להעיר

⁷ וַיּאמְרוּ"] =ל, בטעם כפול בכתב־היד (!) כדי להבליט את הטעם מלעיל (נסוג אחור) ולמנוע טעות. | קורן, דותן, ברויאר, מג"ה

¹³ וְּהָם שנים (וּ, ו), והם שנים שכתב: ואלו לעבדים - לפי דעתי הוא מלרע כמו "ואלו חיה" דקהלת (וּ, ו), והם שנים חסרים על פי המסורת | ל=וֹאַלּוּ (כשיטתו בלי לציין כפל טעמים) | קורן וסימנים

ודותן ברויאר הערות משרת) | הערות ברויאר ודותן | הערות ברויאר | הערות ברויאר ודותן | ברויאר ודותן | אַסְהֵּר | ברויאר ודותן | 15

¹⁶ נִבְעַּׁת [בּקמץ - יש דפוסים=נָבְעַּׁת (בקמץ) בל (בפתח) וכן בתיגאן.

¹⁸ נֹפֵּל] =ל? ובדפוסים (בטעם רביע) וכן ברויאר ומג"ה | ל=נבָּל ובהקלדה (בכתי"ל בהגדלה רואים נקודה אחת למעלה מהאות לצד שמאל, ואולי שתי נקודות מטושטשות ו/או מובלעות מעל האות באמצע). | קורן, דותן, ברויאר, מג"ה

ָהָמָן הָאָגָגִי וְאֵת מֲחֲשַׁבְתוֹ אֲשֶׁר חָשַׁב עַל־הַיְהוּדִים: י וַיַּוֹשֶׁט הַפֶּּלֶדְּ לְאֶסְתֵּׁר אֵת שַׁרְבֵּט הַזָּהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּׁר וַתִּעֲמָד לִפְגֵי הַמֶּלֶד: " וַתְּאֹמֶר אִם־עַל־הַמֶּלֶדְ טוֹב וְאִם־מְצְאתִי חֵן לְפָּנִיו וְכָשֵׁר ַהַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּׁלֶדְ וְטוֹבָה אֲנֵי בְּעֵינֵיו יִכְּתֵּב לְהָשֵׁיב אֶת־הַסְּפָּרִים מַחֲשֶּׁבֶת הָמֶן בֶּן־הַמְּדְתָא הְאַגְגִי אֲשֶׁר כְּתַב לְאַבֵּד אֶת־הַיְּהוּדִּים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינִוֹת הַמֶּלֶדְ: ' בֹּי אֵיכָכֶה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּרָשֶה ָאֲשֶׁר־יִמְצֵא אֶת־עַמֵּי וְאֵיכָבָה אוּכַל וֶרָאִיתִי בְּאָבְדָן מוֹלַדְתִּי: ' וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוַרֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה וּלְמָרְדֵבֵי הַיָּהוּדֵי הַנֵּה בֵית־הָמָוֹ נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָּלָוּ עַל־הָעֵׁץ עֵל אֲשֶׁר־שָׁלַח יָדוֹ (ביהודיים) : " וְאַשֶּׁם פִּתְבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כַּשְּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַפֶּּעֶה וְחָתְמִוּ בְּטַבַּעַת הַפֶּעֶלֶה בֶּי־כָתָּב אֲשֶׁר־נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּׁלֶךְ וְנַחְתָּוֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב: יוּ וַיִּקְרְאוּ סֹפְרֵי־הַמֱלֶךְ בֶּעֵת־הַהִּיא בַּהֹֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִּׁי הוּא־חָדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בוֹ וַיִּכְּתֵב בְּכָל־אֲשֶׁר־צְוָה מְרְדֲכֵי ָאֶל־הַיָּהוּדִֿים וְאֶל הָאֲחַשְׁדַּרְפְּגִים־וְהַפַּחוֹת וְשָׁבֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר | מֵהְדּוּ וְעַד־בּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרֵים וּמֵאָהֹ מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה בּּכְתָבָּה וְעָם וָעֶם בִּלְשֹׁגִוֹ וְאֶל־הַיְהוּדִּים בִּכְתָבֶם וְכִלְשוֹנֶם: ` וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֹשׁ וַיַּחְתִּּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָּרִים בְּיַד הָרָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ ָהְאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּגֵי הֶרַמְּכִים: "א אֲשֶׁר נָתַו הַמֶּלֶךְ לַיְהוּדֵים | אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר־וְעִיר לְהִקְּהֵל וְלַעֲמָד עַל־נַפְשָׁם ֹלְהַשְּׁמִיד וְלַהֲהֹג * וּלְאַבֵּד אֶת־כְּל־חֵיל עַם וּמְדִינֶה הַצְּרֵים אֹתֶם טַף וְנָשֶׁים וּשְׁלָלֶם ָלְבְוֹז: יֹּב בְּיָוֹם אֶלֶּד בְּכָל־מְדִיגָוֹת הַמֶּלֶּךְ אֲחַשְׁוֹרָוֹשׁ בִּשְׁלוֹשָׁה עָשֶׁר לְּחָדֶשׁ שְׁנֵים־עָשֶׂר הוּא־חְׁדֶשׁ אָדֵר: " פַּתְשֶׁגֶן הַכְּּתָב לְהָנָחֵן דָּתֹ בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל־הָעַמֶּים וְלִהְיוֹת (היהודיים) (עתודים) לַיַּוֹם הַלֶּה לְהִנָּקָם מֵאֹיְבֵיהֶם: " הָרָצִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הֲאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאָוּ מְבֹהָלֵים וּדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶדְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשוּשַׁן הַבִּירֶה: יו וּמְרְדְּכֵּי יָצָא | מִלְפְנֵי הַמֶּלֶדְ בִּלְבִוּשׁ מַלְכוּת תְּבֵלֶת וָחֹוּר וַעֲטֶבֶת זָהָבֹ גְּדוֹלֶה וְתַכְרֵיךְ בְּוּץ וְאַרְגָּמֻן וְהָעֵיר שׁוּשָׁׁן צְהַלֶּה וְשָׁמֵחָה: ◘ לַיְהוּדִּים הֶיְתָה אוֹרֶה וְשִׁמְתָה וְשָׁשָוֹ וִיקָר: " וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָּה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶדְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִּמְחָה וְשָׁשוֹן לַיָּהוּדִים מִשְּׁתֶּה וְיָוֹם עָוֹב וְרַבִּּים מֵעַמֵּי הָאֶבֶץ מְתִיהַדִּים בְּי־נְפֵּל ַפַּחַד־הַיָּהוּדֵים עֲלֵיהֶם: ☀ וּבִשְׁנִים עֲשָּׁר חוֹדֵשׁ הוּא־חוֹדֵשׁ אֲדָֹר בִּשְׁלוֹשָּׁה עָשֵּׁר יוֹם בוֹ אֲשֶׁר ָהגָיַע דְבַר־הַמֶּלֶדְ וְדָתֻוֹ לְהַעָשָוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִּבְּרוּ איְבֵי הַיְהוּדִים לִשְׁלִוֹט בָּהֶם וְנַהַפַּוֹדְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטָוּ הַיָּהוּדֵים הֵפָּה בְּשֹנְאֵיהֶם: בּ נִקְהַלוּ הַיְהוּדִים בְּעָרִיהֶם בְּכָל־מְדִינוֹת הַפֶּּלֶדְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלַח יָּד בִּמְבַקְשֵׁי רֶעָתֶם וְאִישׁ לֹא־עָמֵד לִפְנֵיהֶם * בִּי־נָפַל פַּחְדֶּם עַל־כָּל־הָעַמִּים: י וְכָל־שָׁרֵי

במגילות אשכנז להרג

רק ט

במגילות אשכנז בּפְנֵיהֶּם

^{7 (}ביהודיים) | קרי: בַּיְהוּדְים

^{16 (}היהודיים)] קרי: הַיָּהוּדֵים

^{17 (}עתודים) קרי: עֵתִידִים

ודותן ברויאר הערות ברויאר ודותן | ל=וַיִקְרְאָוּ (חסר דגש) והמקליד תיקן בלי להעיר | הערות ברויאר ודותן | 8

¹⁴ וְלְהֲהֹג] =אַסּלשוּת ומסורת-ל ומסורה ומ"ש | מ"ג דפוס ונציה=לַהֲהֹג (בלי וי"ו החיבור בראש התיבה) | במגילות אשכנז כתוב "להרג" (ח,יא) בלי וי"ו החיבור ו"בפניהם" (ט,ב) בבי"ת במקום למ"ד; גירסה זו נפוצה מאז ימי הביניים. אבל כבר נפסק במנחת שי שעל פי המסורה יש לכתוב "ולהרג" (בוי"ו) ו"לפניהם" (בלמ"ד). בגלל זה הנהיגו בקהילות רבות של בני אשכנז בדורות האחרונים לקרוא כל אחד משני הפסוקים פעמיים מפני הספק. ואולם כבר ידוע שגרסת כתר ארם צובה הייתה "ולהרג", "לפניהם" בהתאם למסורה, וכן הוא בכל כתבי־היד הטברנים הקרובים לו, ולכן כבר לא נשאר כל ספק. לפרטים נוספים ראו את מאמרו של הרב מרדכי ברויאר, [http://www.herzog.ac.il/tvunot/fulltext/mega10_broyer.pdf] "מקראות שיש להם הכרע"].

¹⁷ יַצְאָוּ | =שיטת-א (מרכא בתיבת תביר) | הקלדה=יֵּצְאָוּ 17

²⁴ אֲחַשְׁוַרֹּוֹשׁ] ל=אֱחַשְׁוַרֹּוֹשׁ (בחטף קמץ!) והמקליד תיקן בלי להעיר על הניקוד החריג | הערת דותן

אסתר ח,יא. מסורות-אל ומ"ש | מ"ג דפוס ונציה=בַּפְנַיהֶּם | ראו עוד בהערת הנוסח על אסתר ח,יא. ^{2} לָפְנֵיהֶם | ראו עוד בהערת הנוסח על אסתר ח,יא.

בספרים אחרים אֲרִידֵי וכך כתוב במגילות רבות

הַמָּדִינֹוֹת וָהָאֵחַשִּׁדַּרְפָּנִים וָהַפַּּחוֹת וְעֹשֵי הַמִּלָאכָה אֲשֵׁר לַמֵּׁלֵדְ מְנַשִּׂאִים אֵת־הַיִּהוּדֵים כְּי־נָפֵל פַּחַד־מְרְדֶּכֵי עֲלֵיהֶם: י בִּי־גָדְוֹל מְרְדֶּכֵי בְּבֵית הַפֶּּלֶךְ וְשְׁמְעִוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל־הַמְּדִיגִוֹת בִּי־הָאִישׁ מְרְדֶּכַי הוֹלֵדְ וְגָדוֹל: יֹּ וַיַּכָּוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל־אַיְבֵיהֶם מַכַּת־חֱרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדֶן וַיְּעֲשְוּ בְשֹנְאֵיהֶם ּכִּרְצוֹנֶם: ' וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגָּוּ הַיְּהוּדִים וְאַבֵּׁד חֲמֵשׁ מֵאָוֹת אֶישׁ: ' וְאָת | בַּּרְשַׁנְדֶּתָא וְאֵת ן דַּלְפָוֹן וְאֶת | אַסְפֶּתָא: " וְאָת | פּוֹרֶתָא וְאֵת | אֲדַלְיֶא וְאֵת | אֲרִידֶתָא: " וְאֵת | פַּרְמַשְׁתָּא וְאֵת | אָרילַי וְאָת | אֲרדַי * וְאֵת | [יַזֵתָא : ` יְצְשֶּׁרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן־הַמְּדֶתָא צֹרֵר הַיְּהוּדֵים הָרֶגוּ וּבַבּוָּּה לְא שָׁלְחָוּ אֶת־יָדֶם: "* בַּיִּוֹם הַהֹוּא בָּא מִסְפַּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירֶה לִפְנֵי הַמֶּלֶדְ: " וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶדְ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְהוּדִּים וְאַבֵּד חֲמֵשׁ מֵאָוֹת אִישׁ וְאֵתֹ עֲשֶׂרֶת בְּגֵי־הָמָוֹ בִּשְׁאֱר מְדִינְוֹת ַהַמֶּלֶךְ מֶה עָשָׂוּ וּמַה־שָּׁאֵלֶתַךְ וְיָנָתֵן לָּךְ וּמַה־בַּקּשָׁתָךְ עָוֹד וְתַעֲשׁ: " וַתְּאֹמֶר אֶסְתַּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב ּינָתַן גַּם־מָּחָׁר לַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁׁן לַעֲשָׂוֹת כְּדֶת הַיָּוֹם וְאֵת עֲשֶׂרֶת בְּגֵי־הָמֶן יִתְלִּוּ עַל־הָעֵץ: " וַיָּאֹמֶר הַפֶּלֶדְ לְהֵעָשָוֹת בַּן וַתִּנְּתָן דֶּת בְּשׁוּשֵׁן וְאֶת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי־הָמֶן תְּלְוּ: יוֹ וַיְּפְּהַלֹּוּ (היהודיים) אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן גַּם בְּיַוֹם אַרְבָּעָה עָשָׁר לְּחָדֶשׁ אֲדָּר וַיִּהַרְגַוּ בְשׁוּשָׁן שְׁלְשׁ מֵאָוֹת אֵישׁ וּבַבִּוָּה לְא שָׁלְחוּ אֶת־יָדֶם: " וּשְׁאָר ַהַיָּהוּדִֿים אֲשֶׁר בָּמָדִינוֹת הַמֶּלֶדְ נִקָהַלָּוּ | וְעָמָד עַל־נַפְּשָׁם וְנוֹתַ מֵאִיבֵיהֶם וֹהָרוֹג בִּשְׂנָאֵיהֶם חֲמִשֶּׁה וְשִׁבְעֵים אֶלֶף וּבַּבּוֹּה לָא שֶׁלְחָוּ אֶת־יָדֶם: " בִּיוֹם־ שְׁלוֹשֶׁה עָשֶׂר לְחַדֶּשׁ אֲדֶר וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעֶה עָשָׂר בֹּוֹ וְעָשַׂה אֹתׁוֹ ּיָוֹם מִשְׁתֶּתָה וְשִּמְחֶה: " (והיהודיים) אֲשֶׁר־בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוֹּ בִּשְׁלוֹשֶׁה עָשָּׂר בֹּוֹ וּבְאַרְבָּעֶה עָשֶׂר בָּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשֵּׁה עָשָּׁר בוֹ וְעָשָה אֹתוֹ יִוֹם מִשְׁתֵּה וְשִּׁמְחֵה: " עַל־בֵּוְ הַיָּהוּדֵים (הפרוזים) הַיִּשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרְזוֹת בּ עשִׁים צָּת יָוֹם אַרְבָּעָה עָשָׁר לְחָדֶשׁ אֲדָּר שִׁמְחֶה וּמִשְׁתֶּה וְיִוֹם טָוֹב וּמִשְׁלְחַ מְנִוֹת אֵישׁ לְרֵעֵהוּ: כּ וַיִּכְתָּב

^{11 (}היהודיים)] קרי: הַיְּהוּדֵים

^{15 (}והיהודיים)] קרי: וְהַיְּהוּדִים

^{16 (}הפרוזים)] קרי: הַפְּרְזִים

BHS. של מפוקפקת קריאה בעקבות (טעם המהפך בגימ"ל!) הקלדה=בֶּי־גֶדוֹל | ל- [בעקבות בגימ"ל!) בעקבות בי־גֶדוֹל | בעקבות מפוקפקת של באימ"ל!

⁴ פַּרְשַׁנְדֶּתָא [=מ"ש (ובדפוסים וקורן) | ל=פַּרְשַׁנְדֶּתָא (אות רגילה)

⁽אות רגילה) אַ פְּרְמַשְׁתָּא | ל=פַּרְמַשְׁתָּא (אות רגילה) | ל=פַּרְמַשְׁתָּא (אות רגילה) = 5

⁶ אֲרְדֵי] =לב $_1$ ובמ"ק דפוס ונציה <ל' וחס'> ובמ"ג דפוס ונציה (בפנים), ועוד ע"פ שני כת"י טברנים נוספים שהעיר עליהם ברויאר בספר הרשימות שלו. מכיון שהמסורה תומכת באופן חד-צדדי בכתיב החסר נראה שהיה צריך לכתוב את התיבה חסרה אפילו בלי כתבי־היד הנוספים שהביא ברויאר. וראו בדברי המ"ש שמחזקים את המסירה הזו: <אם מילת "ארידי" מלא יו"ד או חסר? במקרא גדולה חסר יו"ד ונמסר עליו: "לית וחסר". וכן נכתב ונמסר במקרא כתב־יד. ואולם בספרים אחרים ישנים מהדפוס וכתבי־יד מלא יו"ד, וכן "לית וחסר". במגלותיו.> בכתיב חסר הכריעו דותן וברויאר (בשתי מהדורותיו האחרונות) ומג"ה. לדיון רחב ראו מאמרו של אדם בן-נון, "ארידי / ארדי" (תשע"ד), וכן את התגובה המפורטת על מאמרו בקישור הזה: < https://maharitz.co.il/?CategoryID=276&ArticleID=5922>. בדפוסים ובמהדורות קורן (בעקבות הדעה האחרונה בהערת מ"ש), סימנים, מכון ממרא)

^{ַ (}אותיות רגילות) | ל=וַיְזֶתָא (אותיות רגילות) | ל בַּיַיְזֶתָא (אותיות רגילות)

¹³ הְתְּרוֹג] =ת ומסורות טברניות ומ"ש (כתיב מלא וי"ו) | ברויאר הביא עוד שני כת"י [ב $_1$ שתומכים בכתיב המלא והטיל ספק בנכונותו של מסורת-ל. | ל,מסורת-ל?=וְהָרֹגֹ (כתיב חסר וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון מסרא

¹⁴ שָׁלוֹשֵׁה | בחויאר, סימנים, מכון ממרא (כתיב חסר וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

מכון ממרא סימנים, סימנים, ברויאר, סימנים, מכון ממרא = [בּשָׁלוֹשֵׁה] –ת ומסורות-אל | ל=בָּשָׁלשֵׁה (כתיב חסר וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

האשכנזיות ומסורות-אל וטברנית | ל=וֹמְשְׁלְּוֹחַ (כתיב מלא וי"ו) וכך מקובל במגילות האשכנזיות וז וּמָשְׁלְוֹחַ האשכנזיות האשכנזיות.

ָמְרְדֶּכַי אֶת־הַדְּבָרֶים הָאֻלֶּה וַיִּשְׁלֵח סְפָּרִים אֶל־בְּל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכְל־מְדִינוֹת הַנֶּוֶלֶדְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַקְּרוֹבֶים וְהָרְחוֹקִים: 🏲 לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם ֹלְהְיָוֹת עֹשִׁים אֲת יַוֹם אַרְבָּעֶה עָשָׂר לְחְדֶשׁ אֲדָּׁר וְאֶת יוֹם־חֲמִשְׁה עָשֶׂר בָּוֹ בְּכָל־שָׁנֶה וְשָׁנֶה: יוֹ כַּיָּמִים אֲשֶׁר־נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאַיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּוּ לְהֶם מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֶבֶל לְיָוֹם טָוֹב לַעֲשָוֹת אוֹתָׁם יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְלֶה וּמִשְׁלָח מָנוֹת ֹאִישׁ לְרַעֵּהוּ וּמַתְּגוֹת לֱאֶבְיֹנֵים : " וְקבֵּל הַיְּהוּדִּים אֵת אֲשֶׁר־הַחֵלוּ לַעֲשָוֹת וְאֵת אֲשֶׁר־כְּתַב מְרְדֵּכֵי אֲלֵיהֶם: יוֹ כִּי ּ הָמָון בֶּן־הַמְּדְׁתָא הֶאֲגְגִי צֹבַר בְּל־הַיְהוּדִּים חָשָׁב עַל־הַיְהוּדֶים לְאַבְּדֶם וְהבָּל פּוּר הָוּא הַגּוֹרֶל לְהֻמֶּם וְלְאַבְּדֶם: יי וּבְבֹאָה ֹלְפָגַי הַמֶּּלֶדְ ּאָמַר עם־הַפַּפָּר יָשׁוּב מַחֲשַׁבְתְּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר־חָשַׁב עַל־הַיְהוּדֵים עַל־רֹאשָׁוֹ וְתָלִּוּ אֹתָוֹ וְאֶת־בָּנֵיו עַל־הָעֵץ: על־בַּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶה פוּרִים על־שֵׁם הַפּוּר עַל־בַּן עַל־כָּל־דִּבְרֵי הָאָגֶרֶת הַזָּאת וּמֶה־רָאָוּ עַל־בְּבָה " וּמָה הגִּיע אֲלֵיהֶם: " קִיְמָוּ (וקבל) הַיְּהוּדִים | עֲלֵיהֶם | וְעַל־זַרְעָׁם וְעַׁל כָּל־הַנִּלְוֵים עֲלֵיהֶם | וְעַל־זֹרְעָם וְעַׁל בָּל־הַנִּלְוֵים עֲלֵיהֶם | וְעַל־זֹרְעָם וְעַלֹי לָהְיַוֹת עֹשִׁים אֵת שָׁגֵי היָמִים הָאֵׁלֶּה בִּכְתָבֶם וְכִּוְמָגֶם בְּכָל־שָׁגֶה וְשָׁגֵה: יוֹ וְהַיָּמֵים הָאֵלֶּה נִוְכָּרִים וְנִעֲשִׁים בְּכָל־דַּוֹר וָדֹוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וּמְדִינָה וְעֵיר וְעֵיר וִימֵי הַפּוּרֵים הָאֵלֶה לָא יַעַבְרוּ מִתְּוֹדְ הַיְּהוּדִּים וְזַכְרֶם לֹא־יָסְוּף מִזַרְעֶם: יֹי בַּתַּלְבָ אֶסְתֵּר הַמַּלְבָּה בַת־אֲבִיחֵיִל וּמְרְדֵּכֵי הַיְּהוּדִי אֶת־כָּל־תִּקֶף לְקַיֵּם אֵת אָגֶרֶת הַפָּרֵים הַזָּאת הַשֵּׁנִית: ' וַיִּשְׁלַח סְפָּרִים אֶל־כְּל־הַיְּהוּדִים אֶל־שֶּׁבַע וְעֶשְׂרֵים וּמֵאָה מְדִינְה מַלְכָוּת אֲחַשְׁוַרָוֹשׁ דִּבְרֵי שָׁלָוֹם וָאֱמֶת: יֹדֹ לְקַיֵּם אֶת־יְמֵי゚ הַפָּּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם כַּאֲשֶׁר ゚קוַּם עֲלֵיהֶם מְרְדֶּכֵי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קּיָמָוּ עַל־נַפְשָׁם וְעַל־זַרְעֶם דִּבְרֵי הַצּוֹמְוֹת וְזַעֲקָתֵם: יֹי וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קַיַּם דִּבְרֵי הַפָּרֵים הָאֵלֶה וְנִכְחָב בַּמֵּפֶר: * וַיָּשֶׁם הַמֶּלֶדְ (אחשרש) | מֵס עַל־הָאֶרֶץ וְאִיֵּי הַיֵּם: י וְכָל־מַעֲשֵׂה תְקְפּוֹ וּגְבַוּרָתֹוֹ וּפָּרָשַׁתֹ גְּדֻלֵּת מְרְדֶּבַּׁי אֲשֶׁר גִּדְּלְוֹ הַמֶּלֶדְ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִּים עַל־םַּפֶּרֹ דִּבְרֵי הַיָּמִׁים לְמַלְבֵי מְדֵי וּפְרֵס: ' כֵּי | מְרְדֶּכֵי הַיְהוּדִׁי מִשְׁנֶה לַמֵּלֶדְ אֲחַשְׁוֹרוֹשׁ וְגָדוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצְוּי לְרָב אֶחֵיו דֹּרֵשׁ טוֹב לְעַמֹּו וְדֹבֵר שָׁלְוֹם לְכָל־זַרְעְוֹ:

9 (וקבל)] קרי: וְקִבְּלְוּ

16 (אחשרש) קרי: אֲחַשְּׁוַרְוֹשׁ

ממרא, סימנים, ברויאר, פורן, ברויאר (כתיב מלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא מַאָּיִבִיהֶּם (כתיב מלא וי"ו) | אל וטברנית | ל=מַאָּוֹיְבִיהֶּם (כתיב מלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

⁴ וּמִשְׁלָחַ] =אסש₁ת ומסורת-אל וטברניות | ל=וּמִשְׁלָוֹחַ (כתיב מלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

מכון ברויאר, סימנים, מכון | לש $_0=\frac{1}{2}$ אָבְיוֹנֵים (כתיב מלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון לאַבְיוֹנֵים (ממרא

 $[\]delta$ וְהַפְּלֹ] =אסש $_{1}$ ת מסורות-אל וטברניות ובדפוסים | ל=וְהַפְּיל (כתיב מלא יו"ד) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

¹² וֻׄתְּבְּתֶּב] תי"ו ראשונה גדולה ע"פ המסורה במ"ג דפוס ונציה ומ"ש (ובדפוסים וקורן) | ל=וַּתְּבְתֹּב (באות רגילה) | ע"פ ל-גדולות דווקא התי"ו השנייה גדולה, וברשימה בכתי"ל בראש דברי הימים התיבה אינה מופיעה רלל

¹³ הַפְּרֶים] =ת ומסורת-ל וטברנית ומ"ג דפוס ונציה | לש $_1=$ הַפּוּרֶים (כתיב מלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא

¹⁴ לְקַיֵּם] במגילות האשכנזיות הנפוצות מקובל ע"פ קסת הסופר לכתוב מלא לְקַיֵּים.

BHS. אָת־יְמֵי° (בצירה!) אֶת־יְמֵי° (בצירה!) בעקבות 14

¹⁵ הַצּוֹמְוֹת] =ש $_1$ ת ומ"ש ומסורה (כתיב מלא וי"ו ומלא וי"ו) | ל=הַצַּמְוֹת (כתיב חסר וי"ו ומלא וי"ו) | קורן, ברויאר, סימנים, מכון ממרא